

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)

ปริญญา

ภาษาศาสตร์ประยุกต์

ภาษาศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช

Language Choice and Language Attitudes towards Khorat Thai Dialect of Thai Khorat People

นามผู้วิจัย นางสาวนุชบา เฟ่งสาเคน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รักษาราชการแทน
หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชไมภัค เตชะสอนันต์, Ph.D)

(อาจารย์นันทิชนัน นาถประทาน, Ph.D)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สืบสิงห์ มหาวิทยาสัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช

Language Choice and Language Attitudes towards Khorat Thai Dialect of Thai Khorat People

โดย

นางสาวนุชบา แฝงสาเคน

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุษบา แฝงสาเคน 2557: การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชไมภักดิ์ เตชะสอนันต์, Ph.D. 196 หน้า

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช โดยนำตัวแปรทางด้านอายุเข้ามาวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชซึ่งมีความแตกต่างทางด้านอายุและความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ จึงได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่ถูกคัดเลือก ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา จำนวน 369 คน และเขตพื้นที่อำเภอพิมาย คือ โรงเรียนพิมายวิทยา จำนวน 363 คน การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงอายุของกลุ่มผู้บอกภาษาเป็น 3 กลุ่ม คือ 15-30 ปี 35-50 ปี และ 55-70 ปี

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยของอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษา กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอเมือง พบว่า ส่วนใหญ่ได้เลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักกับทุกแวดวง กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการใช้ภาษาไทยกับทุกแวดวงมากกว่ากลุ่มวัยผู้ใหญ่และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ โดยมีอัตราค่าร้อยละเฉลี่ยในปริมาณที่สูงถึง 80-90 ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุในพื้นที่อำเภอพิมาย พบว่า แวดวงภายในชุมชน ทุกกลุ่มอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก โดยกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ถือเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุด โดยมีอัตราค่าร้อยละ 80-90 ส่วนแวดวงภายนอกชุมชน ทุกกลุ่มอายุ มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร โดยกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ถือเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด คิดเป็นค่าร้อยละ 50 ด้านทัศนคติที่มีต่อภาษามีความแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยของอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอเมือง มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่ไม่แตกต่างกัน และมีระดับค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.003 แต่มีเกณฑ์ทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย ส่วนกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอพิมาย ทุกกลุ่มช่วงอายุต่างมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและมีทัศนคติเป็นกลางต่อภาษาไทย ผลการทดสอบค่าเฉลี่ยทางสถิติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

สรุปได้ว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชอยู่ในภาวะกำลังมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากภาษานั้นเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อทั้งสองพื้นที่ แม้ว่าภาษาไทยถิ่นโคราชจะอยู่ในสภาวะการณใด แต่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองพื้นที่ยังคงมีความตระหนักถึงปัญหาของสภาวะการณของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองให้คงอยู่ต่อไป

Boosaba Fangsaken 2014: Language Choice and Language Attitudes towards Khorat Thai Dialect of Thai Khorat People. Master of Arts (Applied Linguistics), Major Field: Applied Linguistics, Department of Linguistics. Thesis Advisor: Assistant Professor Chamaipak Tayjasanant, Ph.D. 196 pages.

This research aims to investigate language choice and language attitudes toward the Khorat Thai dialect of Thai Khorat people. Age is the main variable used for data analysis to compare the language choice and the language attitudes towards the Khorat Thai dialect among Thai Khorat people who are varied in age and locality (urban and rural areas). The quantitative and qualitative methods were employed in this study. The data were collected through the questionnaires. The participants were 369 people from Muang District (Suranari Witthaya School) and 363 people from Phimai District (Phimai Wittaya School) Nakhon Ratchasima. The participants were divided into three groups based on their age: 15-30, 35-50, and 55-70.

The findings showed that age and locality influenced the language choice. The participants in Muang district mainly chose to use Thai with all domains of language use. The 15-30 year olds chose to use more Thai in almost every domain than the middle-age and elder did. The average percentage of Thai language use was up to 80-90. On the other hand, the participants in all age groups at Phimai District mainly chose to use the Khorat Thai dialect within the community domain. Especially, the 35-50 and 55-70 year olds are the groups that mostly used the Khorat Thai dialect with the highest percentage of 80-90. Outside the community domain, all age groups mainly chose to use Thai. The 15-30 year olds is the group that mostly used Thai outside the community domain with the average reached 50%. Language attitudes were found to be different depending on age and locality. The participants at Muang district had a neutral attitude toward the Khorat Thai dialect, which was not statistically significantly different. In contrast, the significance of the mean score in language attitudes towards Thai was at 0.003 ($p < 0.05$), which indicated positive attitudes. On the other hand, the participants in all age groups at Phimai District had positive attitudes towards the Khorat Thai dialect and neutral attitudes towards Thai. The findings showed that the participants had significantly different attitudes towards the Khorat Thai dialect and Thai at the level of 0.000 ($p < 0.05$).

In sum, the Khorat Thai dialect is in the process of language change because the Thai language began to have important impacts on people in both areas. Although the Khorat Thai dialect is in any situation, the participants of both localities still have realised the problem situation of the Khorat Thai dialect nowadays and insist on continuously maintaining their own language.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาให้ความช่วยเหลือในทุกๆด้านอย่างดียิ่งจากคณาจารย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชไมภัค เตชสุนันต์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ซึ่งให้ความกรุณาเสียสละเวลาในการอ่านตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆและให้คำแนะนำที่ดีในการดำเนินการวิจัยมาโดยตลอด ความกรุณาในครั้งนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจะนำคำสั่งสอนและองค์ความรู้ที่มีค่าทั้งหลายไปต่อยอดในงานวิจัยครั้งต่อไป

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ชนิษฐา ใจมโน และอาจารย์ ดร.สุมิตรา สุวรรตน์ เตชะ คณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการอ่านตรวจสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป

ที่สำคัญ ผู้วิจัยจะไม่สามารถนำองค์ความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์มาเป็นแนวคิดในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ได้ หากขาดความกรุณาจากคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่านที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย จนสามารถมีแนวคิดต่อยอดในการลงมือทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะประสบความสำเร็จไม่ได้ หากขาดความช่วยเหลือและการให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลของผู้บอกภาษา ซึ่งประกอบด้วย คณะครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสุรนารีวิทยา และโรงเรียนพิมายวิทยา ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ และน้องสาว เป็นอย่างสูงที่คอยให้การสนับสนุนให้คำปรึกษาเมื่อพบเจอกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งเป็นแรงกระตุ้น และกำลังใจที่สำคัญกับความสำเร็จในครั้งนี้

บุษบา แฝงสาเคน

พฤษภาคม 2557

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(8)
คำอธิบายสัญลักษณ์ และอักษรย่อ	(9)
ประมวลศัพท์	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษา	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาถิ่น	12
ปัจจัยทางด้านสังคมในเรื่องของตัวแปรทางด้านอายุ	16
ปัจจัยสังคมทางด้านการแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท	18
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	22
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษา	22
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาของตน	30

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของ ประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่มีการนำปัจจัยทางด้านสังคม ในเรื่องของตัวแปรทางด้านอายุเข้ามาช่วยในการศึกษาภาษาไทย ถิ่นโคราช	35
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติ ที่มีต่อภาษาโดยการนำปัจจัยสังคมทางด้านความแตกต่างของ ถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบทเข้ามาช่วย ในการศึกษา	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	43
การคัดเลือกชุมชน	43
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	46
การเก็บข้อมูล	49
การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	58
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 การเลือกใช้ภาษา	61
การเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนนารีวิทยา	62
การเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	70
ผลสรุปการศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย	80
สรุปผลการเลือกใช้ภาษาในรูปแบบมาตราชี้บ่ง	82
บทที่ 5 ทัศนคติที่มีต่อภาษา	86
ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนนารีวิทยา	87

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	95
ผลสรุปการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย	102
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	104
สรุปผลการวิจัย	105
อภิปรายผลการวิจัย	112
ข้อเสนอแนะ	126
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	127
ภาคผนวก	131
ภาคผนวก ก ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสุนารีวิทยา และโรงเรียนพิมายวิทยา	132
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	155
ภาคผนวก ค ตารางค่าวัดความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	
ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามปัจจัยทางสังคม	176
ภาคผนวก ง สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงทั้ง 7 แวดวง ของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	189
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	196

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวอย่างแนวทางการเลือกใช้ภาษาในประเทศปารากวัย	10
2	ตัวอย่างการกำหนดแนวทางการเลือกใช้ภาษาและคู่สนทนาตามปัจจัยทางสังคม	11
3	โครงสร้างรูปแบบแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แนว	51
4	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร	62
5	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงญาติพี่น้องของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร	63
6	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงเพื่อนบ้านของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร	64
7	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร	65
8	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร	66
9	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการค้าของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร	66
10	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงราชการของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

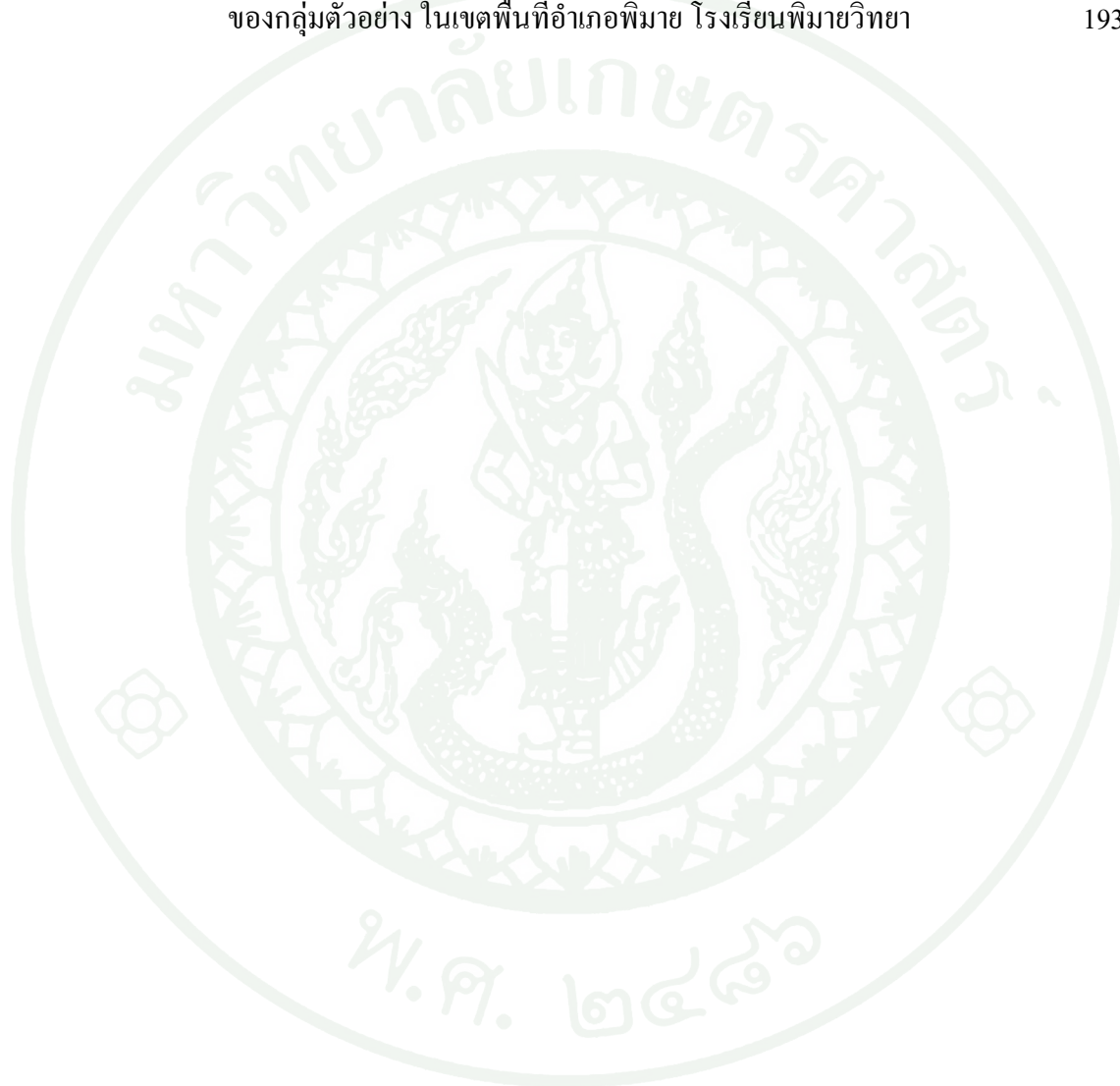
ตารางที่		หน้า
11	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	70
12	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงญาติพี่น้องของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	71
13	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงเพื่อนบ้านของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	73
14	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	74
15	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	76
16	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการค้าของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	77
17	คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงราชการของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	78
18	สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงทั้ง 7 แดวง ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา	82
19	สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงทั้ง 7 แดวง ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราช ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ	87
21	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราช	90
22	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ	91
23	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทย	93
24	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราช ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ	95
25	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราช	97
26	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทย ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ	98
27	ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทย	100
ตารางผนวกที่		
28	สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงของ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา	190

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
29	สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวง ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา	193

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ส่วนประกอบของทัศนคติ	13
2	ลำดับชั้นของภาษาในสังคมไทย	23
3	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช	89
4	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทย	93
5	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช	97
6	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทย	100

คำอธิบายสัญลักษณ์ และอักษรย่อ

K	= ภาษาไทยถิ่นโคราช
T	= ภาษาไทย
I	= ภาษาไทยถิ่นอีสาน
other	= การเลือกใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่ได้กำหนดไว้ หรือผู้บอกภาษามีการเลือกใช้ ภาษาที่มากกว่าหนึ่งภาษาในแต่ละแวดวง

ประมวลศัพท์

- กลุ่มชาติพันธุ์ - ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลุ่มคนที่มีประเพณี วัฒนธรรม และการใช้ภาษาในลักษณะเดียวกัน โดยการสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษในกลุ่มเดียวกัน และมีการสร้างอัตลักษณ์ทางประเพณี ภาษา และวัฒนธรรมประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ซึ่งงานวิจัยนี้ คือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทยโคราช
- กลุ่มตัวอย่าง - ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลุ่มตัวแทน โดยงานวิจัยนี้ได้แบ่งช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วงอายุ ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่น อายุ 15-30 ปี กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุ 35-50 ปี และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ อายุ 55-70 ปี
- การเปลี่ยนแปลงทางภาษา - (Language change)¹ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง วิวัฒนาการของภาษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงภาษาสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระบบของคำ เสียง และระบบไวยากรณ์ โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชจากปัจจัยการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษา เพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางภาษาไทยถิ่นโคราชว่ามีรูปแบบการใช้ภาษาที่แตกต่างจากอดีตอย่างไร รวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงทางภาษาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม สถานการณ์ และปัจจัยของตัวผู้พูด ซึ่งสะท้อนจากความรู้สึกรักของผู้พูดที่มีต่อภาษานั้นๆ

¹ ปราณี กุลละวณิช และคณะ (2544: 47-57)

ประมวลศัพท์ (ต่อ)

- แควงการใช้ภาษา² - หมายถึง สถานการณ์ในการสนทนาในหัวข้อเรื่องต่างๆ โดยมีปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแควง (Domain) ได้แก่ คู่สนทนา (Interlocutor) สถานที่ (Location) และหัวข้อการสนทนา (Topic) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวถือเป็นปัจจัยหลักต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาภาษาใดภาษาหนึ่งในแต่ละแควงของกลุ่มตัวอย่าง
- ศักดิ์ศรีของภาษา³ - หมายถึง การแบ่งหน้าที่ หรือบทบาททางภาษา ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดทัศนคติของประชากรทั้งในแง่ลบและแง่บวกต่อการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันระหว่างภาษาที่มีศักดิ์ศรีมาก (High prestige หรือ ภาษา H) คือ ภาษาที่ประชากรนิยมเลือกใช้ และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษานั้นๆ และภาษาที่มีศักดิ์ศรีน้อย (Low prestige หรือ ภาษา L) คือ ภาษาที่นิยมใช้น้อยและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษานั้นๆ

² Fishman (1970 cited in Gumperz and Hymes, 1986)

³ Fishman and Agheysi (1970)

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดหนึ่งในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เสมือนเมืองหน้าด่านหรือประตูภาคอีสานหลายจังหวัดด้วยกัน ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ใน ขณะเดียวกัน เป็นประตูภาคกลางด้วยเช่นกัน ซึ่งลักษณะทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ระหว่างภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยความสะดวกในการคมนาคม มีผู้คนเข้าออกภายในจังหวัดตลอดเวลา จึงเป็นสาเหตุทำให้ประชากรในจังหวัด นครราชสีมา สามารถติดต่อสื่อสารกับประชากรในภูมิภาคอื่นๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งทางด้าน เศรษฐกิจในจังหวัดนครราชสีมามีความเจริญก้าวหน้ามากกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภูมิภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้เป็นจังหวัดที่มีจำนวนประชากรจากภูมิภาคอื่นๆอพยพเข้ามา ประกอบอาชีพจำนวนมาก นอกจากนั้น ประชากรในจังหวัดนครราชสีมาก็ได้มีการกระจายของกลุ่มชนไปสู่ภูมิภาคอื่นๆใกล้เคียงด้วยเช่นกัน อาจด้วยสาเหตุจากการค้าขาย การแต่งงาน การทำงาน และการศึกษา เป็นต้น ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ยืนยันถึงความหลากหลายทางภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ภายในจังหวัดนครราชสีมาจากหนังสือ เรื่อง นครราชสีมา โคราชของเรา โดย สุวัจน์ ลิปตพัลลภ (2542) จากลักษณะข้อมูลทางภูมิศาสตร์และข้อมูลทางภาษาและชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราชถือเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นถึงความเป็นดินแดนที่มีความเก่าแก่ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมทั้ง จากจำนวนประชากรภายในจังหวัดนครราชสีมาที่มีจำนวนมาก ซึ่งถือเป็น จังหวัดที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศไทยโดยมีการอ้างอิงข้อมูล จาก (เคลินิวส์, 2555) จึงถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีลักษณะความหลากหลายทางภาษาและ วัฒนธรรม ประเพณีภายในจังหวัดนครราชสีมา

จากความหลากหลายทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของจังหวัดนครราชสีมา จึงนำมาสู่ ประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษา เรื่องของภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งภาษาไทยถิ่นโคราช หรือภาษา โคราช ถือเป็นภาษาถิ่นหนึ่งที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันภายในชุมชน หรือสังคมนั้นๆ ภาษาไทย ถิ่นโคราชมีความเป็นเอกลักษณ์และแตกต่างจากภาษาถิ่นอื่นๆทั้งทางด้านสำเนียง ความหมาย และ

วรรณยุกต์ จากเอกลักษณ์ในด้านภาษาดังกล่าวจึงกลายเป็นประเด็นที่ทำให้มีผู้สนใจที่จะศึกษาภาษาโคราชจำนวนมาก จากงานวิจัยหลายเล่มได้ศึกษาเรื่องของภาษาไทยถิ่นโคราช ได้แก่ ยูทาเก โทมิ โอกะ (2552) ได้ทำการศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน ซึ่งงานวิจัยเล่มนี้ได้กล่าวถึง ภาษาไทยถิ่นโคราชบางส่วนในเรื่องความคิดเห็นของคนโคราชที่มีต่อภาษาของตน โดยมีความคิดเห็นว่า คนโคราชนั้นคิดว่าภาษาไทยถิ่นโคราชไม่ใช่ภาษาอีสาน ทั้ง 2 ภาษาเป็นคนละภาษาถิ่น รวมทั้ง ชาวโคราชมีความคิดเห็นว่าตนนั้นไม่ใช่คนอีสาน แม้ตามหลักภูมิศาสตร์จังหวัดนครราชสีมาจะอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ตาม ส่วนงานวิจัยอีกเล่มหนึ่งคือ รพีพร สิทธิ (2549) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม ซึ่งงานวิจัยเล่มนี้ก็สามารถเป็นคำตอบให้แก่งานวิจัยของยูทาเก โทมิ โอกะ เพราะ รพีพร สิทธิ ได้ศึกษาการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชนั้นได้รับอิทธิพลมาจากภาษาใดบ้าง ระหว่างภาษาอีสานและภาษาไทยกรุงเทพฯ รวมทั้ง เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในการออกเสียงและการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยยึดหลักการศึกษาจากภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งรพีพร สิทธิได้ตั้งประเด็นปัญหาก่อนการเริ่มลงมือทำการวิจัย เช่นเดียวกับงานวิจัยหลายเล่มที่มีความสนใจที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราช คือ ภาษาไทยถิ่นโคราชได้รับอิทธิพลมาจากภาษาใด เหตุใดภาษาไทยถิ่นโคราชจึงมีเสียงวรรณยุกต์และคำศัพท์บางคำที่มีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยอีสาน แต่คำศัพท์ส่วนใหญ่มีการใช้ที่เหมือนกับภาษาไทยกลาง รวมทั้ง แต่เดิมคนโคราชพูดแต่ภาษาไทยถิ่นโคราชจึงไม่คิดว่าภาษาของตนนั้น คือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ในขณะเดียวกัน ก็มีผู้สนใจที่จะศึกษาในแง่ของการวิเคราะห์เรื่องเสียงและความหมายของภาษาไทยถิ่นโคราช โดย ถาวร สุงกง (2522) ซึ่งในงานวิจัยเล่มนี้มีความคล้ายคลึงกับงานของรพีพร สิทธิ และต่างมีการตั้งประเด็นปัญหาในการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน คือ เหตุใดภาษาไทยถิ่นโคราชจึงมีการออกเสียงที่แตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอีสาน ทั้งๆที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน โดยงานวิจัยเล่มนี้ได้้นำคำศัพท์ภาษาโคราชมาเปรียบเทียบกับการใช้คำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยกรุงเทพฯ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยทำการศึกษาในแง่ของเสียงและความหมายในการใช้คำศัพท์ของแต่ละภูมิภาค จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชจากงานวิจัยดังกล่าวและประเด็นปัญหาที่น่าสนใจในการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราช จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงลักษณะพิเศษของภาษาไทยถิ่นโคราชและเป็นภาษาที่น่าสนใจในการศึกษาด้านอื่นๆต่อไป

โดยงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้อ่านทบทวนมานั้น พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษาในเรื่องของระบบเสียงและความหมายของคำศัพท์ ระบบวรรณยุกต์ การแปรของคำศัพท์และภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช เป็นต้น โดยงานวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่มีผู้ที่ศึกษาภาษาไทยถิ่น

โคราชในแง่มุมของการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราชที่มีอายุต่างกันและความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นของประชากรชาวไทยโคราชที่มีอายุต่างกันและทำให้เห็นถึงความแตกต่างการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละท้องที่ระหว่างชุมชนชนบทและชุมชนเมือง โดยจะสะท้อนผลการศึกษาจากการศึกษา ลักษณะการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในชีวิตประจำวันตามแนวทางต่างๆ ตามปัจจัยช่วงอายุ เพื่อศึกษาว่าประชากรในถิ่นโคราชมีการเลือกใช้ภาษาอย่างไร มีการปนภาษาหรือการสลับภาษาเกิดขึ้นหรือไม่ รวมทั้ง ศึกษาในเรื่องทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช เพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัจจัยสังคมทางด้านอายุ เพื่อช่วยวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในชีวิตประจำวันตามแนวทางต่างๆในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งตัวแปรทางด้านอายุนั้น อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) ได้กล่าวว่า อายุสามารถทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านการใช้ภาษาถิ่นนั้นๆว่าจะมีสภาพคงอยู่หรือใกล้จะเลือนหายไป ดังนั้น การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ จึงเป็นการวิจัยที่จะสามารถทำให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นโคราชในขณะปัจจุบันในภาพรวมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้สังคมรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงภาษาในถิ่นของตนจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่นๆและช่วยกันอนุรักษ์ภาษาถิ่นของตนได้ทันในขณะช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงในขณะนั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในชีวิตประจำวันตามแนวทางต่างๆในแต่ละช่วงอายุ
2. เพื่อสำรวจทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช เพื่อดูสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน
3. เพื่อสำรวจความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละช่วงอายุที่มีความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานที่มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลัก คือ 1. ความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในชีวิตประจำวันตามแวดวงต่างๆในแต่ละช่วงอายุ 2. ทักษะคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และ 3. ความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทักษะคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละช่วงอายุ ตามปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยแบ่งสมมติฐานย่อยจากวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. ความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในชีวิตประจำวันตามแวดวงต่างๆในแต่ละช่วงอายุ

1.1 กลุ่มผู้สูงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชกับทุกแวดวง

1.2 กลุ่มวัยผู้ใหญ่และกลุ่มวัยรุ่นมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเฉพาะแวดวงเท่านั้น เช่น ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชสนทนากับเพื่อนสนิทและครอบครัวเท่านั้น

1.3 กลุ่มผู้สูงอายุมีความเชี่ยวชาญในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช ทั้งทางด้านสำเนียงและคำศัพท์ ได้ดีกว่ากลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยผู้ใหญ่

1.4 กลุ่มวัยรุ่นมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชที่มีการปนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยภาคกลาง

2. ความแตกต่างทางด้านทักษะคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

2.1 กลุ่มผู้สูงอายุและวัยผู้ใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มวัยรุ่น

2.2 กลุ่มวัยรุ่นมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยภาคกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช

2.3 ภาษาไทยถิ่นโคราชมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากภาษาไทยภาคกลางเริ่มเข้ามามีอิทธิพลแทนที่ภาษาไทยถิ่นโคราช

3. ความแตกต่างการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละช่วงอายุ ตามปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท

3.1 ปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่แตกต่างกันในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

3.2 สังคมเมืองมีปัจจัยแรงกระตุ้นจากสังคมภายนอกต่อการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย มากกว่าในเขตพื้นที่สังคมชนบท

3.3 สังคมชนบทมีความอนุรักษ์นิยมในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชและทัศนคติที่มีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน มากกว่าในเขตพื้นที่สังคมเมือง

3.4 ปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เป็นปัจจัยที่สามารถบ่งบอกถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชใน 2 อำเภอ โดยยึดแผนที่ภาษาของ วิจิตร ณ ภาณุพงศ์ (2522) และ ชูชีพ เบ็ญคนอก (2532) รวมทั้ง ใช้เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาจากหลักเกณฑ์ของ สมทรง บุรุษพัฒน์ (2543:89) ในการคัดเลือกพื้นที่ที่ยังคงดำรงเอกลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชอยู่ เป็นชุมชนที่ค่อนข้างเป็นชนบทและเป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานที่เก่าแก่ เพื่อให้เห็นความแตกต่างในการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือก 2 พื้นที่ในการศึกษา ได้แก่ อำเภอเมือง โดยได้เลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา ซึ่งถือเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดนครราชสีมา และ อำเภอพิมาย ได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนพิมายวิทยา ซึ่งถือเป็นโรงเรียนประจำอำเภอพิมาย

2. ศึกษาการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในชีวิตประจำวันตามแวดวงต่างๆในแต่ละช่วงอายุเท่านั้น

3. ศึกษาทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชเท่านั้น เพื่อดูสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน

4. เป็นประชากรที่มีทั้งนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาโดยอาศัยอยู่ใน 2 อำเภอและ 2 โรงเรียนที่กำหนด ได้แก่ อำเภอเมือง คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา และอำเภอพิมาย คือ โรงเรียนพิมายวิทยา

5. ในงานวิจัยนี้ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุเป็นสามช่วงอายุ ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่น (15-30 ปี) กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (35-50 ปี) และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ (55-70 ปี) โดยในแต่ละพื้นที่ที่ผู้วิจัย กำหนดในการเก็บข้อมูลในแต่ละช่วงอายุที่แตกต่างกันตามจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ที่หนึ่ง คือ อำเภอเมืองได้เลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยาซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อการศึกษา คือ 369 คน โดยสามารถแบ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามขอบเขตปัจจัยในเรื่องอายุทั้งสามช่วงอายุ ดังนี้

กลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 15-30 ปี จำนวน 123 คน
 กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 35-50 ปี จำนวน 123 คน
 กลุ่มวัยผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 55-70 ปี จำนวน 123 คน

พื้นที่ที่สอง คือ อำเภอพิมาย โดยการคัดเลือกศึกษาโรงเรียนพิมายวิทยาซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมต่อการศึกษา คือ 363 คน โดยสามารถแบ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลตามขอบเขตปัจจัยในเรื่องอายุทั้งสามช่วงอายุ ดังนี้

กลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 15-30 ปี จำนวน 121 คน
 กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 35-50 ปี จำนวน 121 คน
 กลุ่มวัยผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 55-70 ปี จำนวน 121 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นถึงภาพรวมของการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่มีอายุต่างกัน
2. ทำให้เห็นถึงความแตกต่างในการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละท้องถิ่นระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท
3. สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันจากผลการวิเคราะห์ทางด้านการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของประชากร
4. สามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาถิ่นอื่นๆต่อไป โดยการช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นโคราชให้คงอยู่ต่อไป รวมทั้ง งานวิจัยนี้จะเป็นเสมือนแรงกระตุ้นหนึ่งที่ทำให้ประชากรในชุมชนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในภาษาถิ่นของตนและหาแนวทางในการช่วยเหลือภาษาถิ่นของตนให้ดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต

นิยามศัพท์

ภาษาไทยถิ่นโคราช หมายถึง ภาษาหรือวิธภาษาหนึ่งที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากภาษาถิ่นอื่นๆ ทั้งทางด้านระบบเสียงวรรณยุกต์ และคำศัพท์ ซึ่งจะมีการใช้ติดต่อกันภายในบริเวณจังหวัดนครราชสีมาและภูมิภาคอื่นๆร่วมด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553)

การเลือกภาษา (code selection) หมายถึง การที่ผู้ใช้เลือกภาษาที่มากกว่า 2 ภาษาขึ้นไปในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น โดยการเลือกภาษานั้นจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสม วัตถุประสงค์และสถานการณ์ แต่ในบางกรณีผู้พูดไม่สามารถเลือกหรือแยกภาษาในการใช้สื่อสารตามสถานการณ์หรือโอกาสนั้นๆได้ จึงทำให้เกิดการใช้ภาษาสลับกันไปมา ซึ่งสลับทั้งระดับคำและรูปประโยค ซึ่งการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม เรียกว่า การสลับภาษา (code switching) คือ การเลือกใช้ภาษาสลับกันไปมาในระดับประโยค ในขณะที่การสลับภาษาในระดับคำ เรียกว่า การปนภาษา (code mixing) (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532)

ทัศนคติต่อภาษา (language attitude) หมายถึง การประเมินคุณค่าทางความคิด ด้วยอารมณ์ ความรู้สึกเกี่ยวกับฐานะ ความถูกต้องและความบริสุทธิ์ของภาษาใดภาษาหนึ่ง เช่น ในแต่ละบุคคลอาจจะมีความคิดเห็นว่าภาษาถิ่นของตนมีความไพเราะ ควรค่าแก่การทำนุบำรุง แต่บางคนก็มีความคิดเห็นว่าภาษาในถิ่นของตนไม่ไพเราะและไม่ควรค่าแก่การยอมรับในการมีสถานะเป็นภาษาประจำชาติ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2532)

สังคมเมือง (Urban community) หมายถึง สังคมที่มีขอบเขตของพื้นที่ที่อยู่อาศัยในอาณาเขตที่จำกัด โดยมีประชาชนอาศัยกันอย่างหนาแน่น ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่หลากหลายภูมิลำเนา และวัฒนธรรม รวมทั้งประชาชนโดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ซึ่งไม่นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนทางด้านความเป็นอยู่ในสังคมเขตเมืองจะเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบหละหลวมและมีการดำรงชีวิตแบบแข่งขันเพื่อการอยู่รอด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549)

สังคมชนบท (Rural society) หมายถึง สังคมที่มีอาณาเขตอยู่นอกเขตเทศบาล โดยมีกลุ่มคนที่มักจะอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ความหนาแน่นของประชากรมีปริมาณน้อยกว่าพื้นที่ในเขตการปกครอง ประชาชนโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนความเป็นอยู่ในสังคมชนบทจะมีลักษณะความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความสนิทสนม และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ส่วนทางด้านการดำรงชีวิตโดยส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางธรรมชาติ ได้แก่ ทุ่งนา ป่าเขา ลำน้ำ เป็นต้น รวมทั้ง สังคมชนบทจะมีสถาบันและการสืบสานอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2549)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช โดยต้องการที่จะศึกษาภาษาและสังคมในภาพรวม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน และได้นำทฤษฎีทางภาษาศาสตร์สังคมเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ปัจจัยทางด้านอายุ และปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท เพื่อทำให้เห็นถึงพฤติกรรมการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาที่แตกต่างกันตามปัจจัยทางสังคมดังกล่าว จากวัตถุประสงค์และประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้ง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น คือ 1. การเลือกใช้ภาษา 2. ทัศนคติต่อภาษา 3. ปัจจัยสังคมทางด้านอายุ 4. ปัจจัยสังคมทางด้านความแตกต่างของถิ่นที่อยู่อาศัยระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท และ 5. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช ที่มีปัจจัยทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษา

จากความหลากหลายของภาษาและการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นกลางที่กำลังเข้ามามีบทบาทแทนที่ภาษาไทยถิ่นโคราชถือเป็นปัจจัยหนึ่งในการเลือกใช้ภาษาของบุคคลที่สามารถพูดได้ตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป ดังนั้น การศึกษาการเลือกใช้ภาษา (language choice/code choice) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการใช้อย่างที่แตกต่างกันของบุคคลในแต่ละถิ่นและเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาดังกล่าวจึงมีผู้ให้คำนิยามและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาที่หลากหลาย ได้แก่

Holmes (2008) กล่าวว่า การเลือกใช้ภาษาในสังคมไม่ว่าในชุมชนนั้นจะมีภาวะหลายภาษาหรือภาษาเดียวก็ตาม การเลือกใช้ภาษาของคนในชุมชนนั้นต่างมีปัจจัยทางสังคมอื่นๆร่วมด้วย ซึ่ง Holmes ได้กล่าวว่า การเลือกใช้ภาษานั้นต้องพิจารณาจากบุคคลที่เรากำลังพูดด้วย หัวข้อและบริบทในการสนทนานั้น รวมทั้งความต้องการหรือจุดประสงค์ที่ต้องการจะพูด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆเพิ่มเติมที่เป็นปัจจัยต่อการเลือกใช้ภาษา ได้แก่ สถานภาพความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา

(ครูกับนักเรียน, หมอกับผู้ป่วย, พระสงฆ์กับบุคคลทั่วไป และคนแปลกหน้า เป็นต้น) สถานการณ์ต่างๆในการพูดคุย (ความเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ) สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นองค์ประกอบในการเลือกใช้ภาษาในการพูดคุยของคนในสังคมตามแวดวงต่างๆ เช่น ภายในบ้าน ครอบครัว โรงเรียน วัด/โบสถ์ สถานที่ท่องเที่ยว และที่ทำงาน เป็นต้น โดย Holmes (2008) ได้แสดงตัวอย่างรูปแบบในการเลือกใช้ภาษาตามแวดวงต่างๆของสังคมหลายภาษาของประเทศปารากวัย ซึ่งมีการใช้ทั้งภาษาสเปนและภาษากวาระนี ตามปัจจัยทางสังคมต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแวดวงการเลือกใช้ภาษาในประเทศปารากวัย

Domain	Addressee	Setting	Topic	Language
Family	Parent	Home	Planning a family party	Guarani
Friendship	Friend	Café	Funny anecdote	Guarani
Religion	Priest	Church	Choosing the Sunday liturgy	Spanish
Education	Teacher	Primary school	Telling a story	Guarani
Education	Lecturer	University	Solving a maths problem	Spanish
Administration	Official	Office	Getting an import licence	Spanish

ที่มา: Holmes (2008)

จากตารางดังกล่าวจะเห็นว่าการเลือกใช้ภาษาของสังคมที่มีความหลากหลายทางภาษาของประเทศปารากวัยนี้มีการเลือกใช้ภาษาที่หลากหลายล้วนมีปัจจัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษา ดังนั้น จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดรวมเรียกว่า ปัจจัยทางสังคม (social factors) โดยมีองค์ประกอบต่อการเลือกใช้ภาษา ดังนี้

1. ผู้ร่วมสนทนา (participant)
2. ฉากหรือสถานที่ (setting)
3. หัวข้อสนทนา (topic)
4. หน้าที่ (function) หรือจุดประสงค์ (purpose)

นอกจากนี้ (Fishman, 1970 cited in Gumperz and Hymes, 1986) ได้เสนอทฤษฎีเพิ่มเติมในการเลือกใช้ภาษาโดยได้นำเสนอแนวคิดในเรื่องของแวดวง(Domain) ที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษา (language choice/code choice) โดยทำการเปรียบเทียบและพิจารณาจากโครงสร้างทางสังคม ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลจากชุมชนหรือสังคมที่มีความหลากหลายในการใช้ภาษา

หลังจากนั้นจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การคำนวณหาค่าทางสถิติ ทฤษฎีการวิเคราะห์ในการเลือกใช้นี้ Fishman ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษา คือ แวดวง (Domain) ได้แก่ สถานที่ (location) หัวข้อการสนทนา (topic) และคู่สนทนา (participant) ซึ่ง Fishman นั้นมีความคิดเห็นว่าการกำหนดแวดวงในการศึกษาการเลือกใช้นี้เป็นวิธีการที่สามารถใช้ในการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งในเรื่องของหัวข้อการสนทนา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ร่วมสนทนา ปฏิกริยาระหว่างผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งในเรื่องของสถานที่และสถานการณ์ต่างๆ ในแต่ละชุมชนที่ได้ลงพื้นที่ในการศึกษาถือเป็นปัจจัยและกฎเกณฑ์หนึ่งในการศึกษาในการเลือกใช้ภาษาของประชากรในชุมชนนั้นๆ นอกจากนั้นการศึกษาการเลือกใช้ภาษาโดยใช้วิธีการของ Fishman นั้นเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการใช้ภาษาและรูปแบบสังคมในภาพรวมได้อีกด้วย

ตัวอย่างการศึกษาตามวิธีการของ Fishman (1970) โดยกระบวนการเก็บข้อมูลจะใช้วิธีการกำหนดแวดวงการใช้ภาษาตามปัจจัยทางสังคมเข้ามาช่วยเพื่อเป็นสิ่งที่สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาของประชากรในชุมชนที่จะลงพื้นที่ศึกษามีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการกำหนดแวดวงการใช้ภาษาและคู่สนทนาตามปัจจัยทางสังคม

Domain	Interlocutor	Place	Topic	Variety/Code
Family	Parent	Home	How to be a good son or daughter	_____
Friendship	Friend	Beach	How to play a certain game	_____
Religion	Priest	Church	How to be a good Christian	_____
Education	Teacher	School	How to solve an algebra problem	_____
Employment	Employer	Workplace	How to do your job more efficiently	_____

ที่มา: Fishman (1970)

จากวิธีการศึกษาโดยการกำหนดแวดวง (Domain) ของ Fishman (1970) ถือเป็นวิธีการที่ครอบคลุมและสามารถทำให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาของประชากรในแต่ละชุมชนและปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ของคู่สนทนาในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาชุมชนที่มีภาวะหลายภาษาหรือประชากรที่มีการพูดสองภาษาขึ้นไป วิธีการนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นภาพรวมการใช้ภาษาในสังคมนั้นๆอย่างแท้จริง

จากทฤษฎีและปัจจัยทางสังคมที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาที่ได้กล่าวข้างต้นต่างสอดคล้องกับทฤษฎีและคำนิยามของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2542) ได้กล่าวว่า การเลือกใช้ภาษา (language choice/code choice) คือ การเลือกภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารโดยคำนึงถึงคู่สนทนา สถานการณ์ และแวดวงต่างๆในสังคม ซึ่งผู้เลือกใช้นาสนั้นเป็นบุคคลที่สามารถพูดได้มากกว่าสองภาษาขึ้นไป โดยการเลือกใช้ภาษาในแต่ละครั้งอาจขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมที่ได้กล่าวไปข้างต้น นอกจากนี้ การเลือกใช้ภาษายังขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการเลือกใช้ภาษาในการพูด จนทำให้มีการใช้ภาษาสลับกันไปมา หรือเรียกว่า การสลับภาษา (code switching) หรืออาจมีการใช้ภาษาพูดปนกันไปมาภายในประโยคเดียวกัน เรียกว่า การปนภาษา (code mixing) ดังนั้น การเลือกใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นสังคมภาษาเดียวหรือสังคมหลายภาษาต่างมีปัจจัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ความสนิทสนม หรือหัวข้อสนทนาและภาษาที่ใช้ในการสนทนา

กล่าวโดยสรุป การเลือกใช้ภาษาในสังคมล้วนมีปัจจัยทางสังคมทั้งทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา สถานที่ สถานการณ์ รวมทั้ง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประเพณีวัฒนธรรมในการสื่อสารของแต่ละชุมชนก็ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ภาษาของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งสามารถเป็นวิธีการศึกษาหนึ่งที่สามารถทำให้เห็นภาพรวมในการศึกษาการเลือกใช้ภาษาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

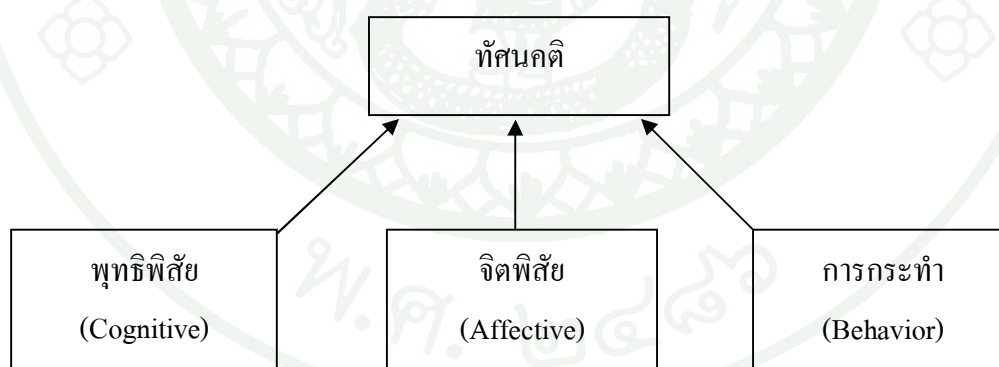
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาถิ่น

การศึกษาทางด้านทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาถิ่นถือเป็นการศึกษาความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความปรารถนาของมนุษย์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใน ดังนั้น การศึกษาทางด้านทัศนคติจึงเป็นสิ่งที่ไม่ง่ายนักต่อการศึกษา จึงเป็นสาเหตุให้งานวิจัยส่วนใหญ่มีการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาร่วมกับการศึกษาทางด้านอื่นๆร่วมด้วยเพื่อที่จะเป็นข้อมูลทางภาษาที่จะสามารถสะท้อนทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาทางด้านอื่นร่วมด้วย นอกเหนือจากการศึกษาทางด้านทัศนคติต่อภาษาเพียงอย่างเดียว เช่น การศึกษาทัศนคติต่อภาษาร่วมกับพฤติกรรมการใช้ภาษา การเลือกใช้ภาษา ความสามารถในการใช้ภาษา และการเรียนรู้ภาษา เป็นต้น จากลักษณะการศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาที่ได้กล่าวข้างต้นถือเป็นการศึกษาที่ต้องมีวิธีการประเมินทัศนคติที่ดีในการสำรวจทัศนคติที่มีต่อภาษาของประชากร เพื่อที่จะได้ข้อมูลทางด้านทัศนคติที่สะท้อนตามความเป็นจริงมากที่สุด จากเหตุผลดังกล่าวผู้ศึกษาจึงได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาทางด้าน

ทัศนคติที่มีต่อภาษา พบว่า มีผู้กำหนดขอบเขตในการศึกษา กระบวนการศึกษา และการประเมิน ทัศนคติที่หลากหลายวิธี โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

Baker (1992) และ Fasold (1984) ได้สังเกตเห็นว่าการศึกษาในเรื่องทัศนคติถือเป็นส่วนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งต่อการศึกษาการชำรงภาษาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษา แต่การศึกษาในเรื่องทัศนคติถือว่าไม่ง่ายนักต่อการศึกษา เพราะทัศนคติของแต่ละบุคคลนั้นถือเป็นความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ที่ซ่อนอยู่ภายใน ดังนั้น จึงมีการสร้างทฤษฎีและกฎเกณฑ์ในการศึกษา เรื่องทัศนคติหลากหลายวิธีด้วยกัน

Fasold (1984) ได้กล่าวว่า การศึกษาทางด้านทัศนคติมีทฤษฎีในการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น การศึกษาทัศนคติจากการสังเกตการพูดโดยทั่วไป นักจิตวิทยาสังคมจะมองว่าเป็นการใช้ทฤษฎีทางพฤติกรรมในการมองทัศนคติของบุคคลต่อสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวถือเป็นการศึกษาทัศนคติเพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่ในขณะเดียวกัน หากมีการศึกษาในลักษณะทฤษฎีเชิงจิตวิทยาจะมองว่าเป็นการศึกษาทัศนคติ 3 ด้าน ได้แก่ ความคิด ความเชื่อ (cognitive) อารมณ์ความรู้สึก (affective) และ การกระทำ (action) จาก 3 องค์ประกอบข้างต้นถือเป็นทฤษฎีในการศึกษาทัศนคติที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Baker (1992) ซึ่งได้กล่าวว่า องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนถือเป็นส่วนประกอบของทัศนคติ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ส่วนประกอบของทัศนคติ

ที่มา: Baker (1992: 13)

จากแผนภูมิข้างต้นเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่าการศึกษาทัศนคติไม่เพียงแต่เป็นการสังเกตจากพฤติกรรมภายนอกเท่านั้นเพราะพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกมาเป็นเพียงส่วนประกอบเพียงส่วนเดียวของทัศนคติของมนุษย์ ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวอาจมีความขัดแย้งกับความคิด ความเชื่อ

และความรู้สึกที่ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดทัศนคติของแต่ละบุคคล ดังนั้น Baker (1992) จึงได้ให้ความคิดเห็นต่อการศึกษาทัศนคติต่อภาษาไว้ว่า การสำรวจทัศนคติที่มีต่อภาษาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความคิด การกระทำ และความปรารถนาของประชากรที่มีต่อภาษาของชุมชนนั้นๆ แต่การสำรวจทัศนคติต่อภาษาก็ไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่จะทำการสังเกตทัศนคติของมนุษย์ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายใน และวิธีการในการอนุมานทัศนคติของมนุษย์ได้นั้น โดยใช้วิธีการอนุมานทิศทางและการคงอยู่ของพฤติกรรมที่แสดงออกมามากกว่าทั้งทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และวิธีการปฏิบัติในแง่ของวัฒนธรรม ประเพณีภายในชุมชนนั้นๆ อาจเป็นวิธีการที่ยังไม่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงพอ จากสาเหตุดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุให้เกิดกระบวนการศึกษาและประเมินทัศนคติที่หลากหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อม โดย Fasold (1984) ได้เสนอวิธีการวัดทัศนคติที่จะสามารถเป็นวิธีการศึกษาที่สนับสนุนต่อแนวคิดการสำรวจทัศนคติของ Baker (1992) ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการวัดทางตรง คือ การสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อภาษาในถิ่นของตน ส่วนการวัดทางอ้อม คือ การประเมินทัศนคติแบบไม่ให้ผู้บอกภาษารู้ตัว เช่น การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การพรางเสียงคู่ การใช้แบบสอบถามที่มีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด หากพิจารณาจากองค์ประกอบของทัศนคติทั้ง 3 ส่วนแล้วถือว่าเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ยากต่อการศึกษา แต่จากกระบวนการประเมินข้างต้นถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะสามารถช่วยให้ผู้วิจัยได้มาซึ่งข้อมูลทางด้านทัศนคติที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากวิธีการประเมินทัศนคติที่จะสามารถได้มาซึ่งข้อมูลที่จะสามารถสะท้อนทัศนคติของประชากรได้อย่างแท้จริง การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการสำรวจทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชโดยวิธีการวัดทางอ้อม คือ การใช้เครื่องมือประเมินทัศนคติจากแบบสอบถามที่มีทั้งคำถามแบบทางตรงและทางอ้อม เพื่อที่จะได้ข้อมูลทางภาษาที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างแท้จริงในสังคมปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อภาษาในการศึกษาภาษาศาสตร์ สังคม โดย (Fishman and Agheysi, 1970 แปลโดย Suwanawat, 2003) ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. บทบาทหรือสภาวะการณ์ทางภาษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกิดทัศนคติของประชากรในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ทางภาษามีทัศนคติต่อภาษาที่แตกต่างกันทั้งแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากชุมชนที่มีภาวะหลายภาษา ซึ่งภายในชุมชนที่มีภาวะหลายภาษาจะมีทัศนคติต่อศักดิ์ศรีของภาษาที่ใช้ที่แตกต่างกันระหว่างภาษาที่มีศักดิ์ศรีมาก (High prestige หรือ ภาษา H) คือ ภาษาที่

เรียนการสอน การสื่อสารมวลชนจึงทำให้บทบาทของภาษาไทยมาตรฐานมีความสำคัญมากกว่าภาษาถิ่น จากปัจจัยดังกล่าวจึงทำให้ภาษาถิ่นนั้นถูกลดบทบาทลงเรื่อยๆ

2. ทักษะของผู้พูดภาษาที่มีต่อภาษามาตรฐาน ในปัจจุบันมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันและหลากหลายรูปแบบ ทั้งภาษาสแลง ภาษาโฆษณา ภาษาเหล่านี้ถูกใช้จนเสมือนเป็นภาษารูปแบบหนึ่งที่คนในสังคมยอมรับในการใช้ และกลายเป็นภาษามาตรฐานในบางคำ ซึ่งภาษาในรูปแบบต่างๆ เหล่านี้ล้วนจำเป็นที่จะต้องมีการมีภาษามาตรฐานเป็นเกณฑ์ในการอ้างอิง ดังนั้น ภาษามาตรฐานจึงเป็นภาษาที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคม มักจะเป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีที่สูงกว่าภาษาถิ่นย่อยต่างๆ ในสังคม เพราะทุกคนมีทัศนคติว่าภาษามาตรฐานนั้นเป็นภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อการใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้ภาษามาตรฐานมักจะถูกกำหนดให้เป็นภาษาประจำชาติหรือภาษาราชการ จากเหตุผลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ผู้พูดภาษาทั่วไปมีทัศนคติที่ดีต่อภาษามาตรฐาน เพราะถือว่าภาษามาตรฐานเป็นภาษาที่เป็นที่ยอมรับของสังคมและเป็นภาษาที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทยที่ควรค่าแก่การใช้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นว่าผู้ใดที่พูดภาษามาตรฐานมักจะได้รับความนับถือมากกว่าผู้ที่พูดภาษาถิ่นอื่นๆ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในเรื่องทัศนคติต่อภาษาสามารถทำให้เห็นว่าการศึกษานั้นจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้ครอบคลุมทั้งปัจเจกชนและระดับกลุ่ม ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อภาษาจากตัวแปรทั้งในเรื่องของอายุ เพศ ระดับการศึกษา และความสามารถทางภาษาของกลุ่มตัวอย่างทั้งในระดับเดี่ยวและระดับกลุ่ม โดยกระบวนการศึกษาดังกล่าวจะทำให้เห็นถึงภาพรวมของประชากรในชุมชนมีทัศนคติอย่างไรต่อภาษาของตน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาในถิ่นนั้นว่าจะคงอยู่ต่อไปในอนาคตหรือเสื่อมสลายไปอย่างไรๆ ดังนั้น การศึกษาทางด้านทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน โดยการนำตัวภาษาไปยึดติดกับตัวผู้พูดภาษา รวมทั้ง การที่บุคคลมีทัศนคติที่แตกต่างกันต่อภาษาอาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของตัวภาษาในถิ่นต่างๆต่อไปในอนาคต

ปัจจัยทางด้านสังคมในเรื่องของตัวแปรทางด้านอายุ

นักภาษาศาสตร์หลายท่านพบว่า ทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมเป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางภาษาและสังคม ความหลากหลายของภาษาในสังคม รวมทั้งปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการการแปรผันของภาษา จากการศึกษาดังกล่าวจึงทำให้ทราบถึงความ

หลากหลายทางด้านภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมนั้นแตกต่างกัน เช่น ในเรื่องของไวยากรณ์ คำศัพท์ การออกเสียง การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติ ในแต่ละถิ่นก็จะมีการใช้ภาษาเฉพาะถิ่นของตน จาก ทฤษฎีดังกล่าวจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการที่จะนำมาวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติ ของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่มีอายุต่างกัน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามปัจจัยทางสังคม ทางด้านอายุ จากปัจจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงลักษณะการใช้ภาษาที่เด่นชัดและความหลากหลาย ของภาษา รวมทั้ง การเปลี่ยนแปลงการใช้ภาษาในช่วงเวลาปัจจุบัน ซึ่งรายละเอียดปัจจัยทางด้าน อายุที่จะนำมาวิเคราะห์ในงานวิจัย มีดังนี้

Romaine (2000) ได้กล่าวว่า อายุ เป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงความหลากหลายในการใช้ ภาษาซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในสังคมในช่วงเวลาขณะนั้น ในขณะที่ Holmes (2008) ได้กล่าวถึง อายุ สามารถแสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในด้าน ความเป็นมาตรฐานหรือไม่เป็นมาตรฐานของภาษาในการใช้ภาษาของคนแต่ละกลุ่มอายุ Holmes พบว่า วัยผู้สูงอายุ ในช่วงแรกจะมีการใช้ภาษาที่เป็นทางการถูกต้องตามหลักภาษามาตรฐาน แต่ ในช่วงอายุต่อมากลับมีการใช้ภาษาที่ไม่เป็นมาตรฐานที่ถูกต้องตามหลักภาษาน้อยลงเรื่อยๆ จน กลายเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้องตามหลักภาษาหรือภาษาที่ไม่มาตรฐาน (Vernacular forms) ขณะที่วัย เด็กช่วงแรกจะมีการใช้ระบบภาษาที่ถูกต้อง แต่เมื่อมีปัจจัยทางสังคมต่างๆแวดล้อมจึงทำให้มีการ ใช้ภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปในระยะต่อมาจนกลายเป็นการใช้ภาษาที่ไม่มาตรฐาน หรือมักจะพบวัย เด็กและวัยรุ่นในปัจจุบันมักจะพูดภาษาสแลงจำนวนมาก จากตัวแปรทางด้านอายุดังกล่าวจึง สามารถทำให้เห็นถึงหลายแง่มุมในการใช้ภาษาและเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาของคน ในชุมชนในแต่ละช่วงอายุอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) ได้กล่าวถึงปัจจัยในเรื่องอายุถือเป็นสิ่งที่บ่งบอก ถึงการแปรเปลี่ยนของรูปแบบภาษาคั้งเดิมของชาติพันธุ์ในชุมชนนั้นได้อย่างชัดเจน โดยได้ให้ รายละเอียดไว้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านอายุ คือ ปัจจัยที่ทำให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้ภาษาของคนต่าง วัยนั้นสามารถบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ ซึ่งคนที่มีวัยต่างกันย่อมมีพฤติกรรมทาง ภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงวัย เช่น ภาษาระหว่างกลุ่มอายุมากกับกลุ่มอายุน้อย มีการใช้ภาษาที่ แตกต่างกันอย่างใด และเมื่อใด ในสถานการณ์ใด หากกลุ่มคนอายุมากที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้ ภาษาแม่หรือภาษาถิ่นได้ตายไปหมดชุมชนนั้นแล้ว รูปแบบภาษาของกลุ่มคนอายุมากนี้ก็จะถูกเลิก ใช้ไปจนเหลือเพียงแต่รูปแบบภาษาของกลุ่มคนอายุน้อย จากการเปลี่ยนแปลงของภาษาในแต่ละ ชุมชนจะดำเนินไปอย่างช้าๆตามสภาพสังคมและผู้พูดภาษาในถิ่นนั้นๆ จากปัจจัยในเรื่องของอายุที่ ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในแต่ละชุมชนแล้ว

นอกจากนั้น อายุ ยังเป็นเสมือนตัวแทนของผู้ใช้ภาษาที่สามารถแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการใช้ภาษา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังที่ กัลยา ดิงศรัทย์และคณะ (2540) ได้กล่าวไว้ ภาษาจะมีการแปรเปลี่ยนตามช่วงอายุของผู้ใช้ ซึ่งจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของภาษาที่ใช้ตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบันจากผู้ภาษาที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งตัวแทนผู้ภาษาตามช่วงอายุได้ ดังนี้ วัยผู้สูงอายุ ถือเป็นตัวแทนของผู้ภาษาในสมัยอดีตหรือรูปแบบภาษาดั้งเดิม ส่วนวัยกลางคน ถือเป็นตัวแทนของผู้ภาษาในยุคปัจจุบันหรือรูปแบบภาษาปัจจุบัน และวัยเด็ก ถือเป็นตัวแทนของผู้ภาษาในยุคอนาคตหรือรูปแบบภาษาในอนาคต จากการจำแนกผู้ภาษาในแต่ละช่วงวัยจึงเป็นสิ่งที่จะสามารถแสดงให้เห็นถึงผลการศึกษารูปแบบการใช้ภาษาที่แปรเปลี่ยนตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มของรูปแบบการใช้ภาษาในอนาคต

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าคนที่อายุต่างกันย่อมมีพฤติกรรมการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน และอายุนั้นยังสามารถแสดงให้เห็นรูปแบบภาษาที่ใช้อยู่ในยุคปัจจุบัน หรือการแปรภาษาในสังคมปัจจุบันมีการใช้ในรูปแบบใดเป็นส่วนใหญ่หรือมีการแทนที่ของภาษาจากภาษาถิ่นอื่นๆหรือไม่ และที่สำคัญทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษา ณ ปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ประชาชนในแต่ละถิ่นเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในภาษาถิ่นของตนและช่วยกันอนุรักษ์ภาษาของตนให้คงอยู่ต่อไป

ปัจจัยสังคมทางด้านการแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมือง และสังคมชนบท

การศึกษาวัยการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราชในครั้งนี้ นอกจากปัจจัยสังคมทางด้านอายุจะเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการแปรภาษาในสังคม จากกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุที่แตกต่างกันแล้ว นอกเหนือจากนั้น ผู้วิจัยยังได้นำปัจจัยทางสังคมที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางภาษา นั่นคือ ปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ตามหลักการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม ถือเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับปัจจัยทางสังคมในเรื่องของถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในสังคมและพฤติกรรมทางภาษาจากปัจจัยดังกล่าว

แนวคิดและทฤษฎีในการศึกษาภาษาและปัจจัยของถิ่นที่อยู่ ถือเป็นการศึกษาวิเคราะห์ภาษา อีกแง่มุมหนึ่งที่ได้นำปัจจัยทางสังคมทางด้านถิ่นที่อยู่อาศัย เข้ามาเป็นตัวแปรทางสังคมในการศึกษา การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ซึ่งปัจจัยทาง สังคมดังกล่าวจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาในพื้นที่ที่ศึกษา รวมทั้ง เป็นปัจจัย ทางสังคมอีกด้านหนึ่งที่เป็นข้อมูลที่ยืนยันและสนับสนุนปัจจัยสังคมทางด้านอายุ ต่อการบ่ง ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงของภาษาในพื้นที่ที่ศึกษาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น จากแนวคิดและทฤษฎีการศึกษาภาษาและปัจจัยทางสังคมข้างต้น พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้ เสนอแนวคิดต่อการศึกษาภาษา โดยนำปัจจัยทางสังคมทางด้านความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่าง ความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เข้ามาเป็นตัวแปรหลักในการศึกษา โดยได้ให้แนวคิดที่ คล้ายคลึงกัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

Penalosa (1981) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและภาษา อาจมีสาเหตุที่เกิดจาก ความแตกต่างของถิ่นที่อยู่อาศัยระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งความแตกต่างของ พื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่นำมาสู่การอพยพของกลุ่มคนที่ต่างพื้นที่ จึงทำให้มีความหลากหลายของ ภาษาและวัฒนธรรมภายในพื้นที่ จากปัจจัยทางสังคมดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงของภาษา ซึ่งปัจจัยความแตกต่างระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ถือ เป็นปัจจัยที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเปลี่ยนภาษา (Language Shift) และการธำรง ภาษา (Language Maintenance) โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Fishman (1976) และ Holmes (2008) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า สภาพสังคมเมืองมีปัจจัยหลายด้าน ทั้ง จำนวนประชากร ความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ และความทันสมัยทางเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่นำไปสู่การเปลี่ยนภาษา (Language Shift) ในขณะที่ สภาพสังคมชนบทมีปัจจัยแรงกระตุ้นทางสังคมภายนอกน้อยกว่าสภาพสังคมเมือง จึง ส่งผลนำไปสู่การธำรงภาษา (Language Maintenance) ในเขตพื้นที่ชนบท

นอกจากนี้ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) ได้กล่าวถึงปัจจัยของถิ่นที่อยู่ ถือเป็นปัจจัยทาง สังคมอีกด้านหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อภาษาของผู้พูด ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของบุคคลทั้ง ทางด้านสังคมและพฤติกรรมทางภาษา เช่น การเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละถิ่น ความ แตกต่างทางด้านสำเนียง การออกเสียงและคำศัพท์ เป็นต้น จากตัวอย่างข้างต้น จึงสามารถกล่าวได้ ว่า ปัจจัยของถิ่นที่อยู่อาศัยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกทางภาษาของผู้พูดและความเป็น เอกลักษณ์ของภาษากลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละถิ่นที่อยู่ได้อย่างชัดเจน

จากการศึกษาค้นคว้าในการตรวจเอกสารข้างต้น ถือเป็นแนวทางในการนำปัจจัยทางสังคม ทางด้านถิ่นที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันเข้ามาเป็นตัวแปรหลักต่อการศึกษาวิเคราะห์ทางด้านภาษา นอกเหนือจากนี้ ยังมีแนวทางในการศึกษาทางด้านถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ตามรูปแบบการศึกษา ทางด้านสังคมวิทยา พบว่า ได้มีผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับขอบเขตรายละเอียดของความแตกต่างระหว่าง ความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ตามแนวทางของ สมภพ จรพิภพ (2524) ไว้หลายด้านด้วยกัน อันได้แก่

1. ลักษณะทางธรรมชาติ ชาวชนบทมีความผูกพันกับธรรมชาติ ทุ่งนา แม่น้ำลำธาร มากกว่ากลุ่มคนในเขตเมือง รวมทั้ง ชีวิตการเป็นอยู่ในชนบทโดยส่วนใหญ่จะพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก เนื่องจาก อาชีพส่วนใหญ่ชาวชนบทจะประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก

2. ลักษณะการอยู่อาศัย สังคมเมืองจะมีลักษณะการเป็นอยู่อาศัยในตึกสูง และมีบริเวณพื้นที่จำกัดต่อการดำรงชีวิต ในขณะที่ สังคมชนบทจะมีการอยู่อาศัยในลักษณะการกระจายตามลักษณะพื้นที่เกษตรกรรม หากเป็นหมู่บ้านในเขตพื้นที่ชนบท จะมีลักษณะการสร้างบ้านเรือนในละแวกบ้านเดียวกัน จึงทำให้การติดต่อสื่อสารในสังคมชนบทมีความใกล้ชิด สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ง่ายกว่ากลุ่มคนในสังคมเมือง แม้จะอยู่บ้านในละแวกเดียวกัน แต่มีความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน

3. ความแตกต่างทางสังคม สังคมชนบทจะมีความแตกต่างทางสังคมน้อยกว่าในเขตพื้นที่ในเมือง ในขณะที่ สังคมเมือง มีจำนวนประชากรที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยจำนวนมาก จึงทำให้สังคมเมืองมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากสาเหตุดังกล่าว จึงทำให้สังคมเมืองมีความแตกต่างทางสังคมมากกว่าในเขตพื้นที่ชนบท

4. ศาสนาและความเชื่อ ชาวเมืองมีการยึดมั่นในการเคารพเลื่อมใสทางศาสนาน้อยกว่าชาวชนบท ส่วนชาวชนบท ถือว่าศาสนาเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญ จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้ชาวชนบทมีความเชื่อถือในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และโชคลาง ซึ่งถือเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจอีกด้านหนึ่งต่อการดำรงชีวิต

5. การแบ่งชนชั้นทางสังคม ในเขตเมืองจะมีการแบ่งชนชั้นทางสังคมมากกว่าสังคมชนบท โดยแบ่งตามสภาพเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น ความยากจน ความร่ำรวย อาชีพนายทุน ข้าราชการ ลูกจ้าง และกรรมกร

6. การแสดงออกทางวัฒนธรรม ในสังคมชนบทมีการแสดงออกทางวัฒนธรรมแบบเรียบง่ายมากกว่าในสังคมเมือง ส่วนสังคมเมืองมีการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่มีความเป็นทางการ มีขั้นตอนที่ซับซ้อนมากกว่าสังคมชนบท ในแง่ของการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี สังคมชนบทจะมีการยึดมั่นในประเพณีดั้งเดิมและไม่ยอมเปลี่ยนแปลงต่อการรับวัฒนธรรมแบบใหม่เข้ามาภายในชุมชนง่ายๆ

7. ระดับมาตรฐานการเป็นอยู่ สังคมชนบทมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีกว่าสังคมเมือง ทั้งทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคต่างๆ อาชีพ ความรู้ และระบบการศึกษา เป็นต้น ซึ่งในสังคมเมืองจะมีระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีกว่าสังคมชนบท โดยจะได้รับความสะดวกสบายต่างๆมากมาย เนื่องจาก ในสังคมเมืองเป็นแหล่งศูนย์กลางการขนส่ง การคมนาคม และการค้าขาย จึงทำให้ได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตในหลายๆด้านมากกว่าในสังคมชนบท

8. เศรษฐกิจ ชาวชนบทมีรายได้ต่ำกว่ารายได้โดยเฉลี่ยของผู้อยู่อาศัยในสังคมเมือง เนื่องจาก สาเหตุหลายประการ ได้แก่ ผลผลิตทางเกษตรกรรมต่ำ ขาดเงินทุน ขาดการแนะนำในเทคนิควิทยาการต่างๆ และการยึดมั่นในวิถีการแบบดั้งเดิม ไม่ยอมเปลี่ยนแปลง จากสาเหตุดังกล่าว จึงทำให้สภาพเศรษฐกิจในสังคมชนบทต่ำกว่าสังคมเมือง

จากความแตกต่างของปัจจัยถิ่นที่อยู่ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ตามแนวทางการศึกษาทางสังคมวิทยา ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นต่อการสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกันทางสภาพสังคมได้อย่างแท้จริงและสามารถเป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงไปสู่การศึกษาวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษา จากตัวแปรทางสังคมทางด้านความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท

ดังนั้น กล่าวได้ว่าปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน รวมทั้ง จากพฤติกรรมการแสดงออกทางภาษาดังกล่าว จะเป็นสิ่งที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมแต่ละพื้นที่ ณ ช่วงเวลาปัจจุบันนั้นเป็นอย่างไร และสามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงสภาวะการณ์ทางภาษาในแต่ละพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านการเลือกใช้ภาษา และทัศนคติที่มีต่อภาษาล้วนเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยสามารถทำให้เห็นถึง ลักษณะการใช้ภาษาในชุมชนนั้นอย่างชัดเจน เช่น การเลือกใช้ภาษา สามารถทำให้เห็นถึงรูปแบบ การใช้ภาษาทั้งในแง่การปนภาษา และการสลับภาษาหรืออาจมีการใช้คำยืมที่ได้รับมาจาก ภาษาต่างประเทศ นอกจากนั้น ยังสะท้อนให้เห็นถึงปริมาณในการใช้ภาษาถิ่นของตนมากน้อย เพียงใดในแต่ละแคว้น รวมทั้ง ผลการวิเคราะห์ทางด้านทัศนคติสามารถที่จะบ่งชี้ถึงสาเหตุการ เลือกใช้ภาษาระหว่างภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น และที่สำคัญปัจจัยสังคมทางด้านอายุและ ความแตกต่างของถิ่นที่อยู่อาศัย ถือเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษาใน แต่ละถิ่นที่จะศึกษาต่อไป ซึ่งมีงานวิจัยจำนวนมากที่ได้ทำการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชโดยใช้ตัว แปรทางด้านอายุและความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เข้า มาเกี่ยวข้องซึ่งสามารถทำให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาในแง่มุมต่างๆ ได้อย่าง ชัดเจน

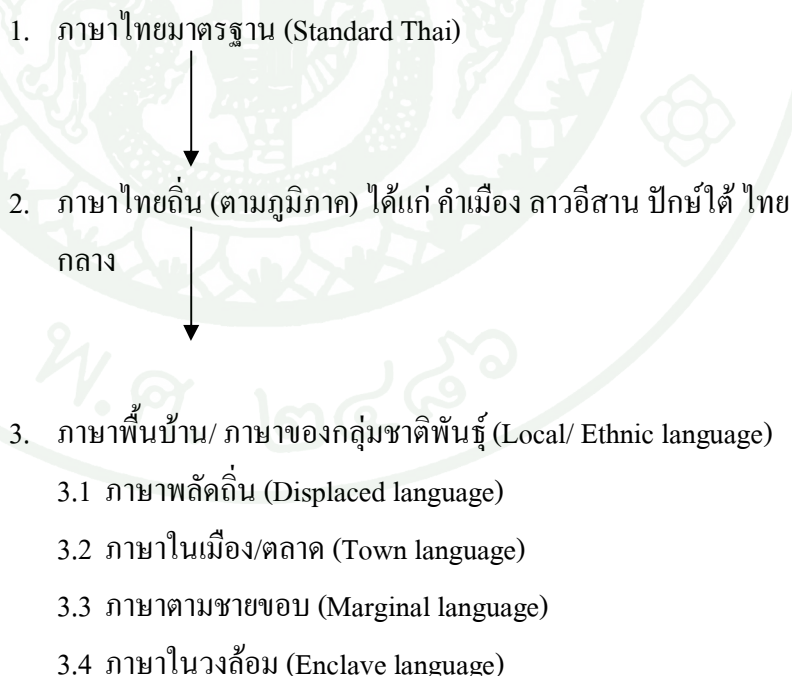
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษา

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษา พบว่า บุคคลที่มีการ เลือกใช้ภาษามักจะเป็นกลุ่มบุคคลที่สามารถพูดภาษาได้ตั้งแต่สองภาษาขึ้นไป หรือเป็นชุมชนที่มี ภาวะหลายภาษา และปัจจัยทางสังคมถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือก ใช้ ภาษา ได้แก่ กลุ่มชน ทิวข้อชน ทิว และสถานการณ์ เป็นต้น จากสาเหตุและปัจจัยดังกล่าวจึงทำ ให้มีผู้สนใจศึกษาการเลือกใช้ภาษาโดยใช้ปัจจัยทางสังคมเป็นตัวแปรหลักในการศึกษา เพื่อสะท้อน ให้เห็นถึงรูปแบบการใช้ภาษาของชุมชนที่ศึกษาได้อย่างแท้จริง จากการศึกษา พบว่า มีทั้งบทความ และงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางภาษาและการเลือก ใช้ ภาษา โดยผู้วิจัยได้นำทั้งบทความและงานวิจัยที่ได้ศึกษาในเรื่องดังกล่าวมา เพื่อเป็นสิ่งที่จะสามารถ เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ได้แก่ เอกสารประกอบเวทีนโยบาย สาธารณะ มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่หนึ่ง ได้กล่าวถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาษาและชาติพันธุ์ โดย สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2548) การศึกษาปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยา ต่อการสลับภาษา ของ นักเรียนชาวไทย โดย Suraratdech (2003) และการชำระและการเปลี่ยนแปลงภาษาในชุมชนมอญ กรณีศึกษาชุมชน บางขันหมาก ตำบลบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โดย พัชรอำพวา นนท์ (2551) รวมทั้ง การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มี

อายุต่างกัน โดย ยูทาเกะ โทมิโอกะ (2552) นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาการเลือกใช้ภาษาระหว่าง ม้ง ขมุ และปรีญ ที่บ้านน้ำสอศ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ โดย Boonprasert (1989) และการใช้ภาษาของกลุ่มคนอีสาน ในหมู่บ้านป่าตัน ตำบลปงน้อย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดย Thanapaes (1998) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บทความนี้เป็นเอกสารประกอบเวทีนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหิดล ครั้งที่หนึ่ง โดยมีสาระสำคัญในการศึกษาถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาษาและชาติพันธุ์ โดย สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2548) โดยได้กล่าวถึงตระกูลภาษาต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 5 ตระกูล ได้แก่ 1) ภาษาตระกูลไท (Tai language family) ซึ่งภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาในตระกูลนี้ 2) ภาษาตระกูลออสโตรเอเชียติก ที่พบในประเทศไทยปัจจุบันคือ กลุ่มภาษามอญ-เขมร 3) ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต 4) ภาษาตระกูลออสโตรเนเซียน 5) ภาษาตระกูลม้ง-เมียน รวมทั้ง ได้กล่าวถึงลำดับชั้นภาษาของสังคมไทยในปัจจุบันและความหลากหลายในการใช้ภาษาตามแนวคิดของวิลเลียม สมอลลีย์ (1994) โดยได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ภาษาต่างๆในประเทศไทยสามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้ เนื่องจากในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาต่างมีหน้าที่ สถานะทางสังคมและลำดับชั้นทางภาษาที่แตกต่างกัน ซึ่งในบทความนี้ได้แสดงให้เห็นถึงแผนภาพลำดับชั้นของภาษาในสังคมไทย (language hierarchy) ดังนี้

ภาพที่ 2 ลำดับชั้นของภาษาในสังคมไทย

ที่มา: Smalley (1994: 69)

จากความหลากหลายของลำดับชั้นในการใช้ภาษาในสังคมปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูดภาษาพื้นบ้านหรือภาษาที่ใช้พูดภายในบ้าน ชุมชน หรือภายในครอบครัว มักจะมีการพูดได้หลายภาษา หรือพูดได้สองภาษาขึ้นไป ซึ่งจะมีการพูดภาษาถิ่นของตนภายในบ้าน ครอบครัวของตน แต่จะใช้ภาษาไทยถิ่นกลางติดต่อกับบุคคลภายนอก โดยจะพิจารณาการเลือกใช้ภาษาจากปัจจัยทางสังคม อันได้แก่ สถานการณ์ โอกาสและ ผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งภายในโรงเรียน สถานที่ราชการ สื่อมวลชน โดยส่วนใหญ่จะมีการเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการติดต่อสื่อสาร จากความหลากหลายของลำดับชั้นในการใช้ภาษาจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดสถานการณ์สองภาษา หรือหลายภาษา แต่จากบทความนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์สองภาษาหรือหลายภาษาเริ่มลดน้อยลง เนื่องจาก ข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ภาษาไทยกำลังเข้ามาแทนที่ภาษาถิ่นในแต่ละถิ่นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษา และกระทบต่อการเสื่อมสลายของภาษา รวมทั้งการดำรงอยู่ของภาษาถิ่นต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้ ยังมีบทความอีกเรื่องหนึ่งที่ได้ให้ความสนใจในการนำปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาเข้ามาเป็นปัจจัยหลักต่อการศึกษา โดย Suraratdecha (2003) ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของการสลับภาษาของนักเรียนชาวไทย ภายในมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้นำปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย กลุ่มสนทนา หัวข้อสนทนา และ สถานการณ์ รวมทั้ง ปัจจัยทางจิตวิทยา ทางด้านทัศนคติเข้ามาช่วยในการศึกษา จากปัจจัยทางสังคมดังกล่าวจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสลับภาษาและการเลือกใช้ภาษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และพูดคุยกัน 5 หัวข้อเรื่อง ได้แก่ เกมสัของไทยและเกมสัของอเมริกัน เรื่องราวที่สนุกสนานที่เคยพบเจอในประเทศสหรัฐอเมริกา การท่องเที่ยว เรื่องที่เหนือธรรมชาติ เช่น เรื่องราวเกี่ยวกับผี และหัวข้อเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพในอนาคต รวมทั้งการใช้แบบสอบถามคำถามปลายเปิด ในการสอบถามผู้บอกภาษาในเรื่อง ข้อมูลทั่วไปของผู้บอกภาษา การรับรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของตนเองและผู้ร่วมสนทนา การแสดงออกทางด้านการพูดภาษาอังกฤษและภาษาไทย ทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อการสลับภาษา และมีการเลือกใช้ภาษาใดในการสนทนา ผู้บอกภาษาที่ใช้ในการศึกษาได้คัดเลือกจากกลุ่มนักเรียนชาวไทยจำนวน 8 คน ภายในมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา จากหลักเกณฑ์ตามวัตถุประสงค์ และการเก็บข้อมูลข้างต้นนำมาซึ่งผลการวิจัย ดังนี้ ผู้บอกภาษามีพฤติกรรมทั้งทางด้านการสลับภาษาและการต่อต้านการสลับภาษา โดยมีปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยสังคมที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมดังกล่าว อันประกอบด้วย ทัศนคติของผู้บอกภาษาที่มีต่อการสลับภาษา ทักษะทางภาษาและการรับรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษของตนเองและผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งปัจจัยสังคมทางด้านหัวข้อสนทนาและแวดวงภาษา ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสลับภาษามาก

ที่สุด จากผลการวิเคราะห์จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า หากมีการสนทนาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับแวดวงความเป็นไทยและประสบการณ์ในประเทศไทย จะเชื่อมโยงไปสู่การเลือกใช้ภาษาไทยในการสลับภาษาและมีปริมาณการสลับภาษาลดน้อยลง ในขณะที่ หากมีการสนทนาในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับแวดวงอเมริกัน จะมีการเลือกใช้ภาษาอังกฤษในการสลับภาษาและมีปริมาณการสลับภาษาเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้ จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางด้านหัวข้อสนทนาและแวดวงภาษา เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และมีอิทธิพลที่เชื่อมโยงไปสู่การสลับภาษา

นอกจากนี้ มีงานวิจัยอีกหนึ่งเล่มที่มศึกษาศึกษาในการเลือกใช้ภาษา โดย พัชรา อัมพวนนท์ (2551) มีการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษาที่ได้ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหาแนวโน้มของการชำระและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของภาษามอญ โดยผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ภาษา 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) ความหลากหลายของภาษา โดยทำการศึกษาภาษาหลักและภาษารอง จากการสำรวจภาษาที่ประชากรพูดเป็นภาษาแม่ 2) ศึกษาการเลือกใช้ภาษาตามแวดวงการใช้ภาษาและคู่สนทนา 3) ความสามารถในการใช้ภาษาของชนชาติมอญ 4) ทักษะคิดที่มีต่อภาษาของประชากรในชุมชนบางชั้นหมาก และ 5) เกณฑ์ทางสังคมมนุษยวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการชำระภาษาในชุมชน จากประเด็นในการศึกษาในเรื่องการเลือกใช้ภาษาตามแวดวงการใช้ภาษาและคู่สนทนา รวมทั้งในเรื่องทักษะคิดที่มีต่อภาษาของประชากรในชุมชนล้วนเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันว่ามีลักษณะการใช้ภาษาอย่างไรและมีทัศนคติอย่างไรต่อภาษาของตน เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะทางภาษาไทยถิ่นโคราชแบบภาพรวมและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นโคราชในอนาคต โดย พัชรา อัมพวนนท์ ได้กำหนดขอบเขตในการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงการใช้ภาษา โดยแบ่งออกเป็น 7 แวดวง ได้แก่ แวดวงครอบครัว แวดวงญาติพี่น้อง แวดวงเพื่อนบ้าน แวดวงการศึกษา แวดวงศาสนา แวดวงการค้าขาย และแวดวงการค้าต่อสถานที่ราชการ ส่วนเกณฑ์การเลือกภาษาตามคู่สนทนา ได้แบ่งออกเป็น 9 กรณี ได้แก่ พระสงฆ์ ผู้ที่อาวุโสกว่า พ่อแม่ เพื่อนที่มีอายุเท่ากัน เพื่อนบ้าน เด็ก พ่อค้า/แม่ค้า หมอ/พยาบาล และเจ้าหน้าที่ราชการ โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาโดยแบ่งตามแวดวงการใช้ภาษาและคู่สนทนาที่ได้กำหนดไว้ จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษา พบว่า

- ในแวดวงครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านและศาสนา ภาษาในกลุ่มช่วง อายุ 15-30 ปี ใช้ภาษาไทยมากที่สุด ส่วนกลุ่มประชากรในช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปีขึ้นไป ใช้ภาษามอญมากที่สุด

- ในแวดวงการศึกษา การค้าขาย การติดต่อราชการ ทุกกลุ่มช่วงอายุใช้ภาษาไทยมากที่สุด เพราะถือเป็นภาษาราชการที่ใช้ติดต่อสื่อสารกับแวดวงที่จำเป็นต้องใช้ภาษาทางการในการติดต่อสื่อสาร

ส่วนผลการวิเคราะห์การเลือกภาษาตามคู่สนทนา ผลการศึกษา พบว่า การสนทนากับ พ่อค้า/แม่ค้า หมอ/พยาบาล เจ้าหน้าที่ราชการ ประชากรทุกกลุ่มอายุจะใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสาร ในขณะที่ การสนทนากับพระสงฆ์ ผู้ที่อาวุโสกว่า พ่อ แม่ เพื่อนที่มีอายุเท่ากัน เพื่อนบ้าน พี่ น้อง กลุ่มอายุ 15-30 ปี ใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารมากที่สุด ส่วนกลุ่มประชากรในช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปีขึ้นไป ใช้ภาษามอญมากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษา ดังกล่าว สามารถทำให้เห็นว่ากลุ่มบุคคลในแต่ละอาชีพและความแตกต่างทางด้านอายุต่างมีการเลือกใช้ภาษาถิ่นและภาษาไทยที่แตกต่างกันทำให้สามารถเห็นถึงอิทธิพลแนวโน้มของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในถิ่นนั้นๆจะยังคงอยู่หรือเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งทำให้ทราบว่าในขณะช่วงเวลานั้นภายในชุมชนนั้นๆมีการใช้ภาษาใดติดต่อกัน ซึ่งการเลือกใช้ภาษาดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้เลือกใช้ภาษาด้วย โดยจะทำให้เห็นว่าผู้ใช้นั้นมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อการใช้ภาษาถิ่นของตน ซึ่งจะเป็นตัวแปรในการศึกษาต่อไป

จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษานี้มีความสอดคล้องและแตกต่างบางประการกับผลการวิเคราะห์ เรื่อง การศึกษาเรื่องคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราช โดย ชูชีพ เบียดนอก (2532) โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรทางด้านสังคม คือ อายุและอาชีพต่อการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสาน พบว่า อาชีพค้าขายจะมีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด เนื่องจาก อาชีพค้าขายมีการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าอยู่ตลอดเวลาและมีการใช้ภาษาที่แปลกใหม่และมีการรับศัพท์ใหม่ๆแทนภาษาถิ่นของตนอยู่ตลอดเวลา ส่วนอาชีพรับราชการมีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยถิ่นอีสานมากที่สุด เนื่องจาก ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าข้าราชการเป็นกลุ่มคนที่มีการศึกษาสูง มีความเป็นอนุรักษ์นิยมสูง รวมทั้งมีการติดต่อทางราชการกับท้องถิ่นมากกว่าอาชีพอื่นๆ จึงเป็นสาเหตุให้มีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นและเรียนรู้ภาษาถิ่นอื่นๆ

ได้มากกว่าอาชีพอื่น ซึ่งในกลุ่มอาชีพราชการจะมีผลที่แตกต่างกับการศึกษาของ พัชรา อัมพวานนท์ ในส่วนการศึกษาทางด้านอายุต่างมีผลที่แตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยของ ชูชีพ เบียดนอก พบว่า วัยหนุ่มสาว (อายุ 25-30 ปี) มีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชและศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ ส่วนวัยกลางคน (อายุ 40-45 ปี) มีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางมากที่สุด และ วัยชรา (อายุ 55 ปีขึ้นไป) จะมีการใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ถิ่น จากผลการวิเคราะห์ทางด้านอายุของงานวิจัยทั้ง 2 เล่มต่างสวนทางกันอย่างชัดเจน คือ ในงานวิจัยของชูชีพ เบียดนอก วัยหนุ่มสาวมีการใช้ภาษาไทยถิ่นของตนมากที่สุด แต่ในขณะที่งานวิจัยของพัชรา อัมพวานนท์ วัยชราถือเป็นกลุ่ม ที่พูดภาษาไทยถิ่นของตนมากที่สุด จากความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านคำศัพท์ คำ และประโยคที่ใช้พูดสนทนา ล้วนเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นในชุมชนนั้นๆ จากความชัดเจนในด้านการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นจากงานวิจัยทั้งสองเล่ม

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ศึกษาอีกท่านหนึ่ง คือ ยูทาเกะ โทมิโอกะ (2552) ได้ทำการศึกษาทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวต่างมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยของพัชรา อัมพวานนท์ ในงานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยมาตรฐานของคนไทยอีสานและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานในแต่ละช่วงอายุ รวมทั้ง ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาและการวางนโยบายเพื่ออนุรักษ์ภาษาให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาโดยได้คัดเลือกผู้บอกภาษาจากกลุ่มนักศึกษาและเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยที่มีบ้านเกิดหรือภูมิลำเนาที่อยู่ในภาคอีสาน และคิดว่าตัวเองมีความเป็นไทยอีสาน รวมถึงผู้ที่มีเชื้อชาติอื่นๆด้วย เช่น เขมร จีน กูย เป็นต้น รวมทั้งหมด 1031 คน โดยเลือกแหล่งการศึกษาที่มีขนาดใหญ่ในภาคอีสาน คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยมหาสารคาม รวมทั้ง ได้ใช้ตัวแปรทางด้านอายุเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบในเรื่องของทัศนคติและการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มอายุน้อย อายุระหว่าง 16-30 ปี

กลุ่มอายุกลาง อายุระหว่าง 31-45 ปี

กลุ่มอายุมาก อายุระหว่าง 46-60 ปี

ในการกำหนดขอบเขตในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวผู้วิจัยมีความเชื่อว่าทั้งสองกลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้นำสังคมในอนาคต สามารถสะท้อนแนวคิดทัศนคติ และการเลือกใช้ภาษาที่สามารถทำให้เห็นแนวโน้มของภาษาไทยถิ่นอีสานในอนาคตได้ รวมทั้งปัจจัยทางด้านสังคม ไม่ว่าจะเป็น อายุ เพศ ระดับการศึกษา ถิ่นที่อยู่ ชั้นสังคมที่ใกล้เคียงกันของทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การศึกษาในเรื่องทัศนคติที่มีต่อภาษา การเลือกภาษา การชำระและการเปลี่ยนภาษา จากวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการวิจัย เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยกระบวนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ออกแบบไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว เช่น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา เป็นต้น

- คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยมาตรฐาน โดยมีคำบอกลักษณะที่มีทั้งความหมายเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งใช้ในคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาทั้งหมด 24 คำ เช่น เรียบง่าย ไพเราะ ชับช้อน ล้าสมัย เป็นต้น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน จาก ‘ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง’ ถึง ‘เห็นด้วยอย่างยิ่ง’

- คำถามเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษา โดยกำหนดจากการเลือกใช้ภาษาทั้งภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยมาตรฐานปนกับภาษาไทยถิ่นอีสาน ในแวดวงต่างๆที่มีความเป็นทางการน้อยถึงมาก เช่น บ้าน หมู่บ้าน และ โรงเรียน วัด รวมทั้ง ที่ทำงาน โรงพยาบาล สถานที่ราชการ โดยงานวิจัยนี้ได้ออกแบบแบบสอบถามและกำหนดการใช้ภาษาทั้งหมด 7 แวดวง และได้แบ่งแวดวงหลัก 7 แวดวงนี้ออกเป็นแวดวงย่อย 21 แวดวง เช่น

แวดวงที่บ้าน (เมื่ออยู่ที่บ้าน พูดกับพ่อหรือพูดกับแม่)

แวดวงที่โรงเรียน (เมื่ออยู่โรงเรียน พูดกับเพื่อนสนิท หรือพูดกับครูเรื่องปัญหาในวิชาเรียน)

แวดวงที่วัด (เมื่ออยู่ที่วัด พูดกับพระสงฆ์)

แวดวงที่ทำงาน (เมื่ออยู่ที่ทำงาน พูดกับเพื่อนร่วมงาน หรือพูดกับหัวหน้าในเรื่องการจัดประชุม)

แวดวงที่โรงพยาบาล (พูดกับแพทย์)

แหวดวทที่สถานทีรชกร (เมืออยู่ทีศาลากลาง พุดกับข้รชกร)

แหวดวคนไม่รู้จ้ก (พุดภษไทยอีสานเพื่อให้ข้อมูลกับผู้ถามทง)

จกกระบวนการวิเคราะห์และวิธีการเก็บข้อมูลท้หมดผู้วิจัยได้สรุปล้เห็นผลการศึกษาการเลือกภษของคนไทยอีสานที่มีอายุต้งกัน พบว่ ทุกกลุ่มอายุมีการเลือกใช้ภษไทยถิ่นอีสานในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทงการและการเลือกใช้ภษไทยมาตรฐานในสถานการณ์ที่เป็นทงการแต่เมือพิจารณาจากตัวแปรด้านอายุ พบว่ กลุ่มอายุน้อยเลือกใช้ภษไทยมาตรฐานมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ แต่กลุ่มอายุมากมีการเลือกใช้ภษไทยถิ่นอีสานมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆเช่นกัน จกผลการศึกษาในการเลือกใช้ภษสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการธรงภษและการเปลี่ยนภษของคนไทยอีสาน โดยพบว่า ภษไทยถิ่นอีสานนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทงภษเนื่องจาก ภษไทยมาตรฐานเริ่มเข้ามาแทนที่และมีบทบาทสำคัญมากกว่าภษไทยถิ่นอีสาน แต่ภษไทยถิ่นอีสานนั้นจะไม่สูญหายไป เนื่องจาก ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มอายุน้อยมีทัศนคติที่ดีต่อภษไทยถิ่นอีสาน และยังคงมีการเลือกใช้ภษไทยถิ่นอีสานเป็นหลักตามแหวดวต้งๆอยู่

Boonprasert (1989) ศึกษาการเลือกใช้ภษระหว่าง ม้ง ขมุ และปรีย ที่บ้านน้ำสอด อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน โดยทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามสัมภาษณ์ในเรื่องการเลือกใช้ภษในสถานการณ์ต้งๆ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 768 คน จกผลรวมกลุ่มตัวอย่างประชากรของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสามกลุ่ม ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บอภษ ส่วนที่สองเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกใช้ภษในสถานการณ์ต้งๆ ส่วนแบบสอบถามสุดท้ายเกี่ยวกับการเลือกใช้ภษในบริบทของหัวข้อและสถานการณ์ต้งๆ จกหลักเกณฑ์การเก็บข้อมูลข้างต้นจึงนำพามาซึ่งผลการวิจัย ดังนี้ กลุ่มม้งมีการเลือกใช้ภษของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนติดต่อกับคนภษในกลุ่มของตนเองมากที่สุด ส่วนกลุ่มขมุและกลุ่มปรียมีการเลือกใช้ภษของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองในอัตราที่ลดหลั่นลงมาเรื่อยๆเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับกรเลือกใช้ภษของกลุ่มม้ง นอกจากนี้ การติดต่อรหว่างกลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีการเลือกใช้ภษคำเมืองและภษไทยกลางในแต่ละสถานการณ์ที่ต้งต้งกัน คือ ทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์มีการเลือกใช้ภษคำเมืองในแหวดวสุขภาพ ความปลอดภัย การนินทา และการใช้ชีวิตประจำวัน ส่วนภษไทยมาตรฐานทั้งสามกลุ่มชาติพันธุ์จะมีการเลือกใช้ในแหวดวการศึกษา แหวดวในชีวิตประจำวัน และการค้า จกผลการศึกษาต้งกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่าทั้งสามกลุ่มมีการเลือกใช้ภษคำเมืองและภษไทยกับแหวดวต้งๆมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็นเสมือนสังคมที่ใช้

ภาษากลุ่มชาติพันธุ์น้อยลงแต่กลับมีการใช้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นสังคมภาษาไทยในปัจจุบัน

Thanapaes (1998) ศึกษาการใช้ภาษาของกลุ่มคนอีสาน ในหมู่บ้านป่าตัน ตำบลปงน้อย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยงานวิจัยนี้จะทำการศึกษาการใช้ภาษาในบริบทต่างๆ โดยใช้วิธีการแบบสอบถามสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง 153 คน ซึ่งกำหนดตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และถิ่นกำเนิด ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มคนอีสานจะใช้ภาษาลาวกับกลุ่มคนที่มีถิ่นกำเนิดเดียวกันแต่จะใช้ภาษาคำเมืองกับคนต่างถิ่น ในขณะที่ กลุ่มคนที่มีถิ่นกำเนิดที่ป่าตันจะใช้ภาษาคำเมืองกับคนต่างถิ่นมากกว่ากลุ่มคนอีสาน ส่วนตัวแปรในเรื่องเพศ พบว่าเพศชายใช้ภาษาคำเมืองมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่ กลุ่มคนหนุ่มสาวจะใช้ภาษาคำเมืองมากกว่าผู้สูงอายุ ส่วนกลุ่มการศึกษาสูงจะใช้ภาษาคำเมืองมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาค่ำ จากการใช้ภาษาดังกล่าวจะพบว่าปัจจัยในเรื่องสถานที่ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นสาเหตุต่อการใช้ภาษา เช่น หากอยู่ในแวดวงภายนอกชุมชน จะมีการใช้ภาษาคำเมือง ส่วนปัจจัยในเรื่องหัวข้อการสนทนาถือเป็นปัจจัยที่ไม่สำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสามารถใช้ภาษาอีสานในการสนทนากับทุกหัวข้อการสนทนา ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงสามารถสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มคนอีสานในหมู่บ้านป่าตัน ตำบลปงน้อย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ยังคงมีการใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนอยู่ต่อไปเมื่อพิจารณาจากปัจจัยในการใช้ภาษาตามสถานการณ์ สถานที่ และหัวข้อสนทนา และส่งผลต่อการคงอยู่ของภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนต่อไปในอนาคต รวมทั้ง งานวิจัยนี้สามารถเป็นแบบอย่างในการกระตุ้นการอนุรักษ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ภาษาอื่นๆ ในประเทศไทยจากปัจจัยการใช้ภาษาและตัวแปรทางสังคมต่างๆต่อไป

จากความชัดเจนในด้านการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นจากงานวิจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวข้างต้น เป็นสิ่งที่ยืนยันว่าทฤษฎีการเลือกใช้ภาษาตามแวดวงต่างๆล้วนเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในถิ่นนั้นๆ รวมทั้งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงภาวะหลายภาษาในชุมชนนั้นด้วย

2. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาของตน

จากงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษามานั้น ถือเป็นการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชและสังคม โดยส่วนใหญ่จะทำการศึกษาเรื่องระบบเสียง คำศัพท์และความหมาย รวมทั้ง ภูมิศาสตร์คำศัพท์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดและความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นโคราชอย่างแท้จริงในแง่ของระบบเสียง วรรณยุกต์ การใช้คำศัพท์ และบริเวณพื้นที่ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช รวมทั้งแนวโน้มการ

เปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชและความเป็นไปได้ในการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในแง่มุมอื่นๆที่กว้างมากขึ้น เพื่อให้เห็นภาพรวมของภาษา ทั้งทางด้านทัศนคติต่อภาษาและการเลือกใช้ภาษาได้อย่างชัดเจน จากวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาของตนและการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาถึงลักษณะภาษาไทยถิ่นโคราชภาพรวมเบื้องต้น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานต่อการวางแผนการดำเนินการวิจัยและความสามารถในการเข้าถึงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนครราชสีมาได้อย่างแท้จริง ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า พบว่ามีทั้งบทความและเอกสารประกอบการเสวนาที่ได้กล่าวถึงภาษาและชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราช โดย สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2542) ได้ศึกษาความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมทั้ง ลักษณะภาษาที่ใช้ในเขตที่ราบสูงโคราช ซึ่งสามารถทำให้เห็นภาพรวมของภาษาและชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราชได้ชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงไปสู่การศึกษาทางด้านทัศนคติของประชากรในเขตที่ราบสูงโคราชที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ทำการศึกษาด้านทัศนคติของ สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (2552) รวมทั้ง การศึกษาทัศนคติทางภาษาของกลุ่มคนปลั่ง บ้านห้วยน้ำขุ่น จังหวัดเชียงราย โดย Suwanawat (2003) และการศึกษาทัศนคติและการใช้ภาษาใต้ที่มีต่อกลุ่มตนเอง กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองแวง ตำบลปทุมวาปี อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร โดย Khamsakul (1998) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

บทความเรื่องแรก โดย สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2542) มีจุดประสงค์ในการศึกษาภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราชในภาพรวมและทำการศึกษาสถานะของกลุ่มชาติพันธุ์และภาษาในปัจจุบันพร้อมทั้งดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาในอนาคตด้วย ผู้วิจัยได้สรุปให้เห็นถึงความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์และภาษาในเขตที่ราบสูงโคราช จากหลักฐานทางภาษาศาสตร์ พบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราชนั้นได้อพยพมาจากฝั่งตรงข้ามของแม่น้ำโขงและมีความเชื่อว่ากลุ่มชนชาติดั้งเดิมในเขตที่ราบสูงโคราชนี้เป็นกลุ่มมอญ-เขมร หรือเป็นกลุ่มที่เกิดจากกลุ่มไทยกลางและกลุ่มไทยลาว รวมทั้งยังมีหลักฐานอีกว่าภาษาในกลุ่มเขตที่ราบสูงโคราชนี้ เป็นภาษาที่จัดอยู่ในกลุ่มไทยกลาง แต่มีลักษณะสำเนียงเฉพาะของตน จากที่จังหวัดนครราชสีมาถือเป็นเมืองศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และถือเป็นเมืองหน้าด่านเพื่อเข้าสู่ภาคกลางและภาคอีสาน ดังนั้น ความหลากหลายและความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมจึงมีอยู่จำนวนมาก ด้วยความหลากหลายดังกล่าวเนื่องจากปัจจัยทางด้านประชากร พบว่า จากบทความได้แสดงแผนที่แสดงการกระจายของกลุ่มภาษาและความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ต่างๆในเขตที่ราบสูงโคราช ประชากรส่วนใหญ่ประมาณ 71% พูดภาษาลาว และมีผู้พูดภาษาอื่นๆอีก 18 ภาษา ได้แก่ ภาษาเขมร ส่วนกลุ่มไทยโคราชนั้นมีผู้พูดมากกว่า 5 แสนคน นอกนั้นถือว่าเป็นกลุ่มผู้พูดภาษาอื่นๆที่มีจำนวนน้อยคิดเป็น 1% ของพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ญ้อ กูย (ส่วย) ไทยเลย ไชย

แสก เยอ ญัฮกร เวียคนาม โส้ (ทะวี่ง) มอญ ไทดำ เป็นต้น นอกจากนั้นพบว่า มีผู้พูดภาษาไทยกลางประมาณ 6% ของประชากร ซึ่งพบว่าใช้ภาษาไทยกลางทุกจังหวัด ในด้านปัญหาการเปลี่ยนแปลง การตาย การกลาย หรือการเปลี่ยนภาษาในเขตที่ราบสูงโคราช พบว่า ภาษามีการเปลี่ยนแปลงในระดับต่างๆ กัน มีทั้งการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในตัวภาษาและการเปลี่ยนจากการใช้ภาษาประจำกลุ่มไปใช้ภาษาอื่นในหลายสถานการณ์ ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยในเรื่องระบบเสียงและคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชในงานวิจัยที่ผู้ศึกษาได้ค้นคว้ามา ซึ่งต่างมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวภาษาและการใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ซึ่งตัวแปรทางด้านสังคมทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง ปัจจัยในการพูดสองภาษาหรือหลายภาษา ทำให้เกิดการพูดปนภาษาเนื่องจากอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน สื่อโทรทัศน์ รวมทั้ง การกำหนดให้ใช้ภาษาไทยมาตรฐานในโรงเรียนและสถานที่ราชการ ดังนั้น ประชากรส่วนใหญ่จึงสามารถพูดได้หลายภาษาทั้งภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยมาตรฐาน และปัจจุบันแนวโน้มการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางเพิ่มมากขึ้น และกำลังเข้ามาแทนที่ภาษาท้องถิ่นจนทำให้ภาษาไทยถิ่นมีความสำคัญลดน้อยลงไปเรื่อยๆ

จากบทความดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของความหลากหลายทางภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราช จากภาพรวมดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถทำให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่แนวทางในการวิจัยและค้นหาคำตอบในเรื่องทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราช รวมทั้ง ภาพรวมของสังคมในวงกว้างเพื่อพัฒนาในด้านภาษาและวัฒนธรรมต่อไป

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอีก 3 เล่มที่ได้มีการศึกษาในเรื่องทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าการศึกษาในเรื่องทัศนคตินี้จะเป็นหัวข้อหนึ่งที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับภาษาในเรื่องอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การใช้ภาษา การเลือกภาษา และความสามารถทางภาษา เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยที่ได้รวบรวม ดังนี้ สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (2552) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งการเก็บข้อมูลดังกล่าวมีการแบ่งแบบสำรวจออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ชุดที่ 1 เป็นแนวคำถามสำหรับสำรวจชุมชนจำนวน 20 ชื้อ และชุดที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ตามหลักการวิจัยทางภาษาศาสตร์สังคม จำนวน 50 ชื้อ โดยมีการสำรวจเรื่องการใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาของประชากรตามปัจจัยในเรื่องอายุและมีการคัดเลือกกลุ่มประชากรจากผู้นำชุมชน

อย่างละ 1 คนต่อ 1 ตำบล รวมทั้งสิ้น 60 คน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปราชญ์ชาวบ้าน นอกจากนี้ ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตและวิธีการในการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์โดยแบ่งตามตระกูลภาษา 3 กลุ่ม ได้แก่

- ตระกูลภาษาไท-กะได ได้แก่ ไทยโซ่ง ไทยขวน ไทยพวน ลาวเวียง ลาวครั่ง ลาวใต้
- ตระกูลภาษาทิเบต-พม่า ได้แก่ กะเหรี่ยง
- ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก ได้แก่ มอญ

ผลการศึกษา เรื่องทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษา พบว่า ทุกกลุ่มชาติพันธุ์มีทัศนคติที่ดีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองและต้องการที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษา ประเพณีและวัฒนธรรมของตนเองต่อไป เมื่อนำประเด็นทางด้านทัศนคติมาวิเคราะห์ภาวะการถดถอยของภาษาและวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวนและลาวเวียงในทุกจังหวัดของพื้นที่การศึกษา เกิดภาวะถดถอยทางภาษา ซึ่งพบมากในกลุ่มตัวอย่างวัยหนุ่มสาว เพราะวัยนี้ไม่แน่ใจว่าควรให้ลูกหลานของตนพูดภาษาชาติพันธุ์หรือไม่ ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ไทยขวน ลาวครั่ง และลาวใต้มีโอกาสเกิดภาวะถดถอยได้ในอนาคตซึ่งสะท้อนจากคำสติดของวัยหนุ่มสาวที่มีความไม่แน่ใจว่าลูกหลานของตนจำเป็นต้องพูดภาษาชาติพันธุ์ได้หรือไม่ สำหรับกลุ่มที่ไม่มีแนวโน้มการเกิดภาวะการถดถอยทางภาษา ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง มอญ และไทยโซ่ง เพราะถือว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยังคงดำรงเอกลักษณ์การใช้ภาษาและประเพณี วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนอยู่ ส่วนเรื่องการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่างๆ พบว่า ในแวดวงครอบครัวกลุ่มผู้สูงอายุจะใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์มากที่สุด ส่วนวัยกลางคนจะมีการใช้ทั้งสองภาษา คือ ภาษากลุ่มชาติพันธุ์และภาษาไทย ส่วนในแวดวงชุมชนและแวดวงสาธารณะ ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในช่วงวัยผู้สูงอายุและวัยกลางคนมักจะมีการใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นหลัก ส่วนวัยหนุ่มสาวมักมีการใช้ภาษาไทย หากพิจารณาการใช้ภาษาตามกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งในจังหวัดเพชรบุรี นครปฐม หรือสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการใช้ภาษากลุ่มชาติพันธุ์เป็นหลักกับทุกแวดวง

Suwanawat (2003) ได้ทำการศึกษาทัศนคติทางภาษาของกลุ่มคนปลั่ง บ้านห้วยน้ำขุ่น จังหวัดเชียงราย โดยมีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 174 คน ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ ทัศนคติที่มีต่อกลุ่มของตนเอง และทัศนคติต่อตนเองและภาษา รวมทั้งผู้วิจัยมีการใช้เกณฑ์การประเมินทัศนคติ โดยมาตราวัดแบบประเมินค่าแบบ 5 ช่วงคะแนน ดังนี้ เห็นด้วยมาก เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างมาก โดยแบ่งการสำรวจทัศนคติของประชากรตามตัวแปรในเรื่อง เพศ อายุ การศึกษาและชาติพันธุ์ ผลการศึกษากการ

ใช้ภาษา พบว่า คนปลั่งจะใช้ภาษาปลั่งกับคนที่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน และใช้ภาษาอื่นกับคน ภายนอกกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น มีการใช้ภาษาไทยในแวดวงการศึกษา การค้าและราชการ รวมทั้ง ใช้ภาษาไทยใหญ่ในแวดวงศาสนา นอกจากนี้ การศึกษาในเรื่องการใช้ภาษาจากตัวแปรในเรื่องอายุ และการศึกษาถือเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญ คือ ผู้สูงอายุและผู้ไม่มีการศึกษาใช้ภาษาปลั่งมากที่สุด เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มช่วงอายุอื่นๆ ส่วนกลุ่มวัยรุ่นใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากที่สุด และวัย กลางคนใช้ภาษาคำเมืองมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้ผลการศึกษาทัศนคติทางภาษา พบว่า คนปลั่งมี ทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มและภาษาของตนเอง หากพิจารณาจากตัวแปรในเรื่องของอายุและการศึกษา พบว่า ผู้สูงอายุและผู้ที่ไม่มีการศึกษามีทัศนคติต่อกลุ่มและภาษาของตนเองดีกว่ากลุ่มอื่น ส่วนวัย กลางคนและผู้ที่มีการศึกษาสูงมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาของตนเองมากกว่ากลุ่มวัยรุ่นและผู้ที่มี การศึกษาดำกว่า นอกจากนี้ ผลการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาและวัฒนธรรม ของกลุ่มคนปลั่งที่จะยังคงดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต โดยผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มคน ปลั่งแท้มีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มและภาษาของตนเองมากกว่ากลุ่มคนปลั่งผสม

Khamsakul (1998) ศึกษาทัศนคติและการใช้ภาษาโล้ที่มีต่อกลุ่มตนเอง กรณีศึกษาหมู่บ้าน หนองแวง ตำบลปทุมวาปี อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร การศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการเก็บ ข้อมูลจากแบบสอบถามภาษาศาสตร์สังคม จากกลุ่มตัวอย่าง 121 คน โดยมีการใช้ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรในการศึกษากลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และกลุ่มชาติพันธุ์ ผล การศึกษา พบว่า คนโล้มีทัศนคติต่อภาษาของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นบวกหรือลบ ส่วน ผลการศึกษาการใช้ภาษา พบความแตกต่างจากปัจจัยตัวแปรในเรื่องอายุ การศึกษา และกลุ่มชาติ พันธุ์ พบว่า ผู้บอกภาษาที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์โล้ได้อย่างแท้จริง อายุมาก และการศึกษาไม่สูง จะมีการ ใช้ภาษาโล้มากกว่าผู้บอกภาษาที่เป็นกลุ่มโล้ผสมอายุน้อย และการศึกษาไม่สูง นอกจากนี้ จากผล การศึกษาโดยรวม พบว่า ทัศนคติและการใช้ภาษาในชุมชนโล้ไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จากผลการวิจัยการศึกษาในเรื่องการใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาจากงานวิจัยและบทความ ข้างต้น ทำให้เห็นว่าภาษาและวัฒนธรรมต่างมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งมิได้ ดังนั้น การศึกษางานวิจัยในเรื่องดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง การคงอยู่ และการสูญสิ้นของภาษาในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ดังนั้น หากกลุ่มชาติพันธุ์ใดยังคงดำรงเอกลักษณ์ใน ถิ่นของตน ย่อมส่งผลดีรอบด้านต่อทั้งประเทศชาติในแง่ของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ ของประเทศ และภายในกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ซึ่งมีการสืบทอดถึงลูกหลานในกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ต่อไปในอนาคต

3. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่มีการนำปัจจัยทางด้านสังคมในเรื่องของตัวแปรทางด้านอายุเข้ามาช่วยในการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราช

การศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันส่วนใหญ่จะทำการศึกษาจากฐานภาษานั้นอย่างเฉพาะเจาะจง โดยได้นำเอาตัวแปรทางด้านสังคมในเรื่องของอายุเข้ามาเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์จึงจะทำให้ทราบถึงลักษณะทางภาษาและสังคมในภาษานั้นๆอย่างละเอียด โดยผู้วิจัย พบว่า มีงานวิจัยหลายเล่มที่ทำการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในแนวทางการศึกษาภาษาศาสตร์สังคมโดยนำตัวแปรทางด้านอายุเข้ามาช่วยในการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ ได้แก่ รพีพร สิทธิ (2549) ,ถาวร สิบงาช (2522), และวิจิตร ภาณุพงศ์ (2522)

การศึกษาการแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม โดย รพีพร สิทธิ (2549) โดยผู้วิจัยนั้นได้ทำการศึกษาในแง่ของคำศัพท์และเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นโคราชนั้นได้รับอิทธิพลมาจากภาษาใดบ้างระหว่างภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยกรุงเทพฯ โดยผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างกันในการออกเสียงและการใช้คำศัพท์ระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยทางภาษาถิ่น โดยการยึดหลักการการศึกษาจากภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช จากวัตถุประสงค์และตัวแปรทางด้านสังคมในเรื่องอายุ รวมทั้งทางด้านการคมนาคม ผลการวิจัยพบว่า เมื่อวิเคราะห์ทางด้านการใช้คำศัพท์ทั้ง 3 รุ่นอายุมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯมากที่สุด รองลงมา คือ คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช และคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน ส่วนผลการวิเคราะห์ในเรื่องระบบวรรณยุกต์และหน่วยเสียงวรรณยุกต์พบว่า ผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมีการใช้ระบบวรรณยุกต์ที่มี 4 หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงต่ำตก ขึ้น กลางเลื่อนลง ต่ำตกและสูงตก จากผลการวิเคราะห์การใช้คำศัพท์และระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชจึง พบว่า เกิดการแปรของทางด้านคำศัพท์ คือ ผู้บอกภาษามีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯแทนคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราที่สูงมาก ในขณะเดียวกัน มีการใช้ระบบวรรณยุกต์และหน่วยเสียงภาษาไทยถิ่นโคราชเช่นเดิม จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถกล่าวได้ว่าภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยถิ่นกลางจำนวนมากและกำลังเข้ามาแทนที่ภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาในด้านเสียงเช่นเดียวกันกับงานวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้น นั่นคือ

การศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในเชิงวิเคราะห์ทางด้านเสียงและความหมาย โดย ถาวร สุมงคล (2522) ในงานวิจัยเล่มนี้มีความคล้ายคลึงกับงานของรพีพร ลิขธิ และมีการตั้งประเด็นปัญหาในการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน คือ ต้องการที่จะเปรียบเทียบการออกเสียงและคำศัพท์พร้อมความหมายของภาษาไทยถิ่นโคราชกับภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นกลาง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการเก็บข้อมูลประชากรจากชาวบ้านที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอโชคชัย อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง และอำเภอพิมาย โดยผู้วิจัยได้นำคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชมาเปรียบเทียบกับการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นกลางว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยทำการศึกษาในแง่ของเสียงและความหมายในการใช้คำศัพท์ของแต่ละถิ่น จากประเด็นการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ผลการวิเคราะห์ พบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะและสระต่างมีลักษณะหน่วยเสียงที่เท่ากับหน่วยเสียงของภาษาไทยถิ่นกลาง คือ หน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง และ หน่วยเสียงสระแท้ 18 หน่วยเสียง และ หน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง ส่วนในด้านเสียงวรรณยุกต์ พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชมี 5 เสียง เหมือนภาษาไทยถิ่นกลาง คือ สามัญ เอก โท ตรี จัตวา แต่คำที่มีเสียงตรีมักจะออกเสียงเป็นเสียงโท เช่น น้ำ – น้ำ ส่วนในด้านความหมาย พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชมีคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกันกับคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสานร้อยละ 80 คำ และมีบางส่วนที่มีรูปศัพท์และความหมายคล้ายคลึงกับภาษาเขมรและภาษาไทยถิ่นกลาง จากผลการวิเคราะห์ในงานวิจัยเล่มนี้บ่งบอกได้ว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาลูกผสม ระหว่างภาษาลาวและภาษาไทยถิ่นกลาง (Brown, 1965 อ้างใน รพีพร ลิขธิ, 2549) ซึ่งงานวิจัยทั้ง 2 เล่มที่ได้กล่าวข้างต้น ถือว่ามีข้อมูลที่สอดคล้องและให้คำตอบซึ่งกันและกันว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชนั้นได้รับอิทธิพลมาจากภาษาใด เหตุใดจึงออกเสียงที่แตกต่างกัน คำตอบที่ได้เบื้องต้นจากผู้วิจัย คือ ผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชนั้นมีการใช้คำศัพท์และคำพูดของภาษาไทยถิ่นกลางแต่มีระบบเสียง สำเนียงเหมือนกับภาษาลาว

ส่วนงานวิจัยอีกเล่มหนึ่งที่ถือเป็นงานวิจัยหลักที่ผู้ศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชส่วนใหญ่จะยึดเป็นแบบอย่างและเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลจากแผนที่ภาษาในงานวิจัยเล่มนี้ รวมทั้งเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เรื่องระบบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชด้วย คือ งานวิจัยทางด้านภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา โครงการนำร่อง โดย วิจินตน์ ภาณุพงศ์ (2522) ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อลากเส้นแบ่งเขตภาษา (isogloss) ในแผนที่ โดยได้คัดเลือกคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันจำนวน 250 คำศัพท์และเก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษา 25 จุด ในจังหวัดนครราชสีมา จากจุดประสงค์และกฎเกณฑ์การเก็บข้อมูลดังกล่าว พบว่า สามารถแบ่งเขตผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่พูดภาษาไทยถิ่นโคราช มีประมาณ 3 ใน 4 ของจังหวัด และกลุ่มที่พูดภาษาไทยถิ่นอีสานมีประมาณ 1 ใน 4 ของจังหวัด ส่วนในเรื่องเสียงวรรณยุกต์และการใช้หน่วย

เสียงพยัญชนะและสระ พบว่า สามารถแบ่งเขตผู้ใช้เป็น 2 กลุ่มเช่นกัน คือ การกระจายพยัญชนะ สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยเหนือและใต้ บทสรุปของงานวิจัยเล่มนี้ถือเป็นคำตอบที่ยืนยันและสนับสนุนงานวิจัยที่วิเคราะห์ทางด้านเสียงและคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราชที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้นว่าเหตุใดภาษาไทยถิ่นโคราชจึงมีการออกเสียงต่างจากภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งๆที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน รวมทั้งมีการใช้คำศัพท์ภาษาถิ่นอื่นๆปนอยู่ด้วย งานวิจัยทุกเล่มต่างมีประเด็นปัญหาในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดของ (Brown, 1965 อ้างใน วิจิตรน ภาณุพงศ์, 2522) โดยได้ข้อสรุปที่ตรงกัน คือ วรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นระบบภาษาลาว แต่มีการใช้คำศัพท์จากภาษาถิ่นอื่นๆ เช่น ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาเขมร จากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยถือว่าเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลทางภาษาโดยยึดแผนที่ภาษาจากงานวิจัยเล่มนี้เป็นหลัก เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการดำเนินการวิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูลและ ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการวิเคราะห์ที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

4. งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษา โดยการนำปัจจัยสังคมทางด้านการแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบทเข้ามาช่วยในการศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยทางสังคมในด้านถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เพื่อนำมาวิเคราะห์ภาษาในด้านต่างๆ พบว่า งานวิจัยโดยส่วนใหญ่ได้นำปัจจัยความแตกต่างระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทเข้ามาช่วยในการศึกษา เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางภาษา ทั้งทางด้านการเลือกใช้ภาษา ทัศนคติที่มีต่อภาษา ความสามารถในการใช้ภาษา การสร้างและการเปลี่ยนภาษา จากผลการศึกษา พบว่า โดยส่วนใหญ่ปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ภาษาของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน รวมทั้ง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาในแต่ละถิ่นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยงานวิจัยที่ได้้นำปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เข้ามาช่วยในการศึกษา มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้ ได้แก่ Young (1987) และ Khamhiran (1980)

การศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาและองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาษา การเปลี่ยนภาษา และการใช้ภาษาของประชากรชาวจีน ในประเทศไต้หวัน โดย Young (1987) ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาวะแวดล้อมของภาษาศาสตร์สังคมในปัจจุบัน และ

ต้องการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านทัศนคติที่มีต่อการธำรงภาษา การเปลี่ยนภาษา และการใช้ภาษาของประชากรชาวจีน ในประเทศไต้หวัน โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่สำรวจกับคนในพื้นที่ที่พูดภาษาจีนเป็นภาษาแม่ และทำการสอบถามข้อมูลในรูปแบบคำถามที่ได้ออกแบบไว้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของประชากร การใช้ภาษา และทัศนคติที่มีต่อภาษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้ใช้วิธีการคัดเลือกแบบแบ่งชั้น จากพื้นที่ทั้งหมด 9 แห่ง ในประเทศไต้หวัน โดยเป็นกลุ่มวัยผู้ใหญ่ ชาวจีน รวมทั้งสิ้น 823 คน จากวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์การเก็บข้อมูลข้างต้น จึงนำมาซึ่งผลการวิจัย ดังนี้ ภาษาแมนดาริน (Mandarin) จะใช้สื่อสารกับผู้อยู่อาศัยในประเทศไต้หวันเป็นหลัก และจะถูกเลือกใช้เมื่อมีการสนทนาระหว่างคนในพื้นที่กับประชากรชาวฮากกา (Hakka) และชาวหมิ่นใต้ (Southern Min) ส่วนภาษาฮากกา (Hakka) จะถูกเลือกใช้ในการสื่อสารเฉพาะกับชาวฮากกา (Hakka) เท่านั้น ในขณะที่ภาษาหมิ่นใต้ (Southern Min) จะถูกเลือกใช้เฉพาะกับชาวหมิ่นใต้ (Southern Min) เท่านั้น ส่วนในกรณีที่มีการเลือกใช้ภาษาในการสนทนากับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีนเหมือนกัน หรือมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน จะพิจารณาการเลือกใช้ภาษา เมื่อพบปะเพื่อนและบุคคลอื่นๆ ในแวดวงการทำงาน ส่วนในแวดวงครอบครัว ยังคงมีการเลือกใช้ภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ซึ่งใช้ทั้งภาษาฮากกาและภาษาหมิ่นใต้ จากผลการวิเคราะห์ปริมาณการเลือกใช้ภาษา พบว่า ภาษาแมนดาริน มีปริมาณการเลือกใช้เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ ภาษาแม่ หรือภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ มีปริมาณการเลือกใช้ที่ลดน้อยลงตามรุ่นอายุ

ส่วนผลการศึกษาองค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการธำรงภาษา การเปลี่ยนภาษา และการใช้ภาษา พบว่า ปัจจัยของสังคมเมือง ความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันของประชากรระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนประชากรที่ใช้ภาษาแม่เป็นหลักลดน้อยลง ปัจจัยที่หลากหลายเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนภาษา (Language Shift) นอกจากนั้น พบว่า หากประชากรไม่ได้ให้ความสำคัญต่อกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ย่อมนำไปสู่ความสำคัญต่อการธำรงภาษา (Language Maintenance) ในพื้นที่ ในขณะที่ ผลการศึกษาทางด้านทัศนคติ พบว่า ประชากรในพื้นที่ ประเทศไต้หวัน มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาแมนดาริน ส่วนชาวฮากกาและชาวหมิ่นใต้ ต่างมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน จากผลการศึกษาทางด้านทัศนคติสามารถสะท้อนให้เห็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนภาษาและการธำรงภาษา ดังนี้ การมีทัศนคติที่ดีต่อทั้งภาษาแมนดารินและภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ไม่มีปัจจัยความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนภาษาและการธำรงภาษา

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยอีกท่านหนึ่งที่ได้้นำปัจจัยความแตกต่างระหว่างตั้งเมืองและสังคมชนบท เข้ามาเป็นตัวแปรในการศึกษา คือ งานวิจัยของ Khamhiran (1980 cited in Nookua, 1991) ได้ทำการศึกษาลักษณะความสามารถในการใช้สองภาษา ของผู้พูดภาษามลายู ภายในเขตพื้นที่ตั้งเมืองและสังคมชนบท ในเขตพื้นที่ภาคใต้ ของประเทศไทย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการสำรวจการใช้ภาษา ความสามารถในการใช้สองภาษา และการศึกษาทางด้านทัศนคติของชาวไทยมุสลิม ในเขตชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ผลการศึกษา พบว่า การใช้ภาษามลายูในการติดต่อสื่อสารภายในชุมชน เริ่มมีภาวะการเปลี่ยนภาษา (Language Shift) โดยมีการเปลี่ยนภาษาจากการใช้ภาษาเดียว (Monolingual) ไปสู่ภาวะการใช้สองภาษา (Bilingual) ส่วนประชากรในเขตพื้นที่ชุมชนเมือง ยังคงใช้ภาษาปัตตานีมาเลย์ มากกว่าประชากรในเขตพื้นที่ชนบท ส่วนผลการศึกษาทางด้านความสามารถในการใช้สองภาษา พบว่า ภาษาปัตตานีมาเลย์ ยังคงถูกเลือกใช้ในแวดวงครอบครัวและแวดวงเพื่อนบ้าน ส่วนแวดวงโรงเรียน การประกอบอาชีพและการสื่อสารมวลชน ประชากรส่วนใหญ่เลือกใช้ภาษาไทยกรุงเทพฯในการสื่อสาร ในขณะที่ผลการศึกษาทางด้านทัศนคติ พบว่า ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและถิ่นที่อยู่ของประชากร ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการแสดงออกทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษา โดยพบว่า ประชากรในเขตชุมชนเมือง มีทัศนคติในแง่ลบต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนมากกว่าประชากรในเขตพื้นที่ชนบท

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการนำปัจจัยสังคมทางด้านความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ ระหว่างตั้งเมืองและสังคมชนบท เข้ามาช่วยในการศึกษาภาษาในแง่มุมต่างๆ พบว่า ปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกด้านหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงภาษาในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา รวมทั้ง ยังเป็นปัจจัยทางสังคมเบื้องต้นต่อการบ่งชี้ให้เห็นถึงรูปแบบการใช้ภาษาในอนาคต ดังนั้น จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่เข้ามาศึกษาวิเคราะห์ภาษาที่ได้กล่าวมานั้น จึงถือเป็นปัจจัยสังคมที่สำคัญต่อการเชื่อมโยงไปสู่การศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราชได้อย่างชัดเจน และเป็นปัจจัยที่สามารถตอบคำถามงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงสาเหตุและปัจจัยความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุ ที่มีความแตกต่างกันของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท รวมทั้ง ถือเป็นปัจจัยที่สามารถบ่งบอกถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชเบื้องต้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานต่อการสร้างนโยบายการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาไทยถิ่นโคราชให้คงอยู่ต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด พบว่า งานวิจัยแต่ละเล่มมีการนำปัจจัยทางด้านสังคม ทั้งทางด้านอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ ถิ่นที่อยู่ และกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาเป็นตัวแปรที่สำคัญในการ วิเคราะห์ภาษา ซึ่งปัจจัยทางสังคมดังกล่าวทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาและการใช้ภาษาที่ แตกต่างกันของประชากรในแต่ละชุมชน รวมทั้งงานวิจัยทั้งหมดต่างมีผลการศึกษาที่สอดคล้องซึ่ง กันและกัน ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาและปัจจัยต่อการเลือกใช้ภาษา และทัศนคติที่มีต่อภาษา โดยพบว่า บทความทั้ง 2 เรื่องที่ทำการศึกษาในเรื่องของภาษาและชาติ พันธุ์ของภาษาไทยถิ่น โคราช และความหลากหลายของภาษาต่างสอดคล้องกับงานวิจัยทั้ง 11 หัวข้อที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ภาษาไทยถิ่น โคราชเริ่มถูกลดบทบาทลงซึ่ง เห็นจากผลการวิเคราะห์การใช้ภาษาของงานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง ประกอบด้วย การศึกษาทางด้านการ แปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น โคราช รวมทั้ง การศึกษาภาษาไทยถิ่น โคราชในเชิง วิเคราะห์ทางด้านเสียงและความหมาย และงานวิจัยทางด้านภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัด นครราชสีมา การศึกษาวิจัยทางด้านภาษาไทยถิ่น โคราชจากงานวิจัยทั้งสามเล่ม มีวัตถุประสงค์ใน การศึกษาและวิเคราะห์ทางด้านคำศัพท์ ลักษณะทางไวยากรณ์ เสียง และสำเนียงการพูด จากผล การศึกษาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสัญญาณเบื้องต้นของการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการใช้ คำศัพท์ เสียง และสำเนียงการพูด รวมทั้ง ยังส่งผลกระทบต่อบทบาทความสำคัญของภาษาไทยถิ่น โคราช เนื่องจากการได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ งานวิจัยหลายเล่มที่ได้ทำการศึกษาเรื่องระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่น โคราช พบว่า วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่น โคราชเป็นระบบภาษาลาว แต่หากพิจารณาทางด้านทัศนคติจาก งานวิจัยของ ยูทาเกะ โทมิโอกะ (2552) พบว่า ประชากรในจังหวัดนครราชสีมา หรือ คนโคราชนั้น กลับมีทัศนคติที่ขัดแย้งกับผลการวิเคราะห์ทางด้านระบบเสียง โดยมีความคิดเห็นว่าตนนั้นไม่ใช่คน อีสาน รวมทั้ง ความคิดเห็นว่าภาษาไทยถิ่น โคราชไม่ใช่ภาษาอีสาน ทั้งสองภาษาเป็นคนละภาษากัน จากผลการศึกษาทั้งจากบทความและงานวิจัยข้างต้นถือเป็นข้อมูลที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ เป็น ประโยชน์และสามารถเชื่อมโยงไปสู่การศึกษาหัวข้องานวิจัย เรื่อง การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่ มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราชของประชากรชาวไทยโคราช ซึ่งประเด็นปัญหาในการศึกษาในครั้งนี้จะ นำไปสู่ผลการศึกษาที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการศึกษารูปแบบภาษาไทยถิ่น โคราชในภาพรวม ในยุคปัจจุบันเป็นอย่างไร หากพิจารณาจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ การคมนาคมที่สะดวก ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ และเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่น่าสนใจในประเทศไทย จาก ปัจจัยข้างต้นจึงทำให้จังหวัดนครราชสีมาเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม อย่างชัดเจน จากปัจจัยทางสังคมดังกล่าวจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะสามารถสะท้อนออกมาอย่างชัดเจนจาก การศึกษาทั้งรูปแบบการเลือกใช้ภาษาของคนโคราชในปัจจุบันเป็นอย่างไร ประชากรมีการเลือกใช้

ภาษาใดมากที่สุดตามแวดวงต่างๆ ปัจจัยทางสังคมทั้งความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยหลักหรือไม่ต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาตามแวดวงที่กำหนด และคนโคราชมีทัศนคติอย่างไรต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในช่วงเวลาปัจจุบัน นอกจากนี้ การศึกษาในครั้งนี้ถือเป็นการศึกษาที่จะสามารถสะท้อนถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุดจากตัวแปรในเรื่องของอายุที่แตกต่างกันของผู้บอกภาษาในแต่ละถิ่นที่อยู่อาศัยระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ถือเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของกลุ่มช่วงอายุทั้งที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีทั้งเยาวชนที่เป็นผู้นำสังคมต่อไปในอนาคต รวมทั้ง กลุ่มอายุที่มีความอนุรักษ์นิยมในภาษาและวัฒนธรรมในถิ่นของตน โดยผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้จะสามารถสะท้อนให้เห็นว่าความหลากหลายของช่วงอายุระหว่างประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่สังคมเมืองมีรูปแบบการใช้ภาษาและทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างไรกับประชากรที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบท

ทั้งนี้ กล่าวได้ว่างานวิจัยเล่มนี้เป็นการศึกษาถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในช่วงระยะเวลาปัจจุบันนั้นเป็นอย่างไร และความเป็นปัจจุบันจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในอดีตร่วมด้วย ซึ่งภาษาไทยถิ่นโคราชอาจจะเป็นภาษาดั้งเดิมที่มีมาตั้งแต่ในสมัยอดีตและยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบันก็สามารถเป็นไปได้จากการศึกษาในครั้งนี้ โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นจากการศึกษาในเรื่องการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช ที่มีปัจจัยทางด้านอายุที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยงานวิจัยส่วนใหญ่ยังไม่มีผู้ที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในแง่มุมนี้และการใช้ปัจจัยทางสังคมในเรื่องของอายุและความแตกต่างกันของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยส่วนใหญ่ที่พบจะทำการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในแง่มุมเรื่องเสียง วรรณยุกต์ คำศัพท์ และภูมิศาสตร์คำศัพท์ จากสาเหตุ ปัจจัย และผลที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยเล่มนี้ที่ได้กล่าวข้างต้นถือว่าเป็นสิ่งที่สามารถนำไปสู่การหาสาเหตุหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยถิ่นโคราช เพื่อเป็นสิ่งที่จะสามารถยืนยันและตัดสินใจต่อสภาวะการณ์ภาษาไทยถิ่นโคราชว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือยังคงมีการดำรงอยู่

ดังนั้น เพื่อให้การศึกษามีความถูกต้องตามหลักการวิจัยทางภาษาศาสตร์และสามารถสะท้อนให้เห็นผลการศึกษาทางภาษาไทยถิ่นโคราชที่จะสามารถเป็นประโยชน์ต่อการสร้างนโยบายในการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นโคราชให้คงอยู่ต่อไป รวมทั้ง เป็นผลการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการทางการศึกษาวิจัยภาษาไทยถิ่นในแง่มุมอื่นๆ ได้อย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงจะประมวลผลการศึกษาในด้านต่างๆ ที่ทำการศึกษาและผลการวิเคราะห์หามาพิจารณาร่วมด้วย

โดยการดำเนินการวิจัยที่มีความละเอียดและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อันได้แก่ การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงต่างๆที่กำหนด และทัศนคติที่มีต่อภาษาของประชากร โดยการ ศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในการเก็บข้อมูลและใช้วิธีการทางสถิติเพื่อบ่งชี้ให้เห็นถึงปริมาณการเลือกใช้ ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชตามตัวแปรทางด้านอายุและพื้นที่ที่ กำหนด จากผลการพิจารณาทั้งทางด้านการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง การกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่มีความเหมาะสมและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ในรูปแบบเนื้อหา และมีผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือต่อการ นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการศึกษาและอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นอื่นๆต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชตามแควงทั้ง 7 แควง ซึ่งผู้วิจัยได้เจาะกลุ่มเฉพาะเจาะจงพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยพิจารณาจากความแตกต่างการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ระหว่างอำเภอเมืองและอำเภอยางชุมน้อย ซึ่งทั้งสองพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ที่ต้องการศึกษานั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือก 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสุรนารีวิทยาและโรงเรียนพิมายวิทยา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มถือเป็นกลุ่มเยาวชนและบุคลากรภายในโรงเรียนที่ถือเป็นผู้นำสังคมในอนาคต ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยมีความละเอียดและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการดำเนินการวิจัยโดยการวิจัยผสมระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งจะมีการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการเก็บข้อมูลโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติเข้ามาช่วยในการประมวลผลเพื่อบ่งชี้ให้เห็นถึงปริมาณการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในภาพรวมของพื้นที่ในการศึกษา รวมทั้ง มีการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อใช้ในการคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็นกรณีศึกษา เพื่อได้มาซึ่งพื้นที่ในการศึกษาที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้ง สามารถทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและเจาะลึกในเรื่องความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างในเรื่องอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย

การคัดเลือกชุมชน

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาการใช้ภาษาเฉพาะภาษาไทยถิ่นโคราชเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการคัดเลือกพื้นที่ (speech community) ในการศึกษาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยแบ่งเป็นกรณีศึกษาในสองพื้นที่ ได้แก่ อำเภอเมืองและอำเภอยางชุมน้อย โดยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองได้เลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา ส่วนในเขตพื้นที่อำเภอยางชุมน้อยได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษา

คือ โรงเรียนพินายวิทยา ซึ่งการที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยการแบ่งเป็นกรณีศึกษา ถือเป็นวิธีการในเจาะจงเลือกพื้นที่ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้รวมทั้ง สามารถทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลทางภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ครอบคลุมประเด็นที่หลากหลาย ดังนั้นกระบวนการการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยการสำรวจข้อมูลทั่วไปของทั้งสองอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนทั้งสองพื้นที่ จากหนังสือ งานวิจัยและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา ลักษณะทางสังคมทั้งการปกครองท้องถิ่น เศรษฐกิจ ประเพณี ภาษาและวัฒนธรรม รวมทั้งจำนวนประชากรในแต่ละพื้นที่และความหลากหลายทางปัจจัยในเรื่องอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย จากกระบวนการข้างต้นเป็นสิ่งที่ช่วยในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่ดีและเหมาะสมต่องานวิจัยในครั้งนี้

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจึงสามารถคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาโดยมีรายละเอียด ดังนี้ การศึกษาในครั้งนี้ได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาสองอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองและอำเภอพินาย ซึ่งทั้งสองพื้นที่ที่มีปัจจัยความแตกต่างกันในด้านความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งในอำเภอเมืองถือเป็นอำเภอที่เป็นจุดศูนย์กลางของการเดินทางและเป็นประตูหน้าด่านสู่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรจากถิ่นอื่นๆอพยพเข้ามาทำงานและติดต่อการค้าอยู่ตลอดเวลาจึงเป็นสาเหตุให้มีผู้คนที่หลากหลายภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งที่จะสามารถให้ข้อมูลภาษาที่แตกต่างจาก อำเภอพินายได้ โดยในเขตอำเภอเมือง ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา ซึ่งถือเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษและเป็นโรงเรียนประจำ จังหวัดนครราชสีมา จำนวนนักเรียนและบุคลากร รวมทั้งสิ้น 4,722 คน (โรงเรียนสุรนารีวิทยา, ม.ป.ป.) และตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง รวมทั้ง จากข้อมูลงานทะเบียนโรงเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2557 พบว่า จำนวนนักเรียนส่วนใหญ่ที่เข้าศึกษา คิดเป็นอัตราค่าร้อยละ 80 เป็นคนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่บริการ 12 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านเกาะ หมื่นไวย หนองจะบก ประโคนชัย บ้านใหม่ โคกกรวด สุรนารี โปธิ์กลาง หนองไผ่ล้อม จอหอ หนองกระทุ่ม และในเมือง นอกเหนือจากนี้ ถือเป็นจำนวนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รอบนอกในอำเภอใกล้เคียง คิดเป็นอัตราค่าร้อยละ 20 ได้แก่ ปากช่อง สีคิ้ว ด่านขุนทด เสงิ์สา และอำเภอพินาย จากสาเหตุในการคัดเลือกพื้นที่ดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่สามารถได้ข้อมูลที่นำไปเปรียบเทียบในเรื่องการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

ในขณะที่อำเภอพิมายถือเป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดนครราชสีมา หรือเรียกว่ากลุ่มโคราชเหนือ จากการศึกษางานวิจัยแผนที่ภาษาของวิจินต์ ภาณุพงศ์ (2522) และ แผนที่ใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นโคราช ของ ชูชีพ เบียดนอก (2532) พบว่า อำเภอพิมายเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุด นอกจากนี้ อำเภอพิมายถือเป็นอำเภอที่ห่างไกลความเจริญ และยังคงดำรงเอกลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาที่ตรงตามกฎเกณฑ์ ของสมทรง บุรุษพัฒน์ (2543) ที่ผู้วิจัยได้นำเอาหลักการเข้ามาช่วยในการคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษา

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาทั้ง 2 อำเภอที่ได้กล่าวข้างต้น จาก สมทรง บุรุษพัฒน์ (2543) ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นชุมชนเล็ก หรือเป็นชุมชนที่ค่อนข้างจะเป็นชนบท
2. เป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานเก่าแก่ที่สุด
3. เป็นบริเวณที่เคยตั้งอยู่บนเส้นทางการค้าขายหรือการอพยพ
4. เป็นบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม
5. เป็นบริเวณที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม มีประชากรที่ต่างกลุ่มกัน เพื่อศึกษาในเรื่องภาษาสัมผัส

จากหลักเกณฑ์การคัดเลือกอำเภอพิมายสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงในการคัดเลือกพื้นที่ในการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบ การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชกับเขตพื้นที่อำเภอเมือง โดยในเขตพื้นที่อำเภอพิมายได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนพิมายวิทยา ซึ่งถือเป็นโรงเรียนประจำอำเภอพิมาย มีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย มีจำนวนนักเรียนและบุคลากร รวมทั้งสิ้น 3,890 คน (โรงเรียนพิมายวิทยา, ม.ป.ป.) จากข้อมูลงานทะเบียนโรงเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2557 พบว่า จำนวนนักเรียนส่วนใหญ่ที่เข้าศึกษา คิดเป็นอัตราค่าร้อยละ 90 เป็นคนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอพิมาย นอกเหนือจากนี้ ถือเป็นจำนวนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รอบนอกในอำเภอใกล้เคียง คิดเป็นอัตราค่าร้อยละ 10 ได้แก่ อำเภอชุมพวง ประทาย โนนสูง ห้วยแถลง จักราช และ โนนแดง จากปัจจัยความแตกต่างของพื้นที่ ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอที่กำหนด รวมทั้ง ผู้วิจัยถือว่ากลุ่มตัวอย่างภายในโรงเรียนมีปัจจัยความหลากหลายของอายุ ทั้งที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ ซึ่งความ

หลากหลายจากปัจจัยดังกล่าวถือเป็นส่วนสำคัญต่อการสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และการคงอยู่ของภาษาไทยถิ่นโคราชต่อไปในอนาคต

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เพื่อให้ได้คุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดและครอบคลุมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษาดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ในการศึกษารวมทั้ง มีการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา ซึ่งเป็นได้ทั้ง นักเรียนและบุคลากรที่อยู่ภายในสถานศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องมีช่วงอายุตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลที่ครอบคลุมตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เป็นนักเรียนและบุคลากรที่อยู่ภายในสถานศึกษา จังหวัดนครราชสีมาโดยอยู่ในเขตพื้นที่ที่กำหนด ได้แก่ อำเภอเมือง คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา และอำเภอพิมาย คือ โรงเรียนพิมายวิทยา
2. มีความสามารถในการพูดได้ 2 ภาษาขึ้นไป
3. มีปัจจัยทางด้านสังคมทางด้านอายุ ตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนด ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่น (15-30 ปี) กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (35-50 ปี) และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ (55-70 ปี) โดยในแต่ละพื้นที่ที่ผู้วิจัยกำหนด การเก็บข้อมูลในแต่ละช่วงอายุที่แตกต่างกันตามจำนวนประชากรแต่ละพื้นที่ โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดได้ใช้สูตรของ (Yamane, 1979 อ้างใน จรัสวิไล จรูญโรจน์, 2555) มีสูตรการคำนวณ คือ

$$n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้ โดยในการคำนวณครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถยอมให้มีค่าความคลาดเคลื่อนได้ 5% (เท่ากับ 0.05)

สาเหตุที่ใช้สูตรของ Yamane ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ เนื่องจาก มีการลงพื้นที่ภาคสนามในการศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาของประชากรในจังหวัดนครราชสีมา จึงมีความจำเป็นต้องทราบถึงจำนวนประชากรที่แน่นอนต่อการลงพื้นที่เพื่อเตรียมวางแผนการจัดเตรียมการจัดทำแบบสอบถาม และการค้นหากลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาเปรียบเทียบและสามารถให้ผลการวิเคราะห์ที่สะท้อนถึงสภาพการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันได้อย่างแท้จริง จากการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ดังนั้น สูตรสำหรับการวิจัยแบบไม่ทดลองที่รู้จำนวนประชากรของ Yamane (Yamane, 1979 อ้างใน จรัสวิไล จรูญโรจน์, 2555) จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมต่อการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างต่อการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลที่มีความสมดุลและครอบคลุมกับพื้นที่ภาษาในการศึกษา

ในงานวิจัยนี้ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 2 พื้นที่ คือ อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย โดยพื้นที่ที่หนึ่ง คือ อำเภอเมืองได้คัดเลือกพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนสุนนารีวิทยา มีจำนวนครูบุคลากร และนักเรียน รวมทั้งสิ้น 4,722 คน (โรงเรียนสุนนารีวิทยา, ม.ป.ป.) จากขนาดกลุ่มประชากรดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ใช้สูตรการคำนวณของ Yamane ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N e^2} = \frac{4,722}{1 + 4,722(0.05)^2} = 369$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำการศึกษา คือ 369 คน สามารถแบ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามขอบเขตในปัจจัยในเรื่องอายุทั้งสามช่วงอายุ ดังนี้

กลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 15-30 ปี จำนวน 123 คน

กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 35-50 ปี จำนวน 123 คน

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 55-70 ปี จำนวน 123 คน

พื้นที่ที่สอง คือ อำเภอพิมาย โดยการคัดเลือกศึกษาโรงเรียนพิมายวิทยา มีจำนวนนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 3,890 คน (โรงเรียนพิมายวิทยา, ม.ป.ป.) จากขนาดกลุ่มประชากรดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ใช้สูตรการคำนวณของ Yamane หาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาได้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N e^2} = \frac{3,890}{1 + 3,890(0.05)^2} = 363$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำการศึกษา คือ 363 คน สามารถแบ่งขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลตามขอบเขตในปัจจัยในเรื่องอายุทั้งสามช่วงอายุ ดังนี้

กลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 15-30 ปี จำนวน 121 คน

กลุ่มวัยผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 35-50 ปี จำนวน 121 คน

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 55-70 ปี จำนวน 121 คน

จากการที่ผู้ศึกษาได้นำปัจจัยทางสังคมเรื่องอายุเข้ามาเกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล เนื่องจากผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่าอายุสามารถทำให้เห็นถึงความหลากหลายในการใช้ภาษาที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงวัยในแต่ละชุมชนและทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในช่วงเวลาปัจจุบันว่ามีแนวโน้มอย่างไรในอนาคต ซึ่ง อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544) ได้กล่าวเพื่อยืนยันเหตุผลว่าอายุที่แตกต่างกันย่อมมีพฤติกรรมการใช้ภาษาที่แตกต่างกันจึงทำให้มีผู้ศึกษาการเลือกใช้ภาษาและปัจจัยทางด้านอายุในหลายแง่มุม ซึ่งทำให้เห็นถึงการแปรของภาษาในคนที่ต่างวัยกันรวมทั้ง ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่

ในการกำหนดตัวแปรทางด้านอายุ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแบ่งช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 ช่วงอายุ ได้แก่ กลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยผู้ใหญ่ และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ ซึ่งทั้ง 3 กลุ่มช่วงอายุจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลทางภาษาที่แตกต่างกันตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ โดยในแต่ละช่วงอายุจะมีช่วงห่างของอายุกลุ่มละ 5 ปี ซึ่งช่วงห่างของอายุนี้นี้จะสามารถทำให้เห็นข้อมูลทางภาษาทั้งในเรื่องการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาที่แตกต่างกัน ซึ่ง กลุ่มวัยรุ่น อายุ 15-30 ปี เป็นกลุ่มที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยรุ่นและย่างเข้าสู่วัยที่บรรลุนิติภาวะแล้ว สามารถอ่านออก เขียนได้ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จึงจะสามารถให้ข้อมูลภาษาที่ชัดเจน มีทัศนคติที่แปลกใหม่กับการเริ่มเติบโตเข้าสู่สังคมแบบใหม่ กลุ่มนี้จึงอาจจะสามารถสะท้อนข้อมูลทางภาษาที่ใช้อยู่ในยุคปัจจุบันได้

ดีกว่ากลุ่มวัยอื่นๆ ส่วนวัยผู้ใหญ่ อายุระหว่าง 35-50 ปี เป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีการเจริญเติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และการดำรงชีวิต ซึ่งกลุ่มวัยนี้จะเริ่มมีการแต่งงาน มีการสร้างครอบครัวเป็นของตนเอง มีความมั่นคงในชีวิตจากการทำงาน หรือธุรกิจต่างๆ

ดังนั้น ปัจจัยในการแต่งงาน หรือความมั่นคงทางชีวิตจากการทำงาน อาจนำมาซึ่งปัจจัยการย้ายถิ่นฐาน และการแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ ซึ่งจากปัจจัยดังกล่าวสามารถเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นจากการใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างในช่วงวัยนี้ได้อย่างชัดเจนจากความหลากหลายในการใช้ภาษาภายในครอบครัว หรือการติดต่อสื่อสารในการทำงานกับบุคคลภายนอก โดยกลุ่มนี้อาจจะให้ข้อมูลทางภาษาที่หลากหลายทั้งการใช้ตัวรูปภาษาแบบดั้งเดิม หรือรูปแบบภาษาสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถให้ข้อมูลที่แตกต่างได้อย่างชัดเจนเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับการใช้ภาษากับช่วงกลุ่มวัยอื่นๆ นอกจากนั้น กลุ่มวัยผู้สูงอายุ อายุระหว่าง 55-70 ปี เป็นวัยที่มีความอนุรักษ์นิยมในการดำรงเอกลักษณ์ในท้องถิ่น ห่วงเหินในประเพณี และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนมากที่สุด ดังนั้น ข้อมูลทางภาษาย่อมมีความเก่าแก่ เป็นภาษาแบบดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างแท้จริง และเป็นช่วงวัยที่มีความสามารถในการใช้ภาษาในกลุ่มชาติพันธุ์ของตนได้ดีที่สุด กลุ่มวัยนี้จึงจะสะท้อนให้เห็นข้อมูลทางภาษาที่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับวิเคราะห์กับการใช้ภาษากับกลุ่มช่วงวัยอื่นได้อย่างชัดเจน และสามารถได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์ทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพจากตัวแปรทางด้านอายุที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ข้างต้น

การเก็บข้อมูล

กระบวนการเก็บข้อมูลได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กระบวนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research)

ถือเป็นวิธีการวิจัยที่ใช้จัดระเบียบข้อมูลในการศึกษา โดยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม กระบวนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามได้ดำเนินการโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 732 ชุด ซึ่งจะจำแนกการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้ กระบวนการเก็บข้อมูลในหัวข้อการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชตามแควงทั้ง 7 แควง ผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดและขั้นตอนในแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ภาษาแรกที่พูด ระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา และกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น

ตอนที่ 2 การสอบถามข้อมูลในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแวดวงการใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง โดยอ้างอิงทฤษฎีจากฟิชแมน (Fishman, 1970 cited in Gumperz and Hymes, 1986) ได้แก่ แวดวงครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน การศึกษา ศาสนา การติดต่อค้าขาย และการติดต่อสถานที่ราชการ โดยในแต่ละแวดวงผู้วิจัยได้ใช้ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ได้แก่ คู่สนทนา (Interlocutor) สถานที่ (Location) และหัวข้อการสนทนา (Topic) ที่เป็นปัจจัยหลักต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษา ตามทฤษฎี ของฟิชแมน (Fishman, 1970 cited in Gumperz and Hymes, 1986) เข้ามาช่วยในการออกแบบคำถามในแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ในครั้งนี้ โดยรูปแบบของคำถามจะเป็นการสร้างรูปแบบแบบสอบถามในลักษณะของสถานการณ์การพูดคุยในหัวข้อเรื่องต่างๆ โดยมีปัจจัยทางสังคมทั้งคู่สนทนา สถานที่ และหัวข้อการสนทนา ภายในรูปแบบคำถามดังกล่าว นอกจากนั้น คำถามแต่ละแวดวงทั้ง 7 แวดวงจะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุในแต่ละพื้นที่ที่กำหนด โดยรูปแบบแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษาในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้กำหนดภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ทั้งหมด 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทย และภาษาไทยถิ่นอีสาน หากมีการเลือกใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่กำหนดไว้ หรือผู้บอกภาษามีการเลือกใช้ภาษาที่มากกว่าหนึ่งภาษาในแต่ละแวดวง เช่น มีการเลือกใช้ภาษาทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในแวดวงครอบครัว หรือ การเลือกใช้ภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นอีสานในแวดวงเพื่อนบ้าน เป็นต้น หากมีการเลือกใช้ภาษาดังที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้บอกภาษาสามารถกรอกรายละเอียดภาษาที่ใช้เพิ่มเติมลงในช่องคำว่า “อื่นๆ”

จากกระบวนการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการกำหนดแวดวง (Domain) โดยนำปัจจัยทางสังคมเข้ามาช่วยในการสร้างรูปแบบคำถามในลักษณะสถานการณ์นี้ถือเป็นสิ่งที่จะบ่งชี้ให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุที่กำหนด ภายในพื้นที่สังคมเมืองและสังคมชนบท ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ถือเป็นวิธีการที่ครอบคลุมการศึกษาการเลือกใช้ภาษาและบ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคู่สนทนา สถานที่ และหัวข้อการสนทนา ในแต่ละสถานการณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตารางแสดงรายละเอียดโครงสร้างรูปแบบแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ดังนี้

ตารางที่ 3 โครงสร้างรูปแบบแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แนววง

แนววง	สถานการณ์	หัวข้อสนทนา
ครอบครัว	- เมื่อคุณพูดกับพ่อและแม่ที่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับพี่ชาย/พี่สาวที่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับน้องชาย/น้องสาวที่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับลูกชาย/ลูกสาวที่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? (หากท่านไม่มีลูกชายหรือลูกสาว ให้สมมติ ในกรณีหากท่านมีลูกจะเลือกใช้ภาษาใดสนทนาตามสถานการณ์และหัวข้อสนทนาดังกล่าว)	อาหาร สุขภาพ การศึกษา ชีวิตส่วนตัว การอบรมสั่งสอน นินทา
ญาติพี่น้อง	- เมื่อคุณพูดกับญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ (ลุง ป้า น้า อา) ที่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่ (ลุง ป้า น้า อา) ที่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อ (ลูกและหลานของ ลุง ป้า น้า อา) ที่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ชีวิตครอบครัว สุขภาพร่างกาย การศึกษา การทำงาน การตกทาย นินทา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แฉดว	สถานการณ	หวัข้อสนทนา
ญาคีพี นอ	- เมอคุณพุดกับญาคีผู้่นอยฝายแม่ (ลูกและหลานของ ลูง ป้า น้า อา) ที่บ้านของคุณเกอเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทอ 6 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมอคุณพุดกับญาคีผู้ใหญฝายพ่อ (ลูง ป้า น้า อา) ที่ สถานทีอโนๆ ภายนอกหมอบ้านของคุณเกอเกี่ยวกับหวัข้อ สนทนาทอ 6 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมอคุณพุดกับญาคีผู้ใหญฝายแม่ (ลูง ป้า น้า อา) ที่ สถานทีอโนๆ ภายนอกหมอบ้านของคุณเกอเกี่ยวกับหวัข้อ สนทนาทอ 6 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมอคุณพุดกับญาคีผู้่นอยฝายพ่อ (ลูกและหลานของ ลูง ป้า น้า อา) ที่สถานทีอโนๆ ภายนอกหมอบ้าน ของคุณ เกอเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทอ 6 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด? - เมอคุณพุดกับญาคีผู้่นอยฝายแม่ (ลูกและหลานของ ลูง ป้า น้า อา) ที่สถานทีอโนๆ ภายนอกหมอบ้าน ของคุณ เกอเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทอ 6 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	อวอครอพร้าว สุขภาพร่ากาย การศอษา การทำงาน การทอทาย นอณา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แฉดวง	สถานการณื	หวัข้อสนทนา
เพื่อนบ้าน	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อนบ้านที่มีอายุมากกว่า ภายในหมู่บ้าน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ความเป็นอยู่ในที่อยู่อาศัย การทักทาย การขอความช่วยเหลือ
	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อนบ้านที่มีอายุน้อยกว่า ภายในหมู่บ้าน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	การยืมของ อาหารการกิน
	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อนบ้านที่มีอายุเท่ากัน ภายในหมู่บ้าน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	
	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อนบ้านที่มีอายุมากกว่า ภายนอกหมู่บ้าน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	
	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อนบ้านที่มีอายุน้อยกว่า ภายนอกหมู่บ้าน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	
	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อนบ้านที่มีอายุเท่ากัน ภายนอกหมู่บ้าน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แฉวฉว	สฉานการณั้	หวัข้อสนทนา
การศึกษา	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อนสนิท ภายในโรงเรียน ของคุณ เกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับเพื่อนสนิท ภายนอกโรงเรียน ของคุณ เกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับครู ภายในโรงเรียน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด? - เมื่อคุณพูดกับครู ภายนอกโรงเรียน ของคุณเกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	การบ้าน งานโรงเรียน การทักทาย ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ การขอยืมของ
ศาสนา	- เมื่อคุณพูดกับพระที่วัด เกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 3 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	การสนทนาธรรมะ (เทศนา) การจัดงานต่างๆภายใน วัด (งานบุญ งานศพ เป็นต้น) การทำบุญตักบาตร ถวายของแด่พระสงฆ์
การค้า	- เมื่อคุณพูดกับพ่อค้า/แม่ค้าที่ตลาด เกี่ยวกับหวัข้อสนทนาทั้ง 3 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ถามราคา ชื่อของ ต่อรองราคา

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แนวคิด	สถานการณ์	หัวข้อสนทนา
ราชการ	- เมื่อคุณพูดกับหมอ/พยาบาลที่โรงพยาบาลเกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 1 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	สอบถามอาการป่วย
	- เมื่อคุณพูดกับเจ้าหน้าที่อำเภอ เกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 1 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	การติดต่อราชการ
	- เมื่อคุณพูดกับเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ เกี่ยวกับหัวข้อสนทนาทั้ง 1 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ส่งจดหมาย/พัสดุ

ในส่วนกระบวนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในหัวข้อทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดและขั้นตอนในแบบสอบถาม ดังนี้

การสอบถามในเรื่องทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชโดยทำการสำรวจทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย จำนวน 30 ข้อความ ซึ่งมีทั้งข้อความเชิงบวก 15 ข้อ และข้อความเชิงลบ 15 ข้อ โดยองค์ประกอบของข้อความมีทั้งข้อความแบบทางตรงและทางอ้อม ซึ่งข้อความแบบทางตรงจะสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกรับรู้ ความปรารถนาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ส่วนข้อความทางอ้อมจะสอบถามทางด้านทัศนคติโดยใช้สภาพเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจะสามารถทำให้เห็นถึงความคำนึงถึงความเหมาะสมและไม่เหมาะสมในการเลือกใช้ภาษา ซึ่งการใช้ภาษาโดยการคำนึงถึงสิ่งที่ควรหรือไม่ควรนั้นเป็นสิ่งที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างทางอ้อมได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากส่วนประกอบของแบบสอบถามทางด้านทัศนคติข้างต้นสามารถจำแนกประเภทข้อความทั้งข้อความเชิงบวกและข้อความเชิงลบได้ดังนี้

คำถามทัศนคติเชิงบวก 15 ข้อ ประกอบด้วยข้อความแบบทางตรง 10 ข้อ และข้อความแบบทางอ้อม 5 ข้อ ดังนี้

ข้อความแบบทางตรง 10 ข้อ ได้แก่

1. คุณต้องการให้ลูกหลานพูดภาษาไทยถิ่นโคราชได้
2. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดงอารมณ์ได้ชัดเจน
3. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไพเราะ
4. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก
5. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดงความเป็นกันเอง
6. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ทำนชอบ
7. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน
8. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่เรียบง่ายต่อการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกชุมชน
9. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่สื่อสารได้ตรงประเด็น
10. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ทันสมัย

ข้อความแบบทางอ้อม 5 ข้อ ได้แก่

11. เมื่อคุณสนทนากับคนภายในครอบครัวทั้งพ่อ/แม่และพี่น้อง เกี่ยวกับเรื่องภายในครอบครัวหรือเรื่องทั่วไป จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา
12. เมื่อคุณไปหาญาติพี่น้องของคุณที่บ้านเพื่อสนทนาเรื่องทั่วไป จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา
13. เมื่อไปโรงเรียนจะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนากับครูเพื่อสอบถามการบ้านหรือปัญหาในการเรียน
14. ในการซื้อของตามร้านค้า จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสื่อสาร
15. เมื่อพบเจอเพื่อนที่โรงเรียน หรือเพื่อนบ้านที่อยู่ระแวกบ้านเดียวกัน จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชสื่อสาร

คำถามทัศนคติเชิงลบ 15 ข้อ ประกอบด้วยข้อความแบบทางตรง 10 ข้อ และข้อความแบบทางอ้อม 5 ข้อ ได้แก่

ข้อความแบบทางตรง 10 ข้อ ได้แก่

16. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ล้ำสมัย
17. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ
18. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่ไพเราะ
19. ภาษาไทยมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อชีวิตอย่างมาก
20. ภาษาไทยเป็นภาษาที่สุภาพมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช
21. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ท่านรู้สึกอาย หรือไม่สบายใจ เมื่อมีคนได้ยินคุณพูด
22. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ท่านต้องการถ่ายทอดให้ลูกหลาน
23. ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีคำและสำนวนหลากหลายมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช
24. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารได้ตรงประเด็นมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช
25. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ควรนำมาสอนภายในโรงเรียน

ข้อความแบบทางอ้อม 5 ข้อ ได้แก่

26. เมื่อไปติดต่อราชการจะใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ในการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่
27. เมื่อไปสนทนารธรรมะกับพระสงฆ์คุณจะใช้ภาษาไทยในการสนทนาเป็นหลัก
28. เมื่อพบเจอกับคนที่ไม่สนิทคุ้นเคยกัน หรือบุคคลที่แปลกหน้าภายในชุมชนจะใช้ภาษาไทยในการสนทนา
29. หากสนทนาในหัวข้อที่เป็นทางการ เช่น การศึกษา การติดต่อธุรกิจการค้า จะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสาร
30. เมื่อไปโรงพยาบาล พบเจอหมอ และพยาบาล จะใช้ภาษาไทยในการอธิบายลักษณะอาการการเจ็บป่วยเป็นหลัก

เกณฑ์การประเมินแบบสอบถามในเรื่องทัศนคติต่อภาษานี้เป็นแบบให้เลือกตอบบนมาตราประเมินค่า (rating scale) แบบ 4 ช่วงคะแนน คือ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากการวัดทัศนคติแบบลิเคิร์ต (Likert Scale อ้างใน พัทธา อัมพวานนท์, 2551)

จากกระบวนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้กล่าวข้างต้น ถือเป็นสิ่งที่จะสามารถได้มาซึ่งข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ในด้านการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาและการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันตามแนวทางต่างๆในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนมากโดยไม่ต้องใช้ระยะเวลามากเกินไป รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สามารถเก็บข้อมูลที่ครอบคลุมตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่กำหนดและประเด็นในการศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างละเอียดและมีประสิทธิภาพ โดยผลลัพธ์จากข้อมูลที่ได้จะเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการบ่งบอกถึงสภาพการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน

2. การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถามเบื้องต้นจากการผ่านกระบวนการสอบโครงร่างงานวิจัยที่ผ่านมา โดยได้รับการพิจารณาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมประเด็นในการศึกษาให้มากที่สุด จากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แนวทาง และทัศนคติที่มีต่อภาษา ประกอบด้วย ข้อความทั้งแง่ลบและแง่บวก รวมทั้งสิ้น 30 ข้อความ นำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) พบว่า ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9934 ส่วนผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาษา โดยจำแนกข้อความทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย พบว่า ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9594 และ ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8472 จากผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามข้างต้น กล่าวได้ว่า แบบสอบถามทั้งสองประเด็นในการศึกษาในครั้งนี้ มีค่าความเชื่อมั่นที่สามารถยอมรับได้ โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่มีค่าสูงกว่า 0.70 ผู้วิจัยได้อ้างอิงทฤษฎีการวัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจาก บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2540)

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล 5 เดือน คือ ตุลาคม – กุมภาพันธ์ 2557

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากแบบสอบถามในเรื่องการเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการเชิงปริมาณ โดยวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มช่วงอายุของทั้ง 2 อำเภอที่กำหนด มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชตามแฉวงต่างๆไคมากที่สุด โดยจะนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละและนำข้อมูลมาเสนอในรูปมาตราชี้บ่ง (Implicational scale) ตามแบบของ Fasold (1984) ซึ่งจะบอกถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละหน่วย โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบมาตราชี้บ่ง ผู้วิจัยจะมีการกำหนดตัวอักษรเพื่อเป็นสัญลักษณ์ชี้บ่งรูปแบบภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดในแต่ละแฉวง ได้แก่

K หมายถึง ภาษาไทยถิ่นโคราช

T หมายถึง ภาษาไทย

I หมายถึง ภาษาไทยถิ่นอีสาน

other หมายถึง การเลือกใช้ภาษาที่นอกเหนือจากภาษาที่ได้กำหนดไว้ หรือผู้บอกภาษามีการเลือกใช้ภาษาที่มากกว่าหนึ่งภาษาในแต่ละแฉวง

2. ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เรื่องทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชโดยวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มอายุทั้ง 2 อำเภอที่กำหนด ซึ่งจะทำการวิเคราะห์จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างจากคำถามทั้งแง่บวกและแง่ลบ รวม 30 ข้อความ จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยแต่ละข้อความบนมาตราวัดแบบประเมินค่า (rating scale) แบบ 4 ช่วงคะแนน ผู้วิจัยได้ดัดแปลงการวิเคราะห์ทัศนคติมาจากการวัดเจตคติแบบลิเคอร์ท (Likert Scale อ้างใน พัชร อัมพวานนท์, 2551) ดังนี้

ข้อความในเชิงบวก

4	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3	เห็นด้วย
2	ไม่เห็นด้วย
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความในเชิงลบ

1
2
3
4

จากนั้นนำค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมาทดสอบหานัยทางสถิติ ความแตกต่างของทัศนคติระหว่างกลุ่ม โดยการทดสอบค่า F(F-test) และจะนำผลการทดสอบ ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาประเมินค่าตามเกณฑ์การประเมินค่าทางทัศนคติที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เพื่อบ่งชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติอย่างไรต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย โดยมี เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1.0 – 1.44	มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อความ
1.45 – 1.94	มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยต่อข้อความ
1.95 – 2.84	มีทัศนคติที่เห็นด้วยในระดับปานกลางต่อข้อความ
2.85 – 3.94	มีทัศนคติที่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อข้อความ

ส่วนทางด้านการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อ ภาษา โดยจำแนกทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย ในรูปแบบตาราง การประมวลค่าเฉลี่ย และแสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยโดยรวมให้เห็นภาพที่ชัดเจนในรูปแบบ กราฟแท่ง

การศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทย โคราชในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อ ภาษาไทยถิ่นโคราช จากปัจจัยความแตกต่างทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย ดังนั้น เพื่อให้ได้มาซึ่ง ผลการศึกษาที่มีความถูกต้องตามหลักวิชาการในการศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์และข้อมูลที่มี ประสิทธิภาพต่อการวิเคราะห์ผล จึงเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยมีการกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยที่มี ขั้นตอนที่เหมาะสมและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษาให้มากที่สุด ทั้งวิธีการคัดเลือกชุมชน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง กระบวนการเก็บข้อมูล การทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล จากขั้นตอนดังกล่าวเป็นสิ่งที่จะสามารถ ได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องและชัดเจนตามหลักการทางวิชาการในการศึกษา มีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพของภาษาไทยถิ่น โคราชในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง เป็นประโยชน์ในการนำวิธีการดำเนินการวิจัยไป ประยุกต์ใช้ในการศึกษาภาษาไทยถิ่นอื่นๆให้มีความครอบคลุมในข้อมูลทางภาษาในแง่มุมอื่นๆเพิ่ม มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ วิธีการดำเนินการวิจัย จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการวางแผนในการดำเนินการวิจัยในแต่ ละครั้ง เพื่อได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือต่อการนำไปใช้ ประโยชน์ในการสร้างงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อสังคมต่อไป

บทที่ 4

การเลือกใช้ภาษา

การศึกษาการเลือกใช้ภาษา จากกระบวนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที่ 2 (ทั้งนี้ กระบวนการเก็บข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 คือ การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้จำแนกรายละเอียดตามปัจจัยทางสังคม โดยจัดการรายงานผลในภาคผนวก ก) นอกจากนี้ การศึกษาการเลือกใช้ภาษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำปัจจัยทางสังคมในเรื่องอายุเข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญ ในการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรในแต่ละพื้นที่ที่ได้กำหนดซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท

ประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษา ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการศึกษาการเลือกใช้ภาษาตามแวดวงการใช้ภาษา 7 แวดวง โดยเรียงลำดับจากแวดวงการใช้ภาษาภายในชุมชน ไปหาแวดวงการใช้ภาษาภายนอกชุมชน ในแต่ละแวดวงได้นำปัจจัยทางสังคม ได้แก่ คู่สนทนา (Interlocutor) สถานที่ (Location) และหัวข้อการสนทนา (Topic) มาช่วยในการออกแบบคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งทั้งสามปัจจัยถือเป็นปัจจัยหลักต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ที่กำหนด

การศึกษาการเลือกใช้ภาษาตามแวดวงการใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแต่ละพื้นที่ที่ได้ทำการศึกษา คือ พื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา และในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา โดยจะนำเสนอเพื่อแสดงการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงทั้ง 7 แวดวง ผู้วิจัยได้เรียงลำดับแวดวงการใช้ภาษาภายในชุมชนไปหาแวดวงการใช้ภาษาภายนอกชุมชน ตามลำดับ ดังนี้

1. การเลือกใช้ภาษาในแวดวงครอบครัว
2. การเลือกใช้ภาษาในแวดวงญาติพี่น้อง
3. การเลือกใช้ภาษาในแวดวงเพื่อนบ้าน
4. การเลือกใช้ภาษาในแวดวงศาสนา
5. การเลือกใช้ภาษาในแวดวงการศึกษา

6. การเลือกใช้ภาษาในแวดวงการค้าขาย
7. การเลือกใช้ภาษาในแวดวงการติดต่อราชการ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ในแต่ละแวดวงจะนำเสนอในรูปแบบคำร้อยละและตารางสรุป มาตราชี้บ่งการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงกลุ่มอายุ ซึ่งสามารถทำให้เห็นผลการ เลือกใช้ภาษาที่ชัดเจน ดังนี้

การเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา

1. แวดวงครอบครัว

ตารางที่ 4 คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา

แวดวง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนา กับบุคคลและ สถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ครอบครัว	-พ่อและแม่	14.0	80.0	5.0	0.3	26.8	60.7	10.9	1.6	35.9	55.1	8.9	0
	ที่บ้าน												
	-พี่ชาย/พี่สาว	11.5	83.5	4.9	0.1	26.0	60.2	12.2	1.6	37.4	52.0	10.6	0
	ที่บ้าน												
	-น้องชาย/ น้องสาว ที่ บ้าน	11.1	83.5	4.5	0.9	27.6	59.1	11.7	1.6	37.7	52.6	9.8	0
	-ลูกชาย/ลูก- สาว ที่บ้าน	8.4	86.2	3.7	1.7	21.6	71.1	7.3	0	22.9	77.1	0	0

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดในแวดวงครอบครัว ซึ่งทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับสมาชิกในครอบครัวทั้งในหัวข้อสนทนา เรื่องอาหาร สุขภาพ การศึกษา ชีวิตส่วนตัว การอบรมสั่งสอนคนในครอบครัว และการนิเทศ หากแบ่งปริมาณ

การเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสารในแวดวงครอบครัว โดยสามารถแสดงค่าร้อยละ 80.0 83.5 และ 86.2 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก รองลงมา คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละข้างต้น พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยเมื่อสนทนากับลูกชายและลูกสาวมากที่สุด ส่วนภาษาไทยถิ่นโคราชทั้งสองกลุ่มช่วงอายุมีปริมาณการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

2. แวดวงญาติพี่น้อง

ตารางที่ 5 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงญาติพี่น้องของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

แวด- วง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนากับบุคคลและ สถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ญาติ พี่น้อง	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อที่บ้าน	9.7	82.5	6.1	1.7	25.2	61	12.2	1.6	38.8	49.9	10.6	0.8
	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่ที่บ้าน	14.0	79.7	6.2	0.1	27.5	58.6	12.2	1.6	38.2	49.6	11.4	0.8
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อ ที่บ้าน	9.2	84.7	5.2	0.9	24.3	61.8	11.5	2.4	39.1	49.6	10.6	0.8
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่ ที่บ้าน	10.6	83.0	5.4	0.9	24.7	62.3	10.6	2.4	41.1	47.5	10.6	0.8
	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ ภายนอกหมู่บ้าน	6.1	88.7	4.2	0.9	24.3	61.9	12.2	1.6	40.1	49.3	9.8	0.8
	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายภายนอก หมู่บ้าน	7.3	85.8	6.0	0.9	25.5	61.5	11.4	1.6	39.8	48.8	10.6	0.8
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อ ภายนอกหมู่บ้าน	7.0	87.0	5.0	0.9	23.5	63.5	10.6	2.4	39.0	50.5	9.7	0.8
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่ ภายนอกหมู่บ้าน	6.1	87.5	5.4	0.9	24.7	61.5	11.4	2.4	39.1	49.5	10.6	0.8

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุด ในแวดวงญาติพี่น้อง ซึ่งทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับญาติพี่น้องทั้งในหัวข้อสนทนา เรื่องชีวิต

ครอบครัว สุขภาพร่างกาย การศึกษา การทำงาน การพักผ่อน และการนันทนาการ หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสารในแวดวงญาติพี่น้อง ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก รองลงมา คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละข้างต้น พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นโคราชในแวดวงญาติพี่น้องในอัตราที่ใกล้เคียงกัน และกลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี ถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี

3. แวดวงเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 6 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงเพื่อนบ้านของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

แวด- วง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนากับบุคคล และสถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
เพื่อน บ้าน	- เพื่อนบ้านที่มีอายุ มากกว่า ภายในหมู่บ้าน	13.2	82.6	3.4	0.8	23.8	68.1	3.3	4.9	27.0	61.6	2.4	8.9
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุน้อย กว่า ภายในหมู่บ้าน	12.5	83.6	3.1	0.8	21.1	71.5	2.4	4.9	26.5	62.1	2.4	8.9
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุเท่ากัน ภายในหมู่บ้าน	14.3	82.6	2.3	0.8	19.5	73.2	2.4	4.9	25.7	63.7	1.6	8.9
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุ มากกว่า ภายนอกหมู่บ้าน	9.6	88.0	1.6	0.8	18.9	73.8	2.4	4.9	25.7	63.7	1.6	8.9
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุน้อย กว่า ภายนอกหมู่บ้าน	6.2	89.7	3.3	0.8	17.9	75.6	1.6	4.9	23.3	66.2	1.6	8.9
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุเท่ากัน ภายนอกหมู่บ้าน	7.8	88.8	2.6	0.8	17.1	77.2	0.8	4.9	23.3	66.2	1.6	8.9

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 6 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุด ในแวดวงเพื่อนบ้าน ซึ่งทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับเพื่อนบ้านทั้งในหัวข้อสนทนา เรื่องความเป็นอยู่ในที่อยู่อาศัย การพักผ่อน การขอความช่วยเหลือ การยืมของ และอาหารการกิน ทั้งภายในและภายนอก

หมู่บ้าน หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดในการสื่อสารในแวดวงเพื่อนบ้าน หากเปรียบเทียบอัตราค่าร้อยละกับกลุ่มช่วงอายุอื่นๆ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 80-90 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก รองลงมา คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละข้างต้น พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

4. แวดวงการศึกษา

ตารางที่ 7 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

แหวดว	สถานการณ (เมือสนทนากับ บุคคล และสถานที่ ดั่งนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
การ- ศึกษา	- เพื่อนสนิท	6.8	90.9	2.1	0.2	8.6	77.0	2.9	11.4	24.6	65.7	0.8	8.9
	ภายในโรงเรียน												
	- เพื่อนสนิท	4.4	93.7	1.9	0	9.4	75.9	3.3	11.4	17.1	81.3	1.6	0
	ภายนอกโรงเรียน												
	- พุดกับครู	0	99.2	0.8	0	1.6	95.7	0.2	2.4	14.4	85.6	0	0
	ภายในโรงเรียน												
	- พุดกับครู	0	99.2	0.8	0	1.6	96.7	0	1.6	14.3	85.7	0	0
	ภายนอกโรงเรียน												

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 7 ของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดใแวดวงการศึกษา ซึ่งทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับเพื่อนและครูทั้งในห้วงข้อสนทนา เรื่องการบ้าน งานโรงเรียน การทักทาย ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ และการขอมืมของ ทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดในการสื่อสารใแวดวงการศึกษาหากเปรียบเทียบอัตราค่าร้อยละกับกลุ่มช่วงอายุอื่นๆ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 90-100 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก รองลงมา คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจาก

อัตราค่าร้อยละข้างต้น พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช มากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช ในการสนทนากับเพื่อนสนิททั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

5. แวดวงศาสนา

ตารางที่ 8 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

แหวดววง	สถานการณั้ (เมือสนทนากับบุคคล และสถานที่ ดั่งนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ศาสนา	- พระที่วัด	1.6	96.2	2.1	0	10.6	87.8	0.8	0.8	17.4	82.6	0	0

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 8 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดในแวดวงศาสนา ซึ่งทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับพระที่วัดทั้งในหัวข้อสนทนา การสนทนาธรรมะ การจัดงานวัด และการทำบุญตักบาตร โดยสามารถแสดงค่าร้อยละ 96.2 87.8 และ 82.6

6. แวดวงการค้า

ตารางที่ 9 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการค้าของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่
อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

แหวด- วง	สถานการณั้ (เมือสนทนากับ บุคคลและสถานที่ ดั่งนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
การค้า	- พ่อค้า/แม่ค้า ที่ตลาด	6.0	91.9	1.3	0.8	18.2	72.1	0.8	8.9	21.4	69.6	0	8.9

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 9 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดในแวดวงการค้า ซึ่งทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับพ่อค้า/แม่ค้าในการถามราคา ชื่อของ และต่อรองราคา หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดในแวดวงการค้า โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 91.9 ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับพ่อค้า/แม่ค้า รองลงมา คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช กล่าวได้ว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแวดวงการค้ามากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

7. แวดวงราชการ

ตารางที่ 10 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงราชการของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา

แหวดว	สถานการณั (เมือสนทนากับ บุคคลและ สถานที่ ดั่งนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ราชการ	- หมอ/พยาบาล ที่โรงพยาบาล	0	99.2	0.8	0	2.4	97.6	0	0	13	87	0	0
	- เจ้าหน้าที่ อำเภอ	0	99.2	0.8	0	2.4	97.6	0	0	13	87	0	0
	- พูดกับเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์	0	99.2	0.8	0	2.4	97.6	0	0	13	87	0	0

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 10 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดในแวดวงราชการ ซึ่งทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อราชการทั้งในเรื่องการสอบถามอาการป่วย การทำบัตรประชาชน ติดต่อเรื่องที่ดิน และการส่งจดหมาย/พัสดุ หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสารในแวดวงราชการ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 99.2 และ 97.6 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก โดยมีอัตราค่าร้อยละที่รองลงมาจากกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี

โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 87 รวมทั้ง กลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี ได้มีปริมาณการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช รองลงมาจากภาษาไทย โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 13 ซึ่งถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุดเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มช่วงอายุอื่นๆ

จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แควงของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า ภาษาไทยถือเป็นภาษาหลักที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กับทุกแควง ซึ่งในแควงครอบครัว พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี จะเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดในการสนทนากับสมาชิกในครอบครัว ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนาภายในครอบครัว โดยเฉพาะในการสนทนากับลูกชายและลูกสาวจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนา ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถบ่งชี้ให้เห็นว่าแควงครอบครัวถือเป็นแควงที่เป็นเสมือนจุดต้นกำเนิดของการถ่ายทอดภาษาสู่กลุ่มคนที่เป็นผู้สืบทอดภาษาต่อไปในอนาคต จากผลการวิเคราะห์จึงแสดงให้เห็นว่าแควงครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา โดยส่วนใหญ่ กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี จะเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด เนื่องจาก กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ได้ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับลูกชายและลูกสาว ซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้สืบทอดภาษาและผู้ใช้ภาษาในอนาคต ดังนั้น แควงครอบครัวจึงถือเป็นแควงที่สำคัญต่อการถ่ายทอดภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนให้สืบทอดต่อรุ่นลูกหลานต่อไป ส่วนการเลือกใช้ภาษาในแควงญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ในแต่ละช่วงอายุมีรูปแบบการเลือกใช้ภาษาที่คล้ายคลึงกัน โดยพบว่า ภาษาไทยถือเป็นภาษาหลักที่ถูกเลือกใช้ในแควงนี้ โดยกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดกับทั้งสองแควง ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราที่ใกล้เคียงกัน เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละข้างต้น พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการเลือกใช้ภาษาในแควงญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ถือเป็นแควงที่มีการเลือกใช้ภาษาที่ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา หัวข้อสนทนาและสถานการณ์ ซึ่งในแควงญาติพี่น้องต่างมีปัจจัยในเรื่องของผู้ร่วมสนทนาที่มีทั้งญาติผู้ใหญ่/ผู้น้อยฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ ซึ่งอาจมีความสนิทสนมและความเคารพในความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาที่แตกต่างกัน รวมทั้ง เป็นญาติที่อาศัยอยู่ต่างพื้นที่ มีการอพยพภูมิลำเนาไปอาศัยอยู่ที่อื่น จากสาเหตุดังกล่าวจึงถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีปริมาณการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยและ

ภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกันของทั้งสามช่วงอายุในแควงญาติพี่น้อง ในขณะที่ แควงเพื่อนบ้าน ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นว่าความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ภาษาและวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อกลุ่มตัวอย่างที่ต่างคำนึงถึงการเลือกใช้ภาษาที่จะสามารถสื่อสารให้ทุกคนในแควงเพื่อนบ้านสามารถเข้าใจร่วมกันได้สะดวกและรวดเร็วที่สุด ดังนั้น แควงเพื่อนบ้าน ภาษาไทยจึงถือเป็นภาษาหลักในการสื่อสารในแควงนี้มากที่สุด ส่วนภาษาไทยถิ่นโคราช ยังคงถูกเลือกใช้รองลงมาจากภาษาไทย ซึ่งกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี เป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณอัตราการใช้ภาษาถิ่นโคราชมากที่สุด

ส่วนแควงภายนอกชุมชน ได้แก่ แควงการศึกษา ศาสนา การค้าขาย และการติดต่อราชการ ทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารในแควงดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ ภาษาที่มีความเป็นทางการและเหมาะสมต่อการสื่อสารในการติดต่อราชการในเรื่องต่างๆ รวมทั้ง ปัจจัยความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านวัยวุฒิและหน้าที่การงานในการสนทนากับกลุ่มตัวอย่างประชากร เช่น ครู พระ พ่อค้า/แม่ค้า และเจ้าหน้าที่อำเภอ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ภาษาไทยถือเป็นภาษาราชการที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมในการเลือกใช้ในแควงภายนอกชุมชน ดังกล่าว

จากผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปัจจัยในเรื่องอายุ ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา หัวข้อการสนทนา สถานการณ์และปัจจัยของถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างและเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแควงได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาอีกพื้นที่หนึ่ง เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ผลการศึกษาศึกษาการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา เพื่อแสดงการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุ ในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท และเพื่อเป็นข้อยืนยันและตอบคำถามได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าความแตกต่างของอายุและปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันนั้นมีผลกระทบต่อการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างแท้จริงหรือไม่ เมื่อนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา โดยสามารถแสดงรายละเอียดผลการวิจัยการเลือกใช้ภาษา ดังนี้

การเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

1. แวดวงครอบครัว

ตารางที่ 11 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่
อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

แวด- วง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนากับบุคคล และสถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ครอบ- ครัว	-พ่อและแม่ที่บ้าน	65	23.8	11.0	0.1	90.6	4.5	3.2	1.7	83.2	7.7	5.6	1.1
	-พี่ชาย/พี่สาวที่บ้าน	65.5	23.6	10.4	0.2	91.5	3.6	4.1	0.8	82.3	8.1	4.8	2.4
	-น้องชาย/น้องสาวที่ บ้าน	66.1	22.7	11.0	0.1	91.5	3.6	4.1	0.8	83.0	7.4	4.8	2.4
	-ลูกชาย/ลูกสาวที่บ้าน	60.1	29.2	10.4	0.1	76.2	19.0	3.2	1.7	80.5	11.4	4.0	1.6

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 11 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมาย วิทยา พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุด ในแวดวงครอบครัว ซึ่งทุกกลุ่ม ช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการสนทนากับสมาชิกในครอบครัวทั้งใน หัวข้อสนทนา เรื่องอาหาร สุขภาพ การศึกษา ชีวิตส่วนตัว การอบรมสั่งสอนคนในครอบครัว และ การนิเทศา หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการสื่อสารในแวดวงครอบครัว โดยคิดเป็น อัตราค่าร้อยละ 80-90 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก รองลงมา คือ ภาษาไทย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาไทยของทั้งสามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการใช้ภาษาไทยมากกว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี

หากเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแวดวงครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยาและกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียน สุรนารีวิทยา พบว่า มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งกลุ่ม ตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารในแวดวง

ครอบครัว ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายได้เลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก ทั้งสองพื้นที่ต่างมีลักษณะการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวได้ว่า ปัจจัยของอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษา

2. แวดวงญาติพี่น้อง

ตารางที่ 12 คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวงดวงญาติพี่น้องของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

แวงดวง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนากับบุคคล และสถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ญาติพี่น้อง	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อที่บ้าน	54.9	32.7	11.1	1.1	89.7	4.6	4.1	1.7	82.0	7.6	6.5	1.6
	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่ที่บ้าน	57.0	29.0	12.9	0.9	90.5	2.9	5.0	1.7	81.6	8.0	5.6	2.4
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อที่บ้าน	56.3	30.7	11.8	1.1	88.0	6.2	4.1	1.7	82.7	7.7	5.6	1.6
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่ที่บ้าน	59.6	26.0	13.2	1.1	87.8	5.7	5.0	1.7	82.6	8.6	4.8	1.6
	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อภายนอกหมู่บ้าน	47.8	40.9	10.3	0.9	89.8	4.4	4.1	1.7	81.8	7.8	6.5	1.6
	- ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่ภายนอกหมู่บ้าน	56.8	31.4	10.7	0.9	90.5	2.9	5.0	1.7	82.4	7.2	5.6	2.4
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อภายนอกหมู่บ้าน	50.1	38.7	10.3	0.9	87.9	7.2	3.3	1.7	81.6	8.8	5.6	1.6
	- ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่ภายนอกหมู่บ้าน	57.4	29.7	11.7	1.1	88.8	6.4	3.3	1.7	81.9	9.3	4.8	1.6

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 12 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า ทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการสนทนากับญาติพี่น้องทั้งภายในและภายนอกชุมชนในหัวข้อสนทนาเรื่องชีวิตครอบครัว สุขภาพร่างกาย การศึกษา การทำงาน การพักผ่อน และการนันทนาการ หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ

35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการสื่อสารในแวดวงญาติพี่น้อง โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 80-90 ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในอัตราค่าร้อยละที่ใกล้เคียงกัน เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละข้างต้น พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแวดวงญาติพี่น้องมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

หากเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแวดวงญาติพี่น้องของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยาและกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารในแวดวงญาติพี่น้อง ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายได้เลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก โดยหากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โดยส่วนใหญ่มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในแวดวงญาติพี่น้อง ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปีในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย ยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปริมาณที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ในเขตอำเภอเมือง ส่วนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ พบว่า มีอัตราค่าร้อยละในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จากผลการศึกษาทั้งสองพื้นที่ต่างมีลักษณะการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวได้ว่า ปัจจัยของอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษาได้อย่างชัดเจน

3. แวดวงเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 13 คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงเพื่อนบ้านของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่
อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

แวด- วง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนากับบุคคล และสถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
เพื่อน บ้าน	- เพื่อนบ้านที่มีอายุ มากกว่า ภายในหมู่บ้าน	62.9	28.4	8.2	0.3	93.4	3.3	2.5	0.8	82.9	8.3	4.8	1.6
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุน้อย กว่า ภายในหมู่บ้าน	65.1	25.6	9.2	0	92.6	4.1	2.5	0.8	82.1	9.1	4.8	1.6
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุ เท่ากัน ภายในหมู่บ้าน	70.0	20.5	9.2	0	91.7	4.1	2.5	1.7	82.3	8.1	4.8	2.4
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุ มากกว่า ภายนอกหมู่บ้าน	59.6	32.8	7.4	0	90.1	6.6	1.7	1.7	80.8	9.5	4.8	2.4
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุน้อย กว่า ภายนอกหมู่บ้าน	61.4	31.5	6.9	0	90.1	5.8	2.5	1.7	81.1	10.0	4.8	1.6
	- เพื่อนบ้านที่มีอายุ เท่ากัน ภายนอกหมู่บ้าน	57.3	35.8	6.7	0	90.1	5.8	1.7	2.5	81.7	9.5	4.8	1.6

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 13 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมาย
วิทยา พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุด ในแวดวงเพื่อนบ้าน ทุกกลุ่มช่วง
อายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการสนทนากับเพื่อนบ้านทั้งในหัวข้อสนทนา
เรื่องความเป็นอยู่ในที่อยู่อาศัย การทักทาย การขอความช่วยเหลือ การยืมของ และอาหารการกิน
ทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50
ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี โดยคิดเป็น
คำร้อยละ 80-90 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก โดยเฉพาะ
เมื่อสนทนากับเพื่อนบ้านที่มีอายุเท่ากัน โดยสามารถแสดงคำร้อยละ 70 รองลงมา คือ มีการเลือกใช้
ภาษาไทย

หากเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแวดวงเพื่อนบ้านของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย โรงเรียนฟิมายวิทยาและกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารในแวดวงเพื่อนบ้าน เนื่องจากปัจจัยของผู้คนที่มีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมภายในพื้นที่ ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมายได้เลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก โดยหากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด ในแวดวงเพื่อนบ้าน ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมาย ยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปริมาณที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ในเขตอำเภอเมือง ส่วนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมาย พบว่า มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จากผลการศึกษาทั้งสองพื้นที่ต่างมีลักษณะการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวได้ว่า ปัจจัยของอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษาได้อย่างชัดเจน

4. แวดวงการศึกษา

ตารางที่ 14 คำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่
อำเภอฟิมาย โรงเรียนฟิมายวิทยา

แวดวง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนากับ บุคคลและสถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
การ- ศึกษา	- เพื่อนสนิท	68.7	27.9	3.3	0	80	16.7	0	3.3	80	10.3	0	7.3
	ภายในโรงเรียน												
	- เพื่อนสนิท	55.5	39.3	5.1	0	81.1	15.5	0	3.3	78.7	12.4	0	6.5
	ภายนอกโรงเรียน												
	- ครู ภายใน	6.2	93.5	0.1	0	33.2	64.3	0	2.5	76.1	18.2	0	3.2
	โรงเรียน												
	- ครู ภายนอก	9.7	89.2	0.8	0	35.7	61.8	0	2.5	74.2	21	0	2.4
	โรงเรียน												

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 14 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า ทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา สถานการณ์และหัวข้อสนทนา ซึ่งมีการสนทนากับเพื่อนและครูทั้งในหัวข้อสนทนา เรื่องการบ้าน งานโรงเรียน การทักทาย ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ และการขอยืมของทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักเมื่อสนทนากับเพื่อนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 68.7 และ 55.5 รองลงมา คือ ภาษาไทยถือเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดเมื่อสนทนากับครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 93.5 และ 89.2 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช มากที่สุดเมื่อสนทนากับเพื่อนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 80 และ 81.1 รองลงมา คือ ภาษาไทยถือเป็นภาษาหลักที่ถูกเลือกใช้เมื่อสนทนากับครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 64.3 และ 61.8 ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุดในการสนทนากับเพื่อนและครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละข้างต้น พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี

หากเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแวดวงการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย โรงเรียนพิมายวิทยาและกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารในแวดวงการศึกษา ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมายได้เลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในการสนทนาในแวดวงการศึกษาโดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนา สถานการณ์และหัวข้อสนทนา ซึ่งมี การสนทนากับเพื่อนและครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในแวดวงการศึกษา ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง ช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมาย มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักเมื่อสนทนากับเพื่อน และเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักเมื่อสนทนากับครู ส่วนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 55-70ปี ในเขตพื้นที่อำเภอฟิมาย พบว่า มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุดในการสนทนากับเพื่อนและครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งมีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแวดวงการศึกษามากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง

จากผลการศึกษาทั้งสองพื้นที่ต่างมีลักษณะการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวได้ว่า
ปัจจัยของอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษาได้อย่างชัดเจน

5. แวดวงศาสนา

ตารางที่ 15 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงศาสนาของกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่
อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

แวดวง	สถานการณ์ (เมื่อสนทนากับ บุคคลและ สถานที่ ดังนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ศาสนา	- พระที่วัด	31.1	63.3	4.6	0.8	82.1	15.4	0	2.5	77.4	14.5	4	1.6

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 15 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมาย
วิทยา พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุดในการ
สนทนากับพระที่วัดทั้งในเรื่องการสนทนาธรรมะ การจัดงานภายในวัด และการทำบุญตักบาตร
โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 82.1 และ 77.4 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักใน
การสื่อสาร โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 63.3

หากเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแวดวงศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง
ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยาและกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียน
สุรนารีวิทยา พบว่า มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งกลุ่ม
ตัวอย่าง ทุกกลุ่มช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับ
พระที่วัด ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายได้เลือกใช้
ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในแวดวงศาสนา และกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่
อำเภอพิมาย มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับพระที่วัดเช่นเดียวกันกับกลุ่มช่วง
อายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง แต่หากเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาจากอัตรา
ค่าร้อยละ พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง มีปริมาณการเลือกใช้
ภาษาไทยมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายอย่างชัดเจน

6. แวดวงการค้า

ตารางที่ 16 ค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการค้าของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่
อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

แหวด- วง	สถานการณั้ (เมื่อสนทนากับ บุคคลและ สถานที่ ดั่งนี้)	กลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
การค้า	-พ่อค้า/แม่ค้า ที่ตลาด	36.3	60.0	3.5	0	81.8	14.6	0	3.6	82.0	8.4	4	3.2

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 16 ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมาย วิทยา พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุดใน การสนทนากับพ่อค้า/แม่ค้าที่ตลาดทั้งในเรื่องการสอบถามราคา การซื้อของ และการต่อรองราคา โดย คิดเป็นค่าร้อยละ 81.8 และ 82.0 ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการ สื่อสาร โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 60.0 รองลงมา คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช โดยคิดเป็นค่าร้อยละ 36.3

หากเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแวดวงการค้าของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยาและกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียน สุรนารีวิทยา พบว่า มีความแตกต่างอย่างชัดเจนในการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งกลุ่ม ตัวอย่างทุกกลุ่มช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับ พ่อค้า/แม่ค้า ส่วนกลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายได้เลือกใช้ ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในแวดวงการค้า ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับพ่อค้าแม่ค้าเช่นเดียวกันกับกลุ่มช่วง อายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง หากเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาจากอัตราค่าร้อยละ พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทย มากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมายอย่างชัดเจน

7. แฉวฉวราชการ

ตารางที่ 17 ค่ำร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแฉวฉวราชการของกลุ่มีตัวอย่าง ในเขตพื้นที่
อำเภอฟิมาย โรงเรียนฟิมายวิทยา

แฉว- วง	สถานการณั้ (เมื่อสนทนากับบุคคล และสถานที่ ดั่งนี้)	กลุ่มีอายุของกลุ่มีตัวอย่าง											
		15-30 ปี				35-50 ปี				55-70 ปี			
		K	T	I	other	K	T	I	other	K	T	I	other
ราช- การ	- พุดกับหมีอ/พยาบาล ที่โรงพยาบาล	3.3	95.8	0.8	0	24.8	72.7	0	2.5	10.5	86.3	0	0.8
	- พุดกับเจ้าหน้าที่อำเภอ	2.4	97.5	0	0	24.8	72.7	0	2.5	12.1	84.7	0	0.8
	- พุดกับเจ้าหน้าที่ ไปรษณีย์	6.6	93.3	0	0	28.9	68.6	0	2.5	12.9	83.9	0	0.8

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 17 ของกลุ่มีตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย โรงเรียนฟิมาย
วิทยา พบว่า ภาษาไทยเป็นภาษาที่ถูกเลือกใช้มากที่สุดในแฉวฉวราชการ ซึ่งทุกกลุ่มีช่วงอายุมีการ
เลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อราชการทั้งในเรื่องการสอบถามอาการป่วย การทำบัตร
ประชาชน ติดต่อเรื่องที่ดิน และการส่งจดหมาย/พัสดุ หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วง
อายุ พบว่า กลุ่มีช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดในการสื่อสารในแฉวฉวการ
ติดต่อราชการ โดยคิดเป็นค่ำร้อยละ 95.8 97.5 และ 93.3 ส่วนกลุ่มีช่วงอายุ 35-50 ปี มีการเลือกใช้
ภาษาไทยเป็นหลัก โดยมีอัตราค่ำร้อยละที่รองลงมาจากกลุ่มีช่วงอายุ 15-30 ปี โดยคิดเป็นค่ำร้อยละ
72.7 และ 68.6 ส่วนกลุ่มีช่วงอายุ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักเช่นเดียวกันโดยคิดเป็น
ค่ำร้อยละ 86.3 84.7 และ 83.9

หากเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแฉวฉวราชการของกลุ่มีตัวอย่าง
ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย โรงเรียนฟิมายวิทยาและกลุ่มีตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง
โรงเรียนสุนารีวิทยา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ซึ่งกลุ่มี
ตัวอย่าง ทุกกลุ่มีช่วงอายุทั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอฟิมายมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก
ในการติดต่อราชการ หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มีตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี
ของทั้งสองพื้นที่ที่มีการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดในแฉวฉวราชการ ส่วนกลุ่มีตัวอย่างช่วงอายุ

35-50 ปี และ 55-70 ปี ของทั้งสองพื้นที่ มีปริมาณอัตราค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาไทยน้อยกว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวงของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอ พิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชถือเป็นภาษาหลักที่กลุ่มตัวอย่าง เลือกใช้กับ แวดวงภายในชุมชน ได้แก่ แวดวงครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ส่วนภาษาไทยจะมีการ เลือกใช้ในแวดวงภายนอกชุมชน ได้แก่ แวดวงการศึกษา ศาสนา การค้าและการติดต่อราชการ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากอัตราค่าร้อยละปริมาณการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแวดวง พบว่า อายุ และปัจจัยความสัมพันธ์ของกลุ่มสนทนา สถานการณ์ และหัวข้อสนทนา ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียน พิมายวิทยา ร่วมด้วย ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากผลการวิเคราะห์ การเลือกใช้ภาษาในแวดวง ครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ซึ่งทั้งสามแวดวงถือเป็นแวดวงภายในชุมชน ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ร่วมสนทนาต่างมีความใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน จึงทำให้ไม่ว่าจะสนทนาใน สถานการณ์ใดทั้งภายในและภายนอกชุมชน และหัวข้อสนทนาใดก็ตาม จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ ทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการสื่อสารกับทั้งสามแวดวงข้างต้น ในขณะที่ แวดวงการศึกษา ศาสนา การค้าและการติดต่อราชการ ถือเป็นแวดวงภายนอกชุมชน ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาที่ไม่มีความคุ้นเคย สนิทสนมกัน จึงทำให้ผู้บอกภาษามีการคำนึงถึง สถานการณ์และหัวข้อสนทนาในการสนทนาในแต่ละครั้ง จึงทำให้ผลการศึกษการเลือกใช้ภาษา ในแวดวงภายนอกชุมชนในแต่ละช่วงอายุต่างมีการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งผล การศึกษา หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษา พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี จะมีปริมาณการเลือกใช้ ภาษาไทยมากที่สุดในแวดวงการศึกษา ศาสนา การค้าและการติดต่อราชการ โดยในแวดวง การศึกษาจะพิจารณาเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเมื่อสนทนากับเพื่อนสนิททั้งภายในและภายนอก โรงเรียน ส่วนภาษาไทยจะเลือกใช้กับครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่วนแวดวงศาสนา การค้า และการติดต่อราชการ จะเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักกับทุกแวดวง เนื่องจากเป็นแวดวงที่มีปัจจัย ของความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาและภาระหน้าที่ในอาชีพที่มีความจำเป็นที่ต้องเลือกใช้ ภาษาไทยในการสื่อสาร ซึ่งถือเป็นภาษาราชการที่ทุกคนในสังคมสามารถเข้าใจร่วมกัน ในขณะที่กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่ยังคงดำรงเอกลักษณ์การใช้ ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุด โดยทั้งสองกลุ่มช่วงอายุถือเป็นกลุ่มที่มีปริมาณการใช้ภาษาไทยถิ่น โคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี แต่กลุ่มช่วงอายุนี้จะมีการเลือกใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะในแวด วงการศึกษาและราชการเท่านั้น ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าทั้งสองช่วงกลุ่มอายุได้เห็นถึงความสำคัญของ ภาษาไทยในปัจจุบันที่มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก ซึ่งถือเป็นภาษาทางการ

ในประเทศไทยที่ทุกคนยอมรับและสามารถเข้าใจร่วมกันได้อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ก็ยังคงไม่ลืมภาษาถิ่นโคราชของตน ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าภาษาไทยถิ่นโคราชยังคงมีปริมาณการถูกเลือกใช้ที่ค่อนข้างสูงกว่าภาษาอื่นๆ ในการใช้สื่อสารในแต่ละแวดวง

ผลสรุปการศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย

จากผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปัจจัยทางด้านอายุ และปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างและเป็นที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแวดวงได้อย่างชัดเจน ซึ่งผลการศึกษา พบว่า การเลือกใช้ภาษาในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนั้นโดยส่วนใหญ่มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักกับทุกแวดวง ในขณะที่ ผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปริมาณที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โดยหากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง ของทั้ง 7 แวดวงการใช้ภาษา เช่นเดียวกันกับกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง ของทั้ง 7 แวดวงการใช้ภาษา ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบอัตราการใช้ภาษาในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจะมีอัตราการใช้ภาษาไทยกับทุกแวดวงที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โดยเฉพาะกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจะมีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยกับทุกแวดวงมากที่สุด ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในแวดวงครอบครัวและญาติพี่น้อง โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา หัวข้อสนทนาและสถานการณ์ แต่ก็ยังคงมีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชที่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย จากผลการศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัย

ทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาข้างต้นเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบคำร้อยละซึ่งสามารถทำให้เห็นถึงปริมาณการใช้เลือกภาษาในแต่ละช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ได้อย่างละเอียดตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดการรายงานผลการวิเคราะห์อีกรูปแบบหนึ่ง คือ การสรุปข้อมูลในรูปแบบมาตราชี้บ่ง เพื่อเป็นการรายงานผลสรุปถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละหน่วยจากอัตราค่าร้อยละข้างต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงผลสรุปโดยรวมในเรื่องการเลือกใช้ภาษาในแต่ละพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา และในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา โดยจะนำเสนอเพื่อแสดงการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงนั้นจะนำเสนอในรูปแบบตารางสรุปมาตราชี้บ่งการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงกลุ่มอายุและสามารถทำให้เห็นผลการเลือกใช้ภาษาที่ชัดเจน ดังนี้

สรุปผลการเลือกใช้ภาษาในรูปแบบมาตราชี้บ่ง

ตารางที่ 18 สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงของลุ่มตัวอย่าง
ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนรรีวิทยา

แฉวงการเลือกใช้ภาษา	ช่วงอายุของลุ่มตัวอย่าง		
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี
ครอบครัว	T	K/T	K/T
ญาติพี่น้อง	T	K/T	K/T
เพื่อนบ้าน	T	T	T
การศึกษา	T	T	T
ศาสนา	T	T	T
การค้าขาย	T	T	T
การติดต่อราชการ	T	T	T

หมายเหตุ: K หมายถึง ภาษาไทยถิ่นโคราช
T หมายถึง ภาษาไทย
K/T หมายถึง ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย

จากตารางมาตราชี้บ่งข้างต้น ผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงของลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนรรีวิทยา พบว่า โดยส่วนใหญ่ได้เลือกภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสารกับทุกแฉวง รองลงมา คือ ภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งในแต่ละช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกัน โดยลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ถือเป็นลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการใช้ภาษาไทยกับทุกแฉวงมากที่สุด ในขณะที่ ลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในแฉวงครอบครัวและญาติพี่น้อง โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา หัวข้อสนทนาและสถานการณ์ ซึ่งในแฉวงครอบครัว ลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี จะเลือกใช้ภาษาไทย เมื่อสนทนากับลูกชายและลูกสาว ซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าแฉวงครอบครัว ถือเป็นแฉวงที่เป็นเสมือนจุดต้นกำเนิดของการถ่ายทอดภาษาลุ่มชาติพันธุ์สู่ลุ่มคนที่เป็นผู้สืบทอดภาษาต่อไปในอนาคต ส่วนภาษาไทยถิ่นโคราช จะถูกเลือกใช้เมื่อสนทนากับพี่ชาย/พี่สาว และน้องชาย/น้องสาว ในหัวข้อสนทนา เรื่อง อาหาร สุขภาพ ชีวิต

ส่วนตัว และการนิเทศ ในขณะที่ การเลือกใช้ภาษาในแวดวงญาติพี่น้อง พบว่า กลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย โดยพิจารณาจากผู้ร่วมสนทนาที่มี ญาติผู้ใหญ่/ญาติผู้น้อยทางฝ่ายพ่อและแม่ ซึ่งอาจมีความสนิทสนมและความเคารพใน ความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาที่แตกต่างกัน รวมทั้ง อาจเป็นญาติที่อยู่ต่างพื้นที่ มีการอพยพ ภูมิลำเนาไปอาศัยอยู่ที่อื่น จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นสาเหตุให้กลุ่มวัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ มีปริมาณการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในแวดวงญาติพี่น้อง และหาก เปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชทั้งสามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มวัยผู้ใหญ่และ วัยผู้สูงอายุมีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มวัยรุ่น

ตารางที่ 19 สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงทั้ง 7 แวดวงกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

แวดวงการใช้ภาษา	ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง		
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี
ครอบครัว	K	K	K
ญาติพี่น้อง	K	K	K
เพื่อนบ้าน	K	K	K
การศึกษา	K/T	K/T	K
ศาสนา	T	K	K
การค้าขาย	K/T	K	K
การติดต่อราชการ	T	T	T

หมายเหตุ: K หมายถึง ภาษาไทยถิ่นโคราช

T หมายถึง ภาษาไทย

K/T หมายถึง ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย

จากตารางมาตราชี้บ่งข้างต้น การเลือกใช้ภาษาตามแวดวงทั้ง 7 แวดวงของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า ในแวดวงครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ทุกกลุ่มอายุจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก ในขณะที่ แวดวงการศึกษา ศาสนา การค้า และราชการ โดยส่วนใหญ่ทุกกลุ่มอายุจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร หาก แบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยมาก

ที่สุดในแวดวงการศึกษา ศาสนา การค้าและราชการ ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชกับทุกแวดวง ยกเว้นในแวดวงการศึกษาและราชการเมื่อสนทนากับครูหรือติดต่อราชการจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถบ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจน ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในแวดวงการศึกษาและการค้าขาย หากพิจารณาปริมาณการเลือกใช้ภาษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการคำนึงถึงการเลือกใช้ภาษาจากปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ผู้ร่วมสนทนา หัวข้อสนทนา และสถานการณ์ ซึ่งในแวดวงการศึกษา กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 35-50 ปี จะเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช เมื่อสนทนากับเพื่อนสนิททั้งภายในและภายนอกโรงเรียน แต่จะเลือกใช้ภาษาไทย เมื่อสนทนากับครูทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ส่วนการเลือกใช้ภาษาในแวดวงการค้า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี จะมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับพ่อค้า/แม่ค้า เรื่องการสอบถามราคา และการซื้อของ แต่จะเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช เมื่อสนทนาในหัวข้อการต่อรองราคา เพื่อแสดงออกถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันและความเป็นกันเองต่อสถานการณ์ในการสนทนา ดังกล่าว

จากผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษา ซึ่งได้แสดงผลการวิเคราะห์ทั้งในรูปแบบคำร้อยละในการแสดงให้เห็นถึงปริมาณการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแวดวงของกลุ่มตัวอย่างของทั้งสองพื้นที่ และการสรุปผลการเลือกใช้ภาษาในรูปแบบมาตราสี่บ่ง กล่าวได้ว่า ปัจจัยของอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน รวมทั้ง ปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษา อันได้แก่ คู่สนทนา สถานที่ และหัวข้อการสนทนา ทั้งสามปัจจัยเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคำนึงถึงการเลือกใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ที่กำหนดจากปัจจัยทางสังคมดังกล่าว ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคู่สนทนา สถานที่ และหัวข้อสนทนา ในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแวดวง จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุผลที่สำคัญในการสะท้อนให้เห็นถึงผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจน หากจำแนกผลการวิเคราะห์ตามปัจจัยทางสังคมที่กำหนด พบว่า ตัวแปรในเรื่องของอายุ กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ของทั้งสองพื้นที่ ถือเป็นกลุ่มที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยในอัตราค่าร้อยละที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ถือเป็นกลุ่มที่ยังคงดำรงรักษาเอกลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปริมาณที่สูงกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี นอกจากนี้ ปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอยางชุมน้อย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราค่าร้อยละที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่อำเภอเมือง

จากผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงสาเหตุ และปัจจัยเบื้องต้น ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษาและเป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงสถานภาพของ ภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง เป็นข้อมูลทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่จะสามารถ เชื่อมโยงกับผลการศึกษาทางด้านทัศนคติ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการช่วยดึงข้อมูลทางภาษาที่ จะสามารถสะท้อนทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ กล่าวได้ว่า ผล การศึกษาการเลือกใช้ภาษา นอกจากจะเป็นผลการศึกษาเบื้องต้นที่เป็นสัญญาณในการบ่งบอกถึง สถานการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน นอกจากนั้น ยังเป็นข้อมูลทางภาษาที่สะท้อนให้เห็น จากพฤติกรรมการใช้ภาษา เพื่อเป็นข้อมูลที่จะสามารถยืนยันและสนับสนุน ให้ได้มาซึ่งผล การศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีความน่าเชื่อถือและสะท้อนให้เห็นข้อมูลทางด้านทัศนคติที่มีต่อ ภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่างในสังคมปัจจุบันได้อย่างแท้จริง

บทที่ 5

ทัศนคติที่มีต่อภาษา

การศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษา จากกระบวนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 3 ผู้วิจัยได้นำปัจจัยทางสังคมในเรื่องอายุเข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญในการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ที่ได้กำหนดซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท ประเด็นในการศึกษาและวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อภาษา ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยจากแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อความ ซึ่งมีทั้งข้อความเชิงบวก 15 ข้อ และข้อความเชิงลบ 15 ข้อ โดยองค์ประกอบของข้อความมีทั้งข้อความแบบทางตรงและทางอ้อม โดยอ้างอิงทฤษฎีจาก Baker (1992) และ Fasold (1984) ซึ่งข้อความแบบทางตรงจะสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความปรารถนา และความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ส่วนข้อความแบบทางอ้อมจะสอบถามทางด้านทัศนคติโดยใช้สภาพเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ทางด้านทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยจากข้อความทั้งแง่บวกและแง่ลบ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อความ บนมาตราวัดแบบประเมินค่า (rating scale) 4 ช่วงคะแนน ผู้วิจัยได้ดัดแปลงการวิเคราะห์ทัศนคติมาจากการวัดเจตคติแบบลิคเอร์ท (Likert Scale อ้างใน พัทธรา อัมพวานนท์, 2551) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมาทดสอบหาค่าทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติระหว่างกลุ่ม โดยการทดสอบค่า F(F-test) และนำเสนอผลการทดสอบในรูปแบบตารางค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละช่วงอายุ และประมวลผลค่าเฉลี่ยให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนในรูปแบบกราฟแท่ง รวมทั้งนำเสนอผลการทดสอบค่าทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติระหว่างกลุ่มอายุในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา

ผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย โดยผู้วิจัยจะนำเสนอทัศนคติที่มีต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่ที่ได้ทำการศึกษาเพื่อแสดงการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง คือ โรงเรียนสุนรรีวิทยา และ

ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย คือ โรงเรียนพิมายวิทยา โดยนำเสนอผลการทดสอบในรูปแบบตาราง ค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละช่วงอายุ และประมวลผลค่าเฉลี่ยให้เห็นภาพรวมที่ชัดเจนในรูปแบบกราฟแท่ง รวมทั้ง นำเสนอผลการทดสอบค่านัยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติระหว่างกลุ่มอายุในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา โดยผลการวิเคราะห์การศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาสามารถแสดงรายละเอียด ดังนี้

**ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง
ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา**

1. ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

ผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช
ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ

ข้อความที่แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
1. คุณต้องการให้ลูกหลานพูดภาษาไทยถิ่นโคราชได้	3.12	2.84	2.87	2.94
2. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดงอารมณ์ได้ชัดเจน	3.23	3.26	3.07	3.18
3. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไพเราะ	3.00	2.62	2.66	2.76
4. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก	2.92	2.59	2.56	2.69

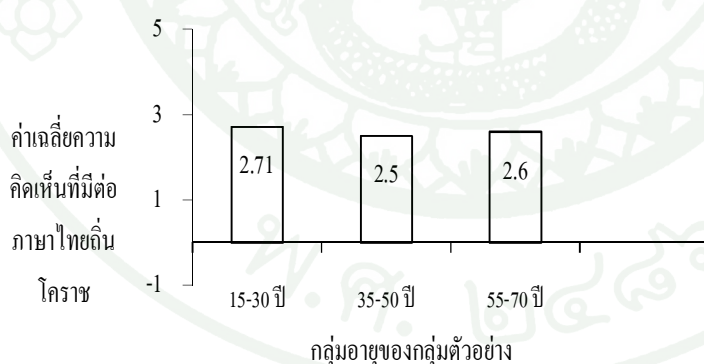
ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อความที่ให้แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
5. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดงความเป็นกันเอง	3.44	3.28	3.28	3.33
6. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ทันสมัย	2.86	2.69	2.60	2.71
7. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน	2.50	2.34	2.18	2.34
8. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่เรียบง่ายต่อการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกชุมชน	2.74	2.80	3.14	2.89
9. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่สื่อสารได้ตรงประเด็น	2.73	3.08	3.19	3.00
10. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ทันสมัย	2.32	1.86	1.86	2.01
11. เมื่อคุณสนทนากับคนภายในครอบครัวทั้งพ่อ/แม่และพี่น้อง เกี่ยวกับเรื่องภายในครอบครัวหรือเรื่องทั่วไป จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา	2.45	2.15	2.30	2.30
12. เมื่อคุณไปหาญาติพี่น้องของคุณที่บ้านเพื่อสนทนาเรื่องทั่วไป จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา	2.40	2.13	2.29	2.27
13. เมื่อไปโรงเรียนจะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนากับครูเพื่อสอบถามการบ้าน หรือปัญหาในการเรียน	2.12	1.73	2.20	2.02

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อความที่ให้แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
14. ในการซื้อของตามร้านค้า จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสื่อสาร	2.32	1.90	2.39	2.20
15. เมื่อพบเจอเพื่อนที่โรงเรียน หรือเพื่อนบ้านที่อยู่ระแวกบ้านเดียวกัน จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชสื่อสาร	2.43	2.13	2.36	2.30
เฉลี่ย	2.71	2.50	2.60	2.59

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 15-30 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.71 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 55-70 ปี และ 35-50 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น คือ 2.60 และ 2.50 ตามลำดับ โดยสามารถประมวลผลค่าเฉลี่ยให้เห็นภาพที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

จากภาพที่ 3 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า ทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่เป็นกลาง ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อข้อความในการแสดงความคิดเห็นต่อภาษาไทยถิ่นโคราช เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบ

ค่านัยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน สามารถแสดงผลการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 21 ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

กลุ่มอายุ	ค่าเฉลี่ย (X)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	F	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)
15-30 ปี	2.71	0.51	2.841	0.060
35-50 ปี	2.50	0.72		
55-70 ปี	2.60	0.83		

หมายเหตุ: *แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 21 ผลการทดสอบนัยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชระหว่างกลุ่มอายุในกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนรรีวิทยา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างทั้งสามช่วงอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในระดับที่ใกล้เคียงกัน

2. ทศนคติที่มีต่อภาษาไทย

ผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง
โรงเรียนสุรนารีวิทยา โดยมีผลการศึกษาดังนี้

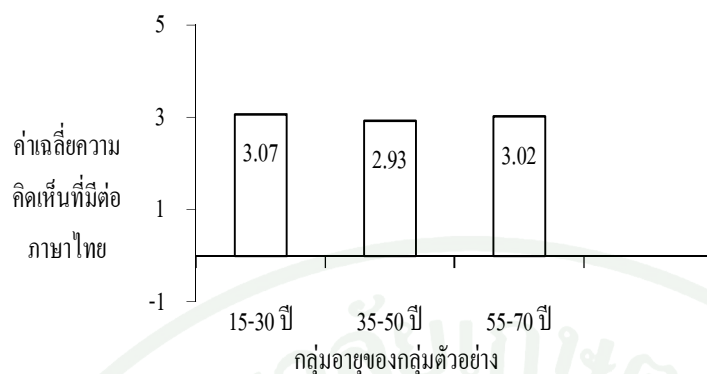
ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทย
ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ

ข้อความที่แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			ค่าเฉลี่ย
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	
16. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ล้ำสมัย	3.08	3.31	3.31	3.24
17. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ	3.21	3.36	3.31	3.30
18. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่ไพเราะ	3.21	3.36	3.31	3.30
19. ภาษาไทยมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อชีวิตอย่างมาก	3.21	2.73	2.82	2.92
20. ภาษาไทยเป็นภาษาที่สุภาพมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช	2.95	3.26	3.31	3.18
21. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ท่านรู้สึกอาย หรือไม่สบายใจ เมื่อมีคนได้ยินคุณพูด	3.21	3.36	3.31	3.30
22. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ท่านต้องการถ่ายทอดให้ลูกหลาน	3.21	2.73	2.82	2.92
23. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติหรือภาษาราชการที่ถือเป็นภาษามาตรฐานเหมาะสมต่อการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน	2.95	2.63	2.82	2.80

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อความที่ให้แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
24. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารได้ตรง ประเด็นมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช	2.95	3.26	3.15	3.12
25. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ควรนำมาสอน ภายในโรงเรียน	3.21	2.73	2.82	2.92
26. เมื่อไปติดต่อราชการจะใช้ภาษาไทย เป็นหลัก ในการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่	2.95	2.63	2.82	2.80
27. เมื่อไปสนทนาธรรมะกับพระสงฆ์คุณ จะใช้ภาษาไทยในการสนทนาเป็นหลัก	2.95	2.63	2.82	2.80
28. เมื่อพบเจอกับคนที่ไม่สนิทคุ้นเคยกัน หรือบุคคลที่แปลกหน้าภายในชุมชนจะใช้ ภาษาไทยในการสนทนา	2.95	2.63	2.99	2.86
29. หากสนทนาในหัวข้อที่เป็นทางการ เช่น การศึกษา การติดต่อธุรกิจการค้า จะ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสาร	2.95	2.63	2.82	2.80
30. เมื่อไปโรงพยาบาล พบเจอหมอ และ พยาบาล จะใช้ภาษาไทยในการอธิบาย ลักษณะอาการการเจ็บป่วยเป็นหลัก	2.95	2.63	2.82	2.80
เฉลี่ย	3.07	2.93	3.02	3.00

จากตารางที่ 22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย โดย กลุ่มตัวอย่าง
ช่วงอายุ 15-30 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 3.07 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 55-70 ปี และ
35-50 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน คือ 3.02 และ 2.93 โดยสามารถประมวลผลค่าเฉลี่ยให้เห็นภาพ
ที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทย

จากภาพที่ 4 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในอัตราที่ใกล้เคียงกัน โดยกล่าวได้ว่า ทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติในเชิงบวกต่อภาษาไทย เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบค่านี้ทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน สามารถแสดงผลการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 23 ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทย

กลุ่มอายุ	ค่าเฉลี่ย (X)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	F	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)
15-30 ปี	3.07	0.29	6.085	0.003*
35-50 ปี	2.93	0.09		
55-70 ปี	3.02	0.46		

หมายเหตุ: *แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 23 ผลการทดสอบนัยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย ระหว่างกลุ่มอายุในกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีทัศนคติต่อภาษาไทยที่แตกต่างกัน กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยทางทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย

จากผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย จากผลการทดสอบค่านัยสถิติ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุมีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยในแต่ละช่วงอายุต่างมีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นจึงเป็นสิ่งที่สามารถบ่งชี้เบื้องต้นได้ว่า ปัจจัยในเรื่องของอายุและถิ่นที่อยู่ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่แตกต่างกันต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง ได้อย่างชัดเจน โดยกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง มีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยในเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ได้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยที่มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารและเป็นสื่อกลางที่ดีในการติดต่อกับบุคคลทุกแวดวงภายในสังคม ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุก็ยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยถิ่นโคราชด้วยเช่นกัน โดยมีความคิดเห็นว่าภาษาไทยถิ่นโคราชถือเป็นภาษาที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตน จึงควรมีการดำรงรักษาไว้ แต่หากมองอีกด้านหนึ่งปัจจัยของถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ศูนย์กลางของการคมนาคม และความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ อาจเป็นปัจจัยสำคัญต่อทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อข้อความในการแสดงความคิดเห็นต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่จะสามารถนำมาปรับใช้ในสังคมปัจจุบัน

ดังนั้น เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในการศึกษาทัศนคติต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาอีกพื้นที่หนึ่ง คือ ผลการศึกษาทัศนคติต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา เพื่อแสดงการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุ ในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท รวมทั้ง เพื่อเป็นข้อยืนยันและตอบคำถามได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าความแตกต่างของอายุและปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันนั้นมีผลกระทบต่อทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างไรแท้จริงหรือไม่ โดยสามารถแสดงรายละเอียดผลการวิจัยทัศนคติที่มีต่อภาษา ดังนี้

**ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง
ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา**

1. ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

ผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา โดยมีผลการศึกษาดังนี้

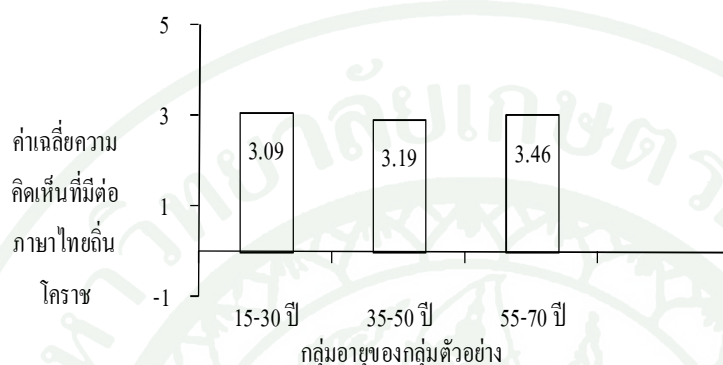
ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช
ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ

ข้อความที่แสดงความเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
1. คุณต้องการให้ลูกหลานพูดภาษาไทยถิ่นโคราชได้	3.32	3.41	3.57	3.43
2. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดงอารมณ์ได้ชัดเจน	3.42	3.51	3.68	3.54
3. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไพเราะ	3.04	2.92	3.55	3.17
4. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก	3.14	2.96	3.60	3.23
5. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดงความเป็นกันเอง	3.61	3.52	3.70	3.61

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อความที่ให้แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
6. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ท่านชอบ	3.26	3.39	3.63	3.43
7. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน	3.09	3.23	3.60	3.31
8. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่เรียนง่ายต่อการใช้สื่อสารทั้งภายในและภายนอกชุมชน	3.00	3.42	3.64	3.35
9. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่สื่อสารได้ตรงประเด็น	3.06	3.36	3.55	3.32
10. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ทันสมัย	2.69	2.68	2.04	2.47
11. เมื่อคุณสนทนากับคนภายในครอบครัวทั้งพ่อ/แม่และพี่น้อง เกี่ยวกับเรื่องภายในครอบครัวหรือเรื่องทั่วไป จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา	3.28	3.21	3.52	3.33
12. เมื่อคุณไปหาญาติพี่น้องของคุณที่บ้านเพื่อสนทนาเรื่องทั่วไป จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา	3.10	3.21	3.52	3.28
13. เมื่อไปโรงเรียนจะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนากับครูเพื่อสอบถามการบ้าน หรือปัญหาในการเรียน	2.50	2.82	3.38	2.90
14. ในการซื้อของตามร้านค้า จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสื่อสาร	2.66	3.09	3.47	3.07
15. เมื่อพบเจอเพื่อนที่โรงเรียน หรือเพื่อนบ้านที่อยู่ระแวกบ้านเดียวกัน จะใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชสื่อสาร	3.18	3.22	3.53	3.31
เฉลี่ย	3.09	3.19	3.46	3.25

จากตารางที่ 24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช โดยกลุ่มตัวอย่าง อายุ 55-70 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อภาษาไทยถิ่นโคราชสูงที่สุดคือ 3.46 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 15-30 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น คือ 3.19 และ 3.09 ตามลำดับ โดยสามารถประมวลผลค่าเฉลี่ยให้เห็นภาพที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

จากภาพที่ 5 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอยางชุมน้อย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า ทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช โดยเฉพาะกลุ่มช่วงอายุ 55-70 ปี มีอัตราค่าเฉลี่ยทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชสูงที่สุด ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นกลุ่มที่ยังคงดำรงเอกลักษณ์และหวงแหนในภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนอยู่อย่างชัดเจน เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบค่าเฉลี่ยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน สามารถแสดงผลการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 25 ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

กลุ่มอายุ	ค่าเฉลี่ย (X)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	F	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)
15-30 ปี	3.09	0.44		
35-50 ปี	3.19	0.79	9.982	0.000*
55-70 ปี	3.46	0.73		

หมายเหตุ: *แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 25 ผลการทดสอบนัยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชระหว่างกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความคิดเห็นต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกัน กล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุในกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยทางทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชทั้งสามกลุ่มช่วงอายุ

2. ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย

ผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทย

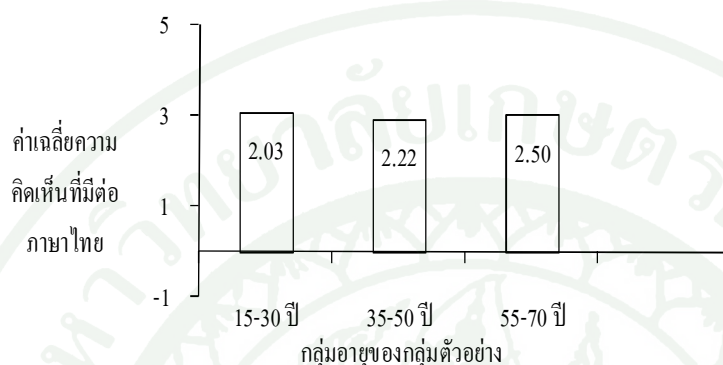
ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา จำแนกตามกลุ่มอายุ

ข้อความที่ให้แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
16. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ล้ำสมัย	3.04	3.00	2.94	3.00
17. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ	2.99	2.99	2.93	2.97
18. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่ไพเราะ	2.95	3.02	3.52	3.16
19. ภาษาไทยมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อชีวิตอย่างมาก	1.73	1.92	1.89	1.85
20. ภาษาไทยเป็นภาษาที่สุภาพมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช	1.94	2.57	3.21	2.57
21. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ท่่านรู้สึกอาย หรือไม่สบายใจ เมื่อมีคนได้ยินคุณพูด	3.09	3.11	3.68	3.29

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ข้อความที่ให้แสดงความคิดเห็น	กลุ่มตัวอย่าง			
	15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี	ค่าเฉลี่ย
22. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ท่านต้องการถ่ายทอดให้ลูกหลาน	1.85	1.83	1.86	1.85
23. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติหรือภาษาราชการที่ถือเป็นภาษามาตรฐานเหมาะสมต่อการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน	1.52	1.66	1.83	1.67
24. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารได้ตรงประเด็นมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช	1.92	2.19	3.04	2.38
25. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ควรนำมาสอนภายในโรงเรียน	1.54	1.61	1.14	1.43
26. เมื่อไปติดต่อราชการจะใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ในการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่	1.43	1.61	2.33	1.79
27. เมื่อไปสนทนาธรรมะกับพระสงฆ์คุณจะใช้ภาษาไทยในการสนทนาเป็นหลัก	1.77	2.35	2.61	2.24
28. เมื่อพบเจอกับคนที่ไม่สนิทคุ้นเคยกันหรือนุคคลที่แปลกหน้าภายในชุมชนจะใช้ภาษาไทยในการสนทนา	1.69	1.88	2.62	2.06
29. หากสนทนาในหัวข้อที่เป็นทางการ เช่น การศึกษา การติดต่อธุรกิจการค้า จะใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสาร	1.48	1.75	1.91	1.71
30. เมื่อไปโรงพยาบาล พบเจอหมอ และพยาบาล จะใช้ภาษาไทยในการอธิบายลักษณะอาการการเจ็บป่วยเป็นหลัก	1.52	1.75	1.96	1.74
เฉลี่ย	2.03	2.22	2.50	2.25

จากตารางที่ 26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย โดยกลุ่มตัวอย่าง อายุ 55-70 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยที่มีต่อภาษาไทยสูงที่สุด คือ 2.50 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 15-30 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น คือ 2.22 และ 2.03 ตามลำดับ โดยสามารถประมวลผลค่าเฉลี่ยให้เห็นภาพที่ชัดเจน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 6 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทย

จากภาพที่ 6 จะเห็นว่าค่าเฉลี่ยทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อภาษาไทย ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยกล่าวได้ว่า ทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อข้อความในการแสดงความคิดเห็นต่อภาษาไทย เมื่อนำค่าเฉลี่ยมาทดสอบค่านัยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยระหว่างกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน สามารถแสดงผลการทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 27 ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทย

กลุ่มอายุ	ค่าเฉลี่ย (X)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	F	ค่านัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)
15-30 ปี	2.03	0.35	49.298	0.000*
35-50 ปี	2.22	0.33		
55-70 ปี	2.50	0.40		

หมายเหตุ: *แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 27 การทดสอบนัยทางสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยระหว่างกลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทย ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุมีความคิดเห็นต่อภาษาไทยที่แตกต่างกัน ดังนั้น กล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุในกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยามีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อข้อความในการแสดงความคิดเห็นต่อภาษาไทยในแต่ละช่วงอายุ

จากผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย หากเปรียบเทียบปริมาณค่าเฉลี่ยและการทดสอบนัยทางสถิติความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในแต่ละช่วงอายุมีปริมาณค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่มีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยทางทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและปานกลางดังที่ได้กล่าวข้างต้น จึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัจจัยในเรื่องของอายุถือเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา รวมทั้ง จากผลการศึกษาสามารถสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยาทุกช่วงกลุ่มอายุยังคงรักและหวงแหนภาษาไทยถิ่นโคราชของตนอยู่ ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างต่างยังคงเห็นความสำคัญของภาษาไทยร่วมด้วย ซึ่งถือเป็นภาษาประจำชาติที่เป็นที่ยอมรับและสามารถสื่อสารเข้าใจร่วมกันได้อย่างรวดเร็ว

ผลสรุปการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย

การศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าปัจจัยในเรื่องอายุ และปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย หากแบ่งปริมาณค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยตามช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ พบว่า จากผลการทดสอบค่านัยสถิติ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 55-70 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี ในขณะที่ ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยในแต่ละช่วงอายุต่างมีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ดังนั้น ผลการทดสอบนัยทางสถิติในแต่ละช่วงอายุมีปริมาณค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน จากผลการเปรียบเทียบทัศนคติต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่ข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

การศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย ถือเป็นผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ซึ่งการศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาในครั้งนี้ได้นำการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยเข้ามาศึกษาวิเคราะห์ร่วมด้วย เพื่อที่จะเป็นสิ่งที่จะสามารถเปรียบเทียบและเชื่อมโยงไปสู่ผลการวิเคราะห์ทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน ทั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอพิมายได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผลการศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษา ถือเป็นข้อมูลทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่จะเป็นข้อมูลยืนยันและสนับสนุนในการบ่งบอกถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ ณ ช่วงเวลาปัจจุบันได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

โดยผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างและเป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงสถานภาพของภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างของทั้งสองพื้นที่ต่างมีเกณฑ์ทัศนคติอยู่ในระดับดีและปานกลางต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย ซึ่งจากเกณฑ์ทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษา แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างของทั้งสองพื้นที่ไม่มีทัศนคติในแง่ลบต่อทั้งสองภาษา หากแต่กลุ่มตัวอย่างต่างเล็งเห็นถึงความสำคัญของทั้งสองภาษา และมีความจำเป็นในการรู้จักปรับใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยให้เหมาะสมต่อสภาพสังคมในปัจจุบันในแต่ละพื้นที่

ทั้งนี้ จึงกล่าวได้ว่า การศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาถือเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และความเชื่อ ของมนุษย์ที่ซ่อนอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล แต่ถ้าหากมีการศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาทางด้านอื่นร่วมด้วย รวมทั้ง การนำไปใช้ทางสังคมทั้งในเรื่องของอายุและถิ่นที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกัน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งที่สำคัญในการช่วยสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และได้มาซึ่งผลการศึกษาทั้งในเรื่องของการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชได้อย่างเที่ยงตรงและเหมาะสมต่อการนำไปต่อยอดองค์ความรู้ทางภาษาเพื่อสร้างประโยชน์แก่สังคมต่อไป

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาคำตอบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา มีรูปแบบการเลือกใช้ภาษาและมีทัศนคติอย่างไรต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งถือเป็นภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน โดยจากการศึกษาดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่สามารถบ่งชี้ให้เห็นได้ว่าสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันนั้นเป็นอย่างไร โดยประเด็นในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทางด้านอายุเข้ามาวิเคราะห์เปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านอายุ รวมทั้ง ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรควบคุมในการกำหนดพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ โดยได้นำปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เพื่อทำให้เห็นถึงความแตกต่างในรูปแบบการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละท้องถิ่นของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ เครื่องมือหลักที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ถูกคัดเลือกโดยวิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เพื่อให้ได้คุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดและครอบคลุมจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ โดยกลุ่มตัวอย่างได้ถูกคัดเลือกไว้มีทั้งหมด 2 พื้นที่ ได้แก่ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา จำนวน 369 คน โดยเก็บข้อมูลกลุ่มช่วงอายุละ 123 คน และในเขตอำเภอยางชุมน้อย คือ โรงเรียนพิมายวิทยา จำนวน 363 คน โดยเก็บข้อมูลกลุ่มช่วงอายุละ 121 คน นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุเป็นตัวแปรสำคัญ โดยได้แบ่งช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวัยรุ่น (15-30 ปี) กลุ่มวัยผู้ใหญ่ (35-50 ปี) และกลุ่มวัยสูงอายุ (55-70 ปี) จากวิธีการวิจัยข้างต้นจะเป็นสิ่งที่นำไปสู่การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และการแปรผลจากปัจจัยทางสังคมทั้งในเรื่องของอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน

สรุปผลการวิจัย

1. การเลือกใช้ภาษาตามแนวทางการใช้ภาษา

สรุปผลการวิจัยประเด็นในการศึกษาการเลือกใช้ภาษาตามแนวทางการใช้ภาษา ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 1 คือ เพื่อสำรวจการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในชีวิตประจำวันตามแนวทางต่างๆในแต่ละช่วงอายุ โดยผลการศึกษา พบว่า การเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่อาศัย มีการเลือกใช้ภาษาในอัตราค่าร้อยละที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ของคู่สนทนา สถานที่ และหัวข้อสนทนา ในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแนวทาง โดยสามารถสรุปให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจน ดังนี้

1.1 การเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

การเลือกใช้ภาษาตามแนวทางทั้ง 7 แนวทาง จากผลการศึกษา พบว่า ในแนววงครอบครัวญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน กลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี เป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนาภายในครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ส่วนแนววงภายนอกชุมชน ได้แก่ แนววงการศึกษา ศาสนา การค้าขาย และการติดต่อราชการ ทุกกลุ่มช่วงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร

1.2 การเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอยางชุมน้อย โรงเรียนพิมายวิทยา

การเลือกใช้ภาษาตามแนวทางทั้ง 7 แนวทาง จากผลการศึกษา พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชถือเป็นภาษาหลักที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้กับแนววงภายในชุมชน ได้แก่ แนววงครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนบ้าน ส่วนภาษาไทยมีการเลือกใช้ในแนววงภายนอกชุมชน ได้แก่ แนววงการศึกษา ศาสนา การค้าและการติดต่อราชการ หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ตามช่วงอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด แนววงการศึกษา ศาสนา การค้าและราชการ ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชกับทุกแนววง ยกเว้นในแนววง

การศึกษาและราชการเมื่อสนทนากับครูหรือติดต่อราชการจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร

2. ทักษะที่มีต่อภาษา

สรุปผลการวิจัยทางด้านทักษะที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่ครอบคลุมประเด็นในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 คือ เพื่อสำรวจทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช เพื่อดูสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย โดยสามารถสรุปให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจน ดังนี้

2.1 ทักษะที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 15-30 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงที่สุด ในขณะที่ กลุ่มอายุ 55-70 ปี และ 35-50 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราชรองลงมา ตามลำดับ จากผลการทดสอบค่าเฉลี่ยสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชระหว่างกลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวโดยสรุป กลุ่มตัวอย่างทั้งสามช่วงอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในระดับที่ใกล้เคียงกัน

2.2 ทักษะที่มีต่อภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

จากผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 15-30 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 55-70 ปี และ 35-50 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน เมื่อนำมาทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยระหว่างกลุ่มอายุในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่าง กันและมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยทางทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย

3. ทัศนคติที่มีต่อภาษา

สรุปผลการวิจัยทางด้านทัศนคติที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่ม ตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่ครอบคลุมประเด็น ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 2 คือ เพื่อสำรวจทัศนคติของประชากรที่มีต่อ ภาษาไทยถิ่นโคราช เพื่อดูสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน จากผล การศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่ เป็นกลางต่อภาษาไทย โดยสามารถสรุปให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจน ดังนี้

3.1 ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช โดยกลุ่มตัวอย่างอายุ 55-70 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยต่อภาษาไทยถิ่นโคราชสูงที่สุด ในขณะที่ กลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 15-30 ปี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชรองลงมา ตามลำดับ จากผลการทดสอบค่านัยสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ระหว่างช่วงกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ปัจจัยทางด้านอายุในกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียน พิมายวิทยา มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ทางทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชทั้งสามกลุ่มช่วงอายุ

3.2 ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย โดยกลุ่มตัวอย่าง อายุ 55-70 ปี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยที่มีต่อภาษาไทยสูงที่สุด ส่วน กลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 15-30 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นรองลงมา ตามลำดับ เมื่อนำมาทดสอบเปรียบเทียบค่า นัยสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยระหว่างกลุ่มอายุในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีทัศนคติต่อภาษาไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อข้อความในการแสดงความคิดเห็นต่อภาษาไทยในแต่ละช่วงอายุ

4. การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอฟิมาย

สรุปผลการวิจัยทางการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา และเขตพื้นที่อำเภอฟิมาย โรงเรียนฟิมายวิทยา ผลการศึกษาดังกล่าว มีความครอบคลุมในประเด็นการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ เพื่อสำรวจความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละช่วงอายุที่มีความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยในเรื่องของอายุและความแตกต่างของถิ่นที่อยู่อาศัยถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษาและสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีต่อภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยสามารถจำแนกสรุปผลการวิจัยให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจน ดังนี้

4.1 การศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอฟิมาย

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา และในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย โรงเรียนฟิมายวิทยา พบว่า การเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โดยส่วนใหญ่มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักกับทุกแวดวง ในขณะที่ ผลการศึกษากการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก และถือเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาตามช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เช่นเดียวกันกับกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอฟิมาย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง

เมื่อเปรียบเทียบอัตราค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีอัตราค่าร้อยละการเลือกใช้ภาษาไทยกับทุกแวดวงในปริมาณที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โดยเฉพาะในกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจะมีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยกับทุกแวดวงมากที่สุด ในขณะที่ กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีปริมาณการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราช และภาษาไทยในอัตราที่ใกล้เคียงกัน แต่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยในอัตราค่าร้อยละที่สูงในแวดวงครอบครัว จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ในแวดวงครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง วัยผู้ใหญ่และวัยผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี เป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด เนื่องจาก กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ได้ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสนทนากับลูกชายและลูกสาว ซึ่งเปรียบเสมือนกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้สืบทอดภาษาและผู้ใช้ภาษาในอนาคต ในขณะที่ การเลือกใช้ภาษาในแวดวงญาติพี่น้อง กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีปริมาณการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราที่ใกล้เคียงกัน โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมสนทนา หัวข้อและสถานการณ์ ซึ่งในแวดวงญาติพี่น้องต่างมีปัจจัยในเรื่องของผู้ร่วมสนทนาที่มีทั้งญาติผู้ใหญ่/ผู้น้อย ฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ ซึ่งอาจมีความสนิทสนมและความเคารพในความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาที่แตกต่างกัน จากสาเหตุดังกล่าวจึงถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกัน ในขณะที่ เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแวดวงการใช้ภาษา ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง พบว่ามีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชที่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่าง กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย

จากผลการเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาของทั้งสองพื้นที่ข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างและเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแวดวงได้อย่างชัดเจน รวมทั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.2 การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา และในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า ผลการศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในเขตพื้นที่อำเภอเมือง กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย หากแบ่งปริมาณค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยตามช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ พบว่า จากผลการทดสอบค่านัยสถิติ กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี และ 55-70 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี ในขณะที่ ทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยในแต่ละช่วงอายุต่างมีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนปริมาณค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี รวมทั้งผลการทดสอบนัยทางสถิติในแต่ละช่วงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปริมาณค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาทั้งจากการประเมินค่าเฉลี่ยและการทดสอบค่านัยทางสถิติ ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และเขตพื้นที่อำเภอพิมาย สามารถบ่งชี้ถึงสถานภาพของภาษาไทยถิ่นโคราชเบื้องต้นได้ว่า สถานภาพภาษาไทยถิ่นโคราช ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีสถานภาพที่กลุ่มตัวอย่าง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในระดับปานกลาง ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในการแสดงความคิดเห็นต่อการนำภาษาไทยถิ่นโคราชมาปรับใช้กับลักษณะทางปัจจัยของสังคมเมืองในปัจจุบัน ในขณะที่ การมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย สามารถสะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยที่มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารและมีความเหมาะสมในการนำมาปรับใช้ในสังคมเขตพื้นที่อำเภอเมือง ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ ในทางตรงกันข้าม ผลการศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษา ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงสถานภาพของภาษาไทยถิ่นโคราชเบื้องต้นได้ว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชยังคงมีสถานภาพที่แข็งแกร่ง เมื่อประเมินจากผลการ

ทดสอบค่าทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละช่วงกลุ่มอายุ โดยกลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุต่างมีความคิดเห็นที่ยังคงรักและหวงแหนในภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งถือเป็นภาษาประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตน ในขณะที่เดียวกัน ภาษาไทย ถือเป็นภาษาที่มีสถานภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยอีกแง่มุมหนึ่ง คือ ภาษาไทยถือเป็นภาษาประจำชาติที่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ดังนั้น ทุกคนจึงควรรู้และเข้าใจ นอกเหนือจากภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกัน ถือเป็นปัจจัยที่สามารถตอบคำถามในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาได้อย่างชัดเจน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันและเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่สำคัญในการสนับสนุนและยืนยันกับผลการศึกษาทางด้านการเลือกใช้ภาษาร่วมด้วย เพื่อเป็นสิ่งที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละพื้นที่ได้ถูกต้องและเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากประเด็นในการศึกษาการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง และการศึกษาทางด้านทัศนคติต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางด้านอายุในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันทั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมือง คือ โรงเรียนสุนทรารีวิทยา และในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย คือ โรงเรียนพิมายวิทยา สะท้อนให้เห็นว่าการเลือกใช้ภาษาในแต่ละพื้นที่ที่มีการเลือกใช้ภาษาที่มีการแบ่งหน้าที่ของภาษาอย่างชัดเจน โดยการพิจารณาจากความสุภาพและความเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้ง ขึ้นอยู่กับผู้ร่วมสนทนาร่วมด้วยต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารกับแวดวงและบุคคลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ซึ่งภาษาไทยถิ่นโคราชจะถือเป็นภาษาหลักในการสื่อสารกับแวดวงและบุคคลภายในชุมชน ส่วนภาษาไทย ถือเป็นภาษารองที่จะถูกเลือกใช้ในแวดวงและบุคคลที่อยู่ภายนอกชุมชน กล่าวโดยสรุป ภาษาที่มีบทบาทสำคัญในสังคมน้อยหรือภาษาที่มีศักดิ์ศรีน้อยกว่าจะถูกเลือกใช้ในแวดวงที่ไม่เป็นทางการ เช่น แวดวงครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เป็นต้น ส่วนภาษาที่มีบทบาทสำคัญมากกว่าหรือภาษาที่มีศักดิ์ศรีสูงกว่าจะถูกเลือกใช้ในแวดวงที่มีความเป็นทางการ เช่น แวดวงการศึกษา การค้าและราชการ

จากผลการศึกษาที่พบดังกล่าวต่างสอดคล้องกับทฤษฎีทางสังคมวิทยา (Sociology) ของ (Fishman, 1964, 1965, 1968 อ้างใน พัทธรา อัมพวานนท์, 2551) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างแวดวงภาษาและการแบ่งหน้าที่ของภาษา รวมทั้ง การวิจัยในครั้งนี้มีลักษณะสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พัทธรา อัมพวานนท์ (2551) ซึ่งได้ศึกษาหาแนวโน้มของการดำรงและการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของภาษามอญ โดยได้กำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ภาษา 5 ประเด็น ซึ่งมีประเด็นในการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยเล่มนี้ คือ การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ผลของการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีการเลือกใช้ภาษามอญในแวดวงภายในชุมชน ในขณะที่ ภาษาไทยจะถูกเลือกใช้ในแวดวงภายนอกชุมชน นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยของยุทธกะ โทมิโอะกะ (2552) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานโดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการและการเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานในสถานการณ์ที่เป็นทางการ จากงานวิจัยทั้งสองเล่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างต่างมีการแบ่งหน้าที่การเลือกใช้ภาษาโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างแวดวงภาษาได้อย่างชัดเจน

นอกจากประเด็นในการศึกษาการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง ผู้วิจัยยังได้กำหนดตัวแปรที่สำคัญในเรื่องของอายุเข้ามาเป็นปัจจัยหลักที่จะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจากผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวงของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอบึงสามพันมีปริมาณการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตรวิทยา พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี จะเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุดกับทุกแวดวง ส่วนกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีการเลือกใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นโคราชกับทุกแวดวงเช่นกัน หากเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาของทั้งสามช่วงอายุจากอัตราค่าร้อยละ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอบึงสามพัน โรงเรียนบึงสามพันวิทยา พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยมากที่สุด ในแวดวงภายนอกชุมชน ส่วนแวดวงภายในชุมชนกลุ่มช่วงอายุนี้ยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปริมาณที่สูงอยู่ ในขณะที่กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่ยังคงดำรงเอกลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากที่สุด และมีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราค่าร้อยละมากที่สุดในการสื่อสารในแต่ละแวดวง โดยทั้งสองกลุ่มช่วงอายุถือเป็นกลุ่มที่มีปริมาณการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาเมื่อพิจารณาจากปัจจัยสังคมทางด้านอายุ พบว่า ในแต่ละพื้นที่ที่ปัจจัยทางด้านอายุถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้ภาษาของกลุ่มตัวอย่างและสามารถทำให้เห็นข้อมูลการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ จำนวนสามข้อ ดังนี้ คือ 1) กลุ่มผู้สูงอายุมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชกับทุกแวดวง และ 2) มีความเชี่ยวชาญในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช ทั้งทางด้านสำเนียงและคำศัพท์ ได้ดีกว่ากลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากกลุ่มผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอบึงสามพันที่มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชกับทุกแวดวง และถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่ยังคงต้องการดำรงรักษาเอกลักษณ์การใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชของตนให้สืบทอดสู่ลูกหลานต่อไป โดยต้องการให้มีการเปิดสอนภาษาไทยถิ่นโคราชภายในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุเองก็พยายามถ่ายทอดสำเนียง การออกเสียงและคำศัพท์พร้อมความหมายที่ถูกต้องให้แก่ลูกหลานอนุรักษ์ไว้ต่อไป ส่วนสมมติฐานที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยอีกแง่มุมหนึ่ง คือ 3) กลุ่มวัยผู้ใหญ่และกลุ่มวัยรุ่นมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเฉพาะแวดวงเท่านั้น เช่น ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชสนทนากับเพื่อนสนิทและครอบครัวเท่านั้น จากผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มวัยผู้ใหญ่และกลุ่มวัยรุ่นของทั้งสองพื้นที่ มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่น

โคราชในอัตราค่าร้อยละที่สูงเมื่อสนทนากับบุคคลภายในชุมชน และมีการพิจารณาจากความสัมพันธ์ของผู้ร่วมสนทนาโดยหากมีความใกล้ชิดสนิทสนม กลุ่มตัวอย่างจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนาในสถานการณ์ดังกล่าวกับทุกหัวข้อการสนทนา ส่วนสมมติฐานข้อสุดท้าย คือ 4) กลุ่มวัยรุ่นจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชที่มีการปนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย จากผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมติฐานดังกล่าว เนื่องจากกลุ่มวัยรุ่นของทั้งสองพื้นที่ไม่มีการปนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในการสนทนา เพราะ โดยส่วนใหญ่กลุ่มวัยรุ่นทั้งสองพื้นที่จะมีการเลือกใช้ภาษาโดยพิจารณาจากสถานการณ์ความเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้ร่วมสนทนาและหัวข้อสนทนา จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการคำนึงถึงการเลือกใช้ภาษาในแต่ละแวดวง

จากผลการศึกษาที่พบดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัย ของ Suraratdecha (2003) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยา ในการสลับภาษา ของนักเรียนชาวไทย ภายในมหาวิทยาลัยฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางด้านหัวข้อสนทนาและแวดวงภาษา เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้ง เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงและมีอิทธิพลต่อการสลับภาษา จากผลการวิจัยดังกล่าวต่างมีความสอดคล้องและมีประเด็นความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันกับงานวิจัยของ (Youssef, 1993 and Ying, 1997 cited in Suraratdecha, 2003) ร่วมด้วย ซึ่งต่างมีผลการวิจัยที่สนับสนุนซึ่งกันและกันต่อการอภิปรายผลการวิจัยถึงปัจจัยที่สำคัญต่อการสลับภาษา ทั้งนี้ จึงกล่าวได้ว่า หัวข้อสนทนาและแวดวงภาษา ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสลับภาษาและการเลือกใช้ภาษาในการสนทนา

ดังนั้น การเลือกใช้ภาษาของกลุ่มวัยรุ่นของทั้งสองพื้นที่จึงไม่มีการปนภาษา หรือการสลับภาษาในระดับคำเกิดขึ้น ดังตัวอย่างที่ปรากฏจากผลการวิเคราะห์ เช่น หากสนทนากับครูที่โรงเรียนทั้งภายในและภายนอกชุมชน กลุ่มวัยรุ่นจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยในการสนทนา ในขณะที่ หากสนทนากับเพื่อนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน กลุ่มวัยรุ่นจะมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา จากตัวอย่างข้างต้นและผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในแต่ละช่วงอายุ ของทั้งสองพื้นที่ สามารถบ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า กลุ่มวัยรุ่นของทั้งสองพื้นที่ไม่มีพฤติกรรมการปนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในระดับคำ แต่จะมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในการสนทนาตลอดช่วงการสนทนา โดยพิจารณาการเลือกใช้ภาษาจากสถานการณ์ผู้ร่วมสนทนาและหัวข้อสนทนา ดังที่ได้กล่าวข้างต้น จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาในประเด็นปัจจัยสังคมทางด้านอายุ สามารถกล่าวสรุปได้ว่า อายุเป็นปัจจัยที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชในช่วงเวลาปัจจุบันในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา รวมทั้งผู้ใช้

ภาษาในแต่ละช่วงวัยเป็นสิ่งที่สามารถแสดงให้เห็นถึงผลการศึกษารูปแบบการใช้ภาษาที่แปรเปลี่ยนตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มของรูปแบบการใช้ภาษาในอนาคต

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 15-30 ปี ทั้งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอพิมาย ถือเป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษาในยุคอนาคตหรือรูปแบบภาษาในอนาคตจากการวิเคราะห์คำร้อยละการเลือกใช้ภาษา พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีปริมาณการใช้ภาษาไทยมากกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่นๆ จากผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาของกลุ่มช่วงอายุนี้จึงเป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกได้ว่า ภาษาไทยเริ่มเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น จนทำให้รูปแบบภาษาส่วนใหญ่ในกลุ่มวัยรุ่นเลือกใช้มีแนวโน้มการเลือกใช้ภาษาไทยมากยิ่งขึ้นจึงอาจส่งผลกระทบต่อบทบาทที่สำคัญของภาษาไทยถิ่น โคราชลดน้อยลง แต่ถึงแม้ว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ถือเป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษาในยุคอนาคตแต่ผลการศึกษาไม่ได้แสดงให้เห็นว่ากลุ่มช่วงอายุนี้ไม่มีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่น โคราชแต่อย่างใด เนื่องจาก กลุ่มช่วงอายุนี้ยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่น โคราชอยู่บ้างในแต่ละแคว้นที่กำหนด รวมทั้ง กลุ่มช่วงอายุนี้ต่างตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยถิ่น โคราช ความเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกถึงความเป็นชาวไทยโคราชอย่างแท้จริง และไม่อาจที่จะพูดภาษาไทยถิ่น โคราชเมื่อมีผู้อื่นได้ยิน นอกจากนี้ ยังต้องการให้ลูกหลานในรุ่นต่อไปสืบสานภาษาไทยถิ่น โคราชให้คงอยู่ต่อไป ดังนั้น แม้ว่า อายุ จะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาในสังคมปัจจุบัน แต่หากกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักถึงปัญหาและมีทัศนคติที่ดีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน ย่อมเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการปลูกฝังแนวความคิดที่ดีในการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่น โคราชและวัฒนธรรม ประเพณี ให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต

การศึกษาทางด้านทัศนคติที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่น โคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความหลากหลายทางด้านอายุในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน พบว่า มีทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่นั้นต่างมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยบ่งชี้ให้เห็นถึงการคงอยู่ของภาษาไทยถิ่น โคราชในอนาคตได้อย่างชัดเจน คือ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง คือ โรงเรียนสุรนารีวิทยา มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่น โคราช และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลการวิเคราะห์ทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายได้สะท้อนให้เห็นผลที่แตกต่างอย่างชัดเจน คือ ทุกกลุ่มช่วงอายุต่างมีค่าเฉลี่ยทางทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่น โคราช ส่วนทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีทัศนคติทั้งในแง่ลบและแง่บวก จากผลการศึกษาที่พบดังกล่าวต่างสอดคล้องกับเกณฑ์ทางสังคมมนุษยวิทยาของ (Fishman, 1985a อ้างใน

พัชรา อัมพวานนท์, 2551) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ได้กล่าวถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน เป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงแนวโน้มการคงอยู่ของภาษานั้นๆ

ดังนั้น จากเกณฑ์ทางสังคมมนุษยวิทยาข้างต้นจึงถือเป็นข้อพิสูจน์อย่างหนึ่งว่าทัศนคติที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ระหว่างอำเภอเมืองและอำเภอพิมาย สามารถบ่งบอกถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากการประเมินผลการวิเคราะห์ดังกล่าวในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย สามารถสะท้อนให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นโคราชจะยังคงไม่สูญหายไปในช่วงระยะเวลาอันใกล้นี้ เพราะทุกกลุ่มช่วงอายุยังคงเลือกใช้และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่สูง รวมทั้ง จากผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามทั้งในเรื่องการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษา พบว่า เขาชนผู้ซึ่งเป็นเสมือนผู้ใช้ภาษาในรูปแบบอนาคตต่างยังคงมีการใช้และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชอยู่ นอกจากนั้น ยังสะท้อนจากคำสถิติของกลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ไม่รู้สึกอายเมื่อมีผู้อื่นได้ยินตนพูดภาษาไทยถิ่นโคราชและยังคงต้องการให้มีการอนุรักษ์ สืบสานภาษาไทยถิ่นโคราชต่อไป โดยต้องการให้มีการสอนภาษาไทยถิ่นโคราชในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ลูกหลานได้ทราบถึงลักษณะของภาษาไทยถิ่นโคราชอย่างแท้จริง ทั้งสำเนียงการพูด คำศัพท์ และการออกเสียง เป็นต้น

จากการศึกษาทัศนคติข้างต้นนี้มีลักษณะสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ (2552) ได้ทำการศึกษาการใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย พบว่า ทุกกลุ่มชาติพันธุ์มีทัศนคติที่ดีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนและต้องการที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษา ประเพณีและวัฒนธรรมของตนเองต่อไป ส่วนทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย มีทัศนคติที่เป็นกลาง เนื่องจาก ในทางปฏิบัติกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายโดยส่วนใหญ่จะมีการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลัก ยกเว้นในกรณีการติดต่อสื่อสารในแวดวงภายนอกชุมชน จากการแสดงออกทางการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในชีวิตประจำวัน จึงทำให้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มีความคิดเห็นว่าภาษานั้นถือเป็นภาษาราชการของไทยที่ทุกคนควรรู้และเข้าใจนอกเหนือจากภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน รวมทั้งกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายต่างทราบถึงอิทธิพลของภาษาไทยที่ได้รับมาจากสื่อโทรทัศน์ โรงเรียนและสถานที่ราชการ ด้วยเหตุผลดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างจึงทราบถึงความสำคัญของภาษาไทย และรู้จักนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวันได้โดยไม่ให้กระทบต่อบทบาทหน้าที่ต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน จากหลักฐานดังกล่าวจึงเป็นข้อยืนยันได้ว่าภาษาไทยถิ่นโคราชถือเป็นภาษาที่

มีความสำคัญต่อกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมาย ได้อย่างชัดเจนและจะยังคงอนุรักษ์สืบสานต่อไปสู่รุ่นลูกหลานต่อไปในอนาคต

ในขณะที่ ผลการประเมินค่าทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง สามารถสะท้อนให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนั้นกำลังอยู่ในภาวะการเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก ภาษาไทยเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้น และกำลังเข้ามาแทนที่ภาษาไทยถิ่นโคราชจนทำให้ภาษาไทยถิ่นโคราชมีความสำคัญลดลงไปเรื่อยๆ จากสาเหตุดังกล่าว เนื่องด้วย ปัจจัยของถิ่นที่อยู่เป็นหลัก ซึ่งภายในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ถือเป็นศูนย์กลางของการคมนาคม มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยทางสังคมภายนอกเหล่านี้เป็นสิ่งที่นำมาสู่ความหลากหลายของประชากรภายในจังหวัดที่มีความหลากหลายทางภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ อาจเป็นปัจจัยสำคัญต่อทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

ทั้งนี้ผลการศึกษาข้างต้นมีลักษณะที่สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Khamsakul (1998) ได้ทำการศึกษาทัศนคติและการใช้ภาษาใต้ที่มีต่อกลุ่มตนเอง กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองแวง ตำบลปทุมวาปี อำเภอสังขาร จังหวัดสกลนคร โดยพบว่า คนใต้มีทัศนคติต่อภาษาของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เป็นบวกหรือลบ จากผลการศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อข้อความในการแสดงความคิดเห็นต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่จะสามารถนำมาปรับใช้ในสังคมปัจจุบัน จึงเป็นสาเหตุให้กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยและมีผลที่สอดคล้องกับปริมาณการเลือกใช้ภาษาที่โดยส่วนใหญ่มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการสื่อสารกับทุกแวดวง แต่ในทางกลับกัน จากการแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามในเรื่องของความสำคัญของภาษาไทยถิ่นโคราชในการเรียนรู้และการสืบทอดต่อไปสู่รุ่นลูกหลาน พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจะยังคงไม่สูญหายไปในระยะอันใกล้นี้ เนื่องจาก จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ยังคงตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งเป็นภาษาที่แสดงออกถึงความเป็นชาวไทยโคราช มีความเป็นเอกลักษณ์ทั้งสำเนียง การออกเสียง และคำศัพท์ รวมทั้ง กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุมีความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษาไทยถิ่นโคราชให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะดำรงรักษาภาษาไทยถิ่นโคราชให้คงอยู่ต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีบทความที่สามารถเป็นข้อยืนยันได้ว่า เพราะเหตุใดกลุ่มตัวอย่าง ของทั้งสองพื้นที่จึงมีทัศนคติที่ดีและปานกลางต่อภาษาไทยที่แตกต่างกัน โดยเป็นบทความของ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2542) มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราชในภาพรวม พบว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวภาษาและการใช้ภาษาในแต่ละสถานการณ์ซึ่งตัวแปรทางด้านสังคมทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง ปัจจัยในการพูดสองภาษาหรือหลายภาษา จนทำให้เกิดการพูดปนภาษาเนื่องจากอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน สื่อโทรทัศน์ และการกำหนดให้ใช้ภาษาไทยมาตรฐานในโรงเรียนและสถานที่ราชการ ดังนั้น ประชากรส่วนใหญ่จึงสามารถพูดได้หลายภาษาทั้งภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยมาตรฐาน นอกจากนั้น ปัจจุบันแนวโน้มการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางเพิ่มมากขึ้นและกำลังเข้ามาแทนที่ภาษาท้องถิ่นจนทำให้ภาษาไทยถิ่นมีความสำคัญลดลงไปเรื่อยๆ ดังนั้น จากการศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการคงอยู่ของภาษารวมทั้ง รูปแบบการใช้ภาษาและทัศนคติที่มีความแตกต่างกันได้อย่างชัดเจน

นอกจากปัจจัยในเรื่องอายุจะเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุได้ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้ว นอกเหนือจากนั้น การศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาจากผลการศึกษาข้างต้น พบว่า อายุถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจนด้วยเช่นกัน โดยการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาในงานวิจัยเล่มนี้อายุถือเป็นปัจจัยทางสังคมที่ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นตัวแปรหลักในการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอยางชุมน้อย จากผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนทรวิจิตร มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย หากแบ่งตามตัวแปรทางด้านอายุ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยสูงที่สุด ในขณะที่ กลุ่มอายุ 55-70 ปี และ 35-50 ปี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยในระดับที่ใกล้เคียงกัน เมื่อนำค่าเฉลี่ยโดยรวมในแต่ละช่วงอายุมาทดสอบค่าสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชระหว่างกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละช่วงอายุไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยในเรื่องของอายุในการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งในแต่ละช่วงกลุ่มอายุมีค่าเฉลี่ยที่ไม่มีความแตกต่างกันในการมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ในขณะที่ ผลการทดสอบค่านัยสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยระหว่างกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุในกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่างกันในการมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยอย่างชัดเจน ส่วนผลการวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อภาษาตามปัจจัยในเรื่องของอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอยิมยา โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มอายุมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย หากแบ่งตามตัวแปรทางด้านอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 55-70 ปี มีค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยสูงที่สุด ในขณะที่กลุ่มอายุ 35-50 ปี และ 15-30 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย รองลงมา ตามลำดับ เมื่อนำค่าเฉลี่ยโดยรวมในแต่ละช่วงอายุมาทดสอบค่านัยสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชระหว่างกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กล่าวคือ ปัจจัยทางด้านอายุในกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอยิมยา โรงเรียนพิมายวิทยา มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกันและมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยทางทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชทั้งสามกลุ่มช่วงอายุ ในขณะที่ ผลการทดสอบค่านัยสถิติความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยระหว่างกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยทางด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยที่แตกต่างกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุมีทัศนคติที่มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อภาษาไทยในการนำมาปรับใช้ในชุมชนและสังคมในปัจจุบัน จากผลการศึกษาทัศนคติที่มีต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่ พบว่า อายุ เป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ จำนวนสามข้อ ดังนี้ คือ

- 1) กลุ่มผู้สูงอายุและวัยผู้ใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มวัยรุ่น ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ของทั้งสองพื้นที่ต่างมีทัศนคติอยู่ในเกณฑ์ดีและปานกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในอัตราค่าเฉลี่ยที่สูง ซึ่งทั้งสองกลุ่มช่วงอายุมีลักษณะของผู้ใช้ภาษาที่มีความอนุรักษ์นิยมในการดำรงเอกลักษณ์ในท้องถิ่น ห่วงแหนในภาษาประเพณี และ

วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของคนมากที่สุด รวมทั้งเป็นกลุ่มช่วงอายุที่เป็นต้นแบบของผู้ใช้รูปแบบภาษาไทยถิ่นโคราชดั้งเดิมอย่างแท้จริงและเป็นเสมือนผู้เป็นรากฐานที่สำคัญต่อการเผยแพร่ปลูกฝังการดำรงรักษา สืบทอดภาษาไทยถิ่นโคราชให้คงอยู่ต่อไปสู่ลูกหลาน และสมมติฐานข้อที่ 2) กลุ่มวัยรุ่นมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยภาคกลางมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งกลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ของทั้งสองพื้นที่ ถือเป็นกลุ่มช่วงอายุที่มีทัศนคติที่ดีและปานกลางต่อภาษาไทยในอัตราค่าเฉลี่ยที่สูงกว่ากลุ่มช่วงอายุอื่นๆ ซึ่งจากค่าเฉลี่ยทางทัศนคติดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงลักษณะกลุ่มผู้ใช้ภาษาที่มีลักษณะทัศนคติที่แปลกใหม่กับการเริ่มเติบโตเข้าสู่สังคมแบบใหม่และเป็นเสมือนผู้ใช้ภาษาในรูปแบบอนาคต แต่จากผลการศึกษาในการแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามในเรื่องความต้องการในการศึกษาและเรียนรู้ภาษาไทยถิ่นโคราช พบว่า กลุ่มช่วงอายุนี้ยังคงมีทัศนคติที่ดีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนและต้องการเรียนรู้ภาษาไทยถิ่นโคราชให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ภาษาถิ่นของตนให้สืบสานต่อไปรุ่นสู่รุ่น

กล่าวโดยสรุป กลุ่มวัยรุ่นผู้เป็นเสมือนตัวแทนผู้ใช้ภาษาในรูปแบบอนาคตมีทัศนคติที่ดีและปานกลางต่อภาษาไทยในอัตราค่าเฉลี่ยที่เพิ่มมากยิ่งขึ้นอาจเป็นสัญญาณที่สามารถบ่งบอกตามที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ คือ 3) ภาษาไทยถิ่นโคราชมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากภาษาไทยภาคกลางเริ่มเข้ามามีอิทธิพลแทนที่ภาษาไทยถิ่นโคราช ดังนั้น จากทัศนคติที่มีต่อภาษาในแต่ละช่วงอายุทั้งสองพื้นที่ที่ศึกษา ตัวแปรในเรื่องของอายุถือเป็นกุญแจที่สำคัญในการสะท้อนให้เห็นถึงภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์จะมีสถานภาพภายในสังคมปัจจุบันอย่างไร จากผลการศึกษา แม้ว่า จะมีค่าความแตกต่างทางนัยสถิติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ หากแต่กลุ่มตัวอย่างมีเกณฑ์การประเมินทัศนคติที่ดีและปานกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราชก็ถือเป็นสัญญาณที่ดีที่สามารถบ่งบอกได้ว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชยังคงเป็นภาษาที่กลุ่มตัวอย่างยังคงให้ความสำคัญและตระหนักถึงความเป็นเอกลักษณ์ประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตนอย่างแท้จริง รวมทั้ง ต่างมีความพยายามในการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นโคราชควบคู่กับประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มช่วงอายุสามารถเข้าถึงความเป็นชาวโคราชและสามารถนำความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นของตนมาปรับใช้กับสังคมในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม จากความตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยถิ่นโคราชของกลุ่มตัวอย่างย่อมส่งผลดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชซึ่งจะไม่ถูกลดบทบาทลงจากการแทนที่จากภาษาอื่นๆ แต่ในทางกลับกัน กลุ่มตัวอย่างจะรู้จักปรับใช้ภาษาไทยที่เริ่มเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการสื่อสารในปัจจุบัน ให้มีความเหมาะสมและไม่ส่งกระทบต่อบทบาทความสำคัญของภาษาไทยถิ่นโคราชให้ลดน้อยลง

นอกเหนือจากปัจจัยทางด้านอายุที่สามารถบ่งบอกถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน อีกปัจจัยหนึ่งที่ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ในการศึกษาเพื่อสำรวจความแตกต่างในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชในแต่ละช่วงอายุที่มีความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท จากปัจจัยความแตกต่างของถิ่นที่อยู่ถือเป็นตัวแปรควบคุมในพื้นที่ที่ศึกษาที่ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่นั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมทั้งปัจจัยของถิ่นที่อยู่อาจเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถบ่งบอกถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากผลการศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่ พบว่า การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โดยส่วนใหญ่มีการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักกับทุกแวดวง และกลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ มีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย

ในขณะที่ ผลการศึกษากการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการติดต่อสื่อสาร ส่วนทางด้านทัศนคติ กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ มีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อภาษาไทย หากแบ่งปริมาณการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาตามช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง เช่นเดียวกันกับกลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่ อำเภอพิมาย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชมากกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง ส่วนปริมาณค่าเฉลี่ยทางด้านทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยตามช่วงอายุของทั้งสองพื้นที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 15-30 ปี และ 55-70 ปี ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีระดับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย พบว่า กลุ่มช่วงอายุ 35-50 ปี และ 55-70 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยทางความคิดเห็นที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มช่วงอายุ 15-30 ปี

จากการเปรียบเทียบปริมาณการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างของทั้งสองพื้นที่ข้างต้นต่างมีผลการศึกษาที่สอดคล้องกันในแต่ละพื้นที่ คือ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยในปริมาณที่สูงกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช จึงส่งผลสะท้อนต่อการมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย และมีทัศนคติที่เป็นกลางต่อ

ภาษาไทยถิ่นโคราช ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึง ปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปริมาณที่สูงกว่าภาษาไทย จึงส่งผลสะท้อนต่อการมี ทักษะที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช และมีทักษะที่ดีที่เป็นกลางต่อภาษาไทย จากผลการศึกษาดังกล่าว เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับทฤษฎีการศึกษาทักษะดีต่อภาษาในการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม โดย Fishman and Agheysi (1970) ซึ่งการศึกษาทักษะดีที่มีต่อภาษาล้วนมีปัจจัยการศึกษาทางด้านอื่นๆ ร่วมด้วย เพื่อเป็นสิ่งที่สามารถดึงข้อมูลทางภาษาที่จะสามารถสะท้อนทักษะดีของประชากรที่มี ต่อภาษาได้อย่างแท้จริง โดยในงานวิจัยนี้พฤติกรรมในการเลือกใช้ภาษาเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อน ให้เห็นถึงทักษะดีที่มีต่อทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทยได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง ผลการศึกษา ดังกล่าวยังสามารถบ่งชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยของถิ่นที่อยู่ที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่อการ เลือกใช้ภาษาและทักษะดีที่มีต่อภาษา

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า จากปัจจัยในเขตพื้นที่อำเภอเมือง มีปัจจัยกระตุ้นจากสังคมภายนอก หลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นประตูหน้าด่านสู่ภาคกลางและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้กลายเป็นอำเภอที่เป็นจุดศูนย์กลางของการคมนาคมเพื่อมุ่งสู่จังหวัด ต่างๆ รวมทั้ง ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสถานที่ท่องเที่ยว ที่น่าสนใจมากมาย จากปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่นำมาสู่จำนวนประชากรที่มีความหลากหลายทาง ภาษาและวัฒนธรรมอยู่ภายในจังหวัดจำนวนมาก ด้วยสาเหตุนี้ จึงทำให้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักที่ ถูกเลือกใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลในทุกแวดวง และกลุ่มตัวอย่างต่างมี ทักษะที่ดีต่อภาษาไทย ในขณะที่ การเลือกใช้ภาษาและทักษะดีที่มีต่อภาษาในเขตพื้นที่อำเภอ พิมาย กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ยังคงมีการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในปริมาณที่สูง และมี ทักษะที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช เนื่องจาก ปัจจัยกระตุ้นจากสังคมภายนอกนั้นมีปริมาณน้อยกว่า ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง รวมทั้ง อำเภอพิมายถือเป็นพื้นที่ที่เคยเป็นบริเวณที่มีการตั้งถิ่นฐานที่เก่าแก่ โดยมีโบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ ปราสาทหินพิมายและทุ่งสัมฤทธิ์ เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังเป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างมีความเป็นชนบท ยังคงมีการดำรงเอกลักษณ์ทางภาษา และวัฒนธรรม ประเพณี ไว้เป็นอย่างดี จากปัจจัยของถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย ถือเป็นพื้นที่ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีการคัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการศึกษาภาษาสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ที่มี ความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรม กับ พื้นที่ที่ยังคงดำรงเอกลักษณ์ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของ ตนอยู่ ของ สมทรง บุรุษพัฒน์ (2543) รวมทั้ง จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล ทั้งจากหนังสือประวัติ ความเป็นมา งานวิจัย และเว็บไซต์ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ภายในโรงเรียนพิมายวิทยา ยังให้ ความสำคัญต่อการส่งเสริมเอกลักษณ์และวัฒนธรรมภายในถิ่นของตนให้คงอยู่ต่อไป โดยมี

โครงการยุวมัคคุเทศก์ ซึ่งส่งเสริมให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญในเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ภายในถิ่นของตน และเป็นหนทางหนึ่งในการดำรงไว้ซึ่งภาษาและวัฒนธรรมของชาวไทยโคราช ให้คงอยู่ต่อไป จากหลักฐานดังกล่าวจึงกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งในชุมชนและภายในโรงเรียน ต่างมีพฤติกรรมการแสดงออกถึงความหวงแหนในภาษา วัฒนธรรม และประเพณี

นอกจากนั้น กลุ่มตัวอย่างทุกคนต่างมีความพยายามที่จะส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ภายในอำเภอพิมายให้คงอยู่ต่อไปสู่รุ่นลูกหลาน จากการเป็นอำเภอที่ยังดำรงรักษาเอกลักษณ์ ภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตนอย่างแข็งแกร่ง จึงส่งผลให้ผลการศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มี ต่อภาษาในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย มีปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นหลักในการ ติดต่อสื่อสาร และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ดังนั้น จากผลการศึกษาเปรียบเทียบการ เลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของทั้งสองพื้นที่ สามารถกล่าวได้ว่า ปัจจัยของถิ่นที่อยู่ ที่แตกต่างกันสามารถตอบคำถามงานวิจัยตามที่วัตถุประสงค์ได้กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน คือ ทั้งสอง พื้นที่ต่างมีพฤติกรรมในการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาที่แตกต่างกันดังผลการวิจัยที่ได้ กล่าวไว้ข้างต้น

การศึกษาการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาในครั้งนี้จากปัจจัยทางด้านอายุ รวมทั้ง ตัวแปร ควบคุมพื้นที่ที่ศึกษาที่มีความแตกต่างกันระหว่างความเป็นสังคมเมืองและสังคมชนบท เพื่อเป็น การเปรียบเทียบการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย ทางด้านอายุ ในแต่ละพื้นที่ที่กำหนด โดยจากผลการศึกษาในครั้งนี้ ปัจจัยทางด้านอายุและถิ่นที่อยู่ ที่แตกต่างกันเป็นปัจจัยที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชแบบภาพรวม ได้ อย่างชัดเจน ดังนี้ สภาวะการณ์ภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอยู่ในภาวะกำลังมีการ เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก ภาษาไทยนั้นเริ่มเข้ามามีบทบาทที่สำคัญมากยิ่งขึ้นและกำลังเข้ามาแทนที่ ภาษาไทยถิ่นโคราชจนทำให้ภาษาไทยถิ่นโคราชมีความสำคัญลดลงไปเรื่อยๆ ซึ่งจะเห็นได้อย่าง ชัดเจน จากปริมาณการเลือกใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการติดต่อสื่อสารกับทุกแวดวงและมีทัศนคติ ทั้งแง่ลบและแง่บวกต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

จากหลักฐานผลการศึกษาดังกล่าวจึงสามารถเป็นข้อยืนยันที่ชัดเจนได้ว่า สถานภาพ ภาษาไทยถิ่นโคราชภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองเริ่มถูกลดบทบาทลงจากอิทธิพลของภาษาไทย ซึ่ง ในปัจจุบันไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าอิทธิพลของภาษาไทยนั้นมีการแพร่กระจายจากหลายด้าน ด้วยกัน เช่น สื่อโทรทัศน์ และรัฐบาลที่ได้กำหนดให้มีการใช้ภาษาไทยมาตรฐานในโรงเรียนและ สถานที่ราชการ จากสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุให้ภาษาไทยมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในการเป็น

สื่อกลางที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลในทุกแวดวง รวมทั้ง ปัจจัยของถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง ด้วยความเจริญในหลายด้าน จึงทำให้เป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยทางสังคมภายนอกเป็นแรงกระตุ้นในการได้รับอิทธิพลของภาษาไทยได้อย่างรวดเร็วมากกว่าในเขตพื้นที่ชนบท จึงทำให้สถานการณ์ภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอเมืองอยู่ในสภาวะการเปลี่ยนแปลง

ในขณะที่ สภาวะการณ์ภาษาไทยถิ่นโคราชในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย ไม่มีสภาวะการถดถอยของภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งจากพฤติกรรมการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาของกลุ่มตัวอย่างสามารถสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชถือเป็นภาษาหลักที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน จากผลการศึกษาเบื้องต้นจึงเป็นสัญญาณที่บ่งบอกได้ว่าภาษาไทยถิ่นโคราชมีสถานภาพที่จะคงอยู่ต่อไปในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย นอกจากนี้ จากผลการศึกษาในการตอบแบบสอบถามในด้านข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลการศึกษาการเลือกใช้ภาษารวมทั้ง การแสดงความคิดเห็นในเรื่องบทบาทความสำคัญของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบัน ในแง่ของการศึกษา การติดต่อสื่อสาร และการดำรงรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราช ของกลุ่มตัวอย่าง ภายในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุ แม้ว่าจะมีการย้ายถิ่นฐาน อาจด้วยปัจจัยจากการศึกษา การแต่งงาน และการทำงาน กลุ่มตัวอย่างทุกช่วงกลุ่มอายุต่างยังคงดำรงการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชอยู่และหากมีลูกหลานก็ยังคงต้องการให้ลูกหลานได้เรียนรู้ และสืบทอดในภาษา วัฒนธรรมภายในถิ่นของตนต่อไป

รวมทั้ง ไม่เพียงแต่ชาวบ้านภายในชุมชนจะช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นโคราช โรงเรียนที่เป็นเสมือนจุดศูนย์กลางของชุมชน ที่ซึ่งเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ จริยธรรมและความดีงามก็มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์ภาษาและวัฒนธรรมของชาวไทยโคราชให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งจะเห็นได้จากกิจกรรมยุวมัคคุเทศก์ที่ต้องการให้เยาวชนรู้จักตระหนักถึงความสำคัญในสถานที่ท่องเที่ยวในถิ่นของตนและรู้จักถ่ายทอดความเป็นเอกลักษณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชให้ผู้อื่นได้รู้จัก นอกจากนี้ จากการศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของอำเภอพิมายตามหนังสือและเว็บไซต์การท่องเที่ยว พบว่า เทศกาลท่องเที่ยวพิมายและการแข่งขันเรือยาวประจำปี ถือเป็นการจัดงานที่เป็นความร่วมมือจากชาวบ้านและโรงเรียนพิมายวิทยาได้มีส่วนร่วมในการจัดงานในครั้งนี้ ซึ่งเป็นงานที่สืบสานประเพณีอันดีงามของชาวอำเภอพิมาย ทั้งนี้ จากผลการวิจัยสามารถเป็นข้อยืนยันได้ว่า ภาษาไทยถิ่นโคราชภายในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย มีสถานภาพที่เข้มแข็งและจะยังคงอยู่สืบต่อไปสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แม้ว่าในแต่ละพื้นที่จะมีสถานภาพของภาษาไทยถิ่นโคราชที่แตกต่างกัน แต่จากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีทั้งดีและปานกลางต่อภาษาไทยถิ่นโคราช ซึ่งไม่ได้อยู่ในระดับทัศนคติในแง่ลบ รวมทั้ง ปัจจัยทางด้านอายุในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษาต่างมีปัจจัยความหลากหลายของกลุ่มช่วงอายุ ซึ่งมีทั้งเยาวชนที่เป็นผู้นำสังคมในอนาคตและกลุ่มช่วงอายุที่มีความอนุรักษ์นิยมในภาษาและวัฒนธรรมในถิ่นของตน กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ยังคงมีความตระหนักถึงปัญหาของสภาวะการณ์ของภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันและให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองอยู่ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า แม้ว่าภาษาไทยถิ่นโคราชจะอยู่ในสภาวะการณ์ใด หากแต่กลุ่มตัวอย่างยังคงตระหนักถึงปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นกับภาษากลุ่มชาติพันธุ์ของตน และพยายามที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูภาษาไทยถิ่นโคราชให้คงอยู่ต่อไป นับเป็นแรงผลักดันที่ดีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชที่จะยังคงไม่สูญหายไปในช่วงระยะเวลาอันใกล้อย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นควรที่จะได้มีการศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในพื้นที่อื่นๆร่วมด้วยทั้งภายใน จังหวัดนครราชสีมาและกลุ่มชาติพันธุ์ชาวโคราชที่ได้อพยพไปตั้งรกรากในจังหวัดอื่นๆใกล้เคียง ซึ่งอาจจะมีปัจจัยเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นโคราชในแง่มุมอื่นๆ เช่น การชำระและการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นโคราชหรือการแปรทางคำศัพท์ เสียงและภาษาพูด รวมทั้ง ควรมีการเพิ่มปัจจัยทางสังคมในการศึกษา ได้แก่ อาชีพ และเพศ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถทำให้เห็นถึงแง่มุมการเปลี่ยนแปลงของภาษาในด้านอื่นๆเพิ่มมากขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่แตกต่างกันจากปัจจัยทางสังคม นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาภาษาไทยถิ่นโคราชในแง่มุมต่างๆที่ได้เสนอข้างต้นจะสามารถได้มาซึ่งผลการศึกษาที่ชัดเจนและครอบคลุมประเด็นในการศึกษามากยิ่งขึ้น หากมีการเพิ่มเติมวิธีการดำเนินการวิจัยทางด้านการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ แม้ว่าวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งสองวิธีจะใช้ระยะเวลาจำนวนมากในการดำเนินการเก็บข้อมูล แต่หากเพิ่มเติมวิธีการศึกษาดังกล่าว จะเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นข้อมูลทางภาษาในพื้นที่ที่ศึกษาได้อย่างชัดเจนและนำมาซึ่งการสร้างนโยบายการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นโคราชที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัลยา ดิงศภัทย์และคณะ. 2540. ภาษาพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำรา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัสวิไล จรุงโรจน์, ม.ล. 2555. เทคนิคการวิจัยทางภาษาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชูชีพ เบ็ญนอก. 2532. การศึกษาเรื่องศัพท์ในภาษาไทยถิ่นโคราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ถาวร สุมงคล. 2522. รายงานการวิจัยการศึกษาภาษาถิ่นโคราชเชิงวิเคราะห์เรื่องเสียงและความหมาย. คณะวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครุราชสีมา.

ทีมนิตินิวส์ออนไลน์. 2555. 5 อันดับจังหวัดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ (Online).
www.dailynew.co.th, 10 มกราคม 2557.

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์. 2540. คู่มือการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Dos & Windows: ฉบับประสบการณ์. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีการพิมพ์.

พัชรา อัมพวานนท์. 2551. การสร้างและการเปลี่ยนแปลงภาษาในชุมชนมอญ กรณีศึกษาชุมชนบางขันหมาก ตำบลบางขันหมาก อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยูทาเกะ โทมิโอกะ. 2552. ทักษะติดต่อภาษาและการเลือกภาษาของคนไทยอีสานที่มีอายุต่างกัน. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รพีพร สิทธิ. 2549. การแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2549. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

_____. 2553. พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

โรงเรียนสุรนารีวิทยา. ม.ป.ป. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน (Online). www.srnclms.com,
15 มกราคม 2557.

โรงเรียนพินิจวิทยา. ม.ป.ป. ข้อมูลทั่วไป (Online). www.pm.ac.th,
15 มกราคม 2557.

วิจิตร ภาณุพงศ์. 2522. ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา. งานวิจัยลำดับที่ 11
โครงการนำร่องภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมทรง บุรุษพัฒน์. 2543. ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมทรง บุรุษพัฒน์ และคณะ. 2554. การใช้ภาษาและทัศนคติต่อภาษาและการท่องเที่ยว
เชิงชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในภูมิภาคตะวันตกของประเทศไทย. นครปฐม:
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุวัจน์ ลิปตพัลลภ. 2542. นครราชสีมา โคราชของเรา. กรุงเทพมหานคร: มังกรการพิมพ์.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์. 2542. “ภาษาและชาติพันธุ์ในเขตที่ราบสูงโคราช.” สังคมและวัฒนธรรม
ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ. 2548. “ความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาษาและชาติพันธุ์.”
กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2532. คำจำกัดความศัพท์ในภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2542. ภาษาในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2544. ภาษาศาสตร์สังคม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. 2526. ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค
จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: องค์การ.

Baker, C. 1992. **Attitudes and Language**. UK: Multilingual Matters.

Boonprasert, S. 1989. **A Study of Language Choice for Social Communication
among Hmong, Khmu, and Prai at Ban Namsord Thung Chang district
Nan Province**. Master of Arts thesis in Linguistics, Mahidol University.

Fasold, R. W. 1984. **The Sociolinguistics of Society**. Oxford: Basil Blackwell.

Fishman, J.A. 1976. **Advances in the Sociology of Language**. 2nd ed. Paris: Mouton.

Gumperz, J. J. and D. Hymes. 1986. **Directions in Sociolinguistics**. Oxford: Basil Blackwell.

Holmes, J. 2008. **An Introduction to Sociolinguistics**. 3rd ed. London: Pearson.

Khamsakul, B. 1998. **The Attitude of So (Thavung) Ethnic Group toward their Own
Language and Its Use: Case Study of Nong Waeng Village, Pathumwapi Subdistrict,
Song Dao District, Sakon Nakhorn Province**. Master of Arts Thesis in Linguistics,
Mahidol University.

- Nookua, S. 1991. **Thai Muslims Language Attitudes in Ban Surao Tambon Talingchan Chana District Songkhla Province.** Master of Arts Thesis in Linguistics, Mahidol University.
- Penalosa, F. c1981. **Introduction to the Sociology of Language.** Cambridge: Newbury House.
- Romaine, S. 2000. **Language in Society.** 2nd ed. Oxford: Oxford University Press.
- Suraratdecha, S. 2003. "Social and Psychological Factors in Thai Student's Code-Switching". **Manusya Journal of Humanities** 6 (1): 67-83.
- Suwanawat, M. 2003. **Language Use and Language Attitude of Plang Ethnic Group in Ban Huay Nam Khun, Chiang-Rai Province.** Master of Arts Thesis in Linguistics, Mahidol University.
- Smalley, W. A. 1994. **Linguistic Diversity and National Unity: Language Ecology in Thailand.** Chicago: The University of Chicago Press.
- Thanapaes, W. 1998. **Language Use of the Isan Group in Palan Village Tambol Pong-Noi, Mae-Chan District, Chiang-Rai Province.** Master of Arts Thesis in Linguistics, Mahidol University.
- Young, R. L. 1987. **Attitudinal and Sociocultural Factors Influencing Language Maintenance, Language Shift, and Language Usage among the Chinese on Taiwa** Doctor of Philosophy in the Graduate Faculties in Education, San Diego State University.

ภาคผนวก ก

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครราชสีมา อำเภอเมืองและอำเภอฟินมาย
ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสุนารีวิทยาและโรงเรียนพินมายวิทยา

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมาถือเป็นเมืองหนึ่งที่มีความเก่าแก่มากที่สุดแห่งหนึ่งในอาณาจักรไทย และยังเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรือง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม และการปกครองตั้งแต่สมัยขอม จะเห็นได้อย่างชัดเจนจากหลักฐานทางโบราณคดี จาก นครราชสีมา โคราชของเรา โดย สุวจน์ ลิปตพัลลภ (2542) พบว่า มีภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ที่ผนังถ้ำวัดเขาจันทร์งาม อำเภอสีคิ้ว นอกจากนี้ ยังพบแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท อำเภอโนนสูง มีการขุดพบเครื่องปั้นดินเผาจำนวนมาก รวมทั้ง ยังพบพระพุทธรูปนอน (ศิลา) เสมาธรรมจักร และคูน้ำคันดินเมืองรูปสี่เหลี่ยมจากหลักฐานดังกล่าว จังหวัดนครราชสีมาจึงถือเป็นเมืองที่มีความเก่าแก่และมีประวัติศาสตร์ที่ถูกจารึกไว้อย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมาถือเป็นเมืองหน้าด่านสู่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งถือเป็นจังหวัดที่เป็นชุมทางการคมนาคมสู่กรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคอีสานทั้ง 17 จังหวัด รวมทั้งถือเป็นเมืองหน้าด่านที่คอยป้องกันการยึดครองและการแผ่กระจายอำนาจจากอาณาจักรอื่นๆ ที่มีจุดมุ่งหมายในการขยายอำนาจสู่ภาคกลางซึ่งถือเป็นศูนย์กลางการปกครองของประเทศ

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในอดีตสามารถเชื่อมโยงให้เห็นถึงกลุ่มชนในปัจจุบันที่ได้ตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณจังหวัดนครราชสีมาและกระจายตัวตามจังหวัดใกล้เคียงนั้น จากการรวบรวมข้อมูลหลักฐานประวัติความเป็นมาของกลุ่มชนชาวไทยโคราชในหนังสือและประวัติดินแดนไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา (2526) สันนิษฐานว่าเป็นกลุ่มชนรุ่นใหม่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา ได้ทรงโปรดให้สร้างเมืองนครราชสีมา จากแต่เดิมชื่อ เมืองเสมา และเมืองโคราชปะระ จึงให้สร้างเมืองใหม่โดยการย้ายเมืองที่ตำบลโคราช อำเภอสูงเนิน มาสร้างกำแพงเมืองและคูล้อมรอบเพื่อป้องกันการแผ่กระจายอำนาจจากอาณาจักรอื่นๆ โดยกำแพงเมืองจะมีป้อมปราการทั้งหมด 15 ป้อม และประตู 4 ประตู สร้างด้วยศิลาแลง ซึ่งมีชื่อดังต่อไปนี้ จาก ประวัติดินแดนไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา (2526)

ทางทิศเหนือ	ชื่อประตูพลแสน	หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ประตูน้ำ
ทางทิศใต้	ชื่อประตูไชยณรงค์	หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ประตูน้ำผี
ทางทิศตะวันออก	ชื่อประตูพลล้าน	หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ประตูตะวันออก
ทางทิศตะวันตก	ชื่อประตูชุมพล	

ในปัจจุบันประตูทั้ง 4 ประตู ยังคงเหลือให้เห็นเพียงประตูเดียวเท่านั้นคือ ประตูชุมพล ซึ่งกรมศิลปากรได้สงวนรักษาไว้เป็นโบราณสถานเมื่อ พ.ศ. 2480 ในช่วงเวลานั้น เมืองนครราชสีมา เมืองขึ้นทั้งหมด 14 เมือง ได้แก่ เมืองนครจันทิก เมืองพิมาย เมืองนางรอง เมืองบุรีรัมย์ เมืองจตุรัส เมืองเกษตรสมบูรณ์ เมืองภูเขียว เมืองชัยภูมิ เมืองชนบท เมืองพุทไธสง เมืองประโคนชัย เมืองรัตนบุรี เมืองปักธงชัย และเมืองนครราชสีมา โดยในแต่ละเมืองได้ส่งข้าหลวงปกครองในแต่ละเมือง ส่วนเมืองนครราชสีมาที่มีผู้ปกครองเมือง คือ พระยาขมราช (สังข์)

จากประวัติศาสตร์ความเจริญรุ่งเรืองของจังหวัดนครราชสีมาและการสร้างเมืองโคราชขึ้นใหม่โดยย้ายจากเมืองเก่ามาสร้างเมืองใหม่ในปัจจุบัน รวมทั้ง ได้มีการตั้งชื่อเมืองโคราชขึ้นใหม่โดยการนำชื่อเมืองโคราชและเมืองเสมา ซึ่งเป็นชื่อเมืองแต่เดิมมาตั้งชื่อรวมกันกลายเป็น ชื่อ “เมืองนครราชสีมา” จนถึงปัจจุบัน ซึ่งความเป็นมาของเมืองนครราชสีมาดังกล่าวเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งในสมัยนั้นเมืองนครราชสีมาถือเป็นทำเลยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและสำคัญต่อการป้องกันกรุงศรีอยุธยาจากพม่า และในการทำสงครามต่างๆ เมืองนครราชสีมาถือเป็นเมืองหน้าด่านในการทำสงครามกับเมืองอื่นๆ รวมทั้ง เป็นเมืองที่สำคัญในการรวมพลผู้คนในการสู้รบ ช่วยเหลือเมืองอื่นๆในการป้องกันการแผ่กระจายจากอาณาจักรอื่นๆร่วมด้วย เช่น ในสมัยรัชกาลที่ 2 ได้โปรดเกล้าให้เจ้าพระยานครราชสีมายกกองทัพออกไปปราบปราม อ้ายสาเกียดโง้งที่ได้ยกกองทัพมาตีเมืองนครจำปาศักดิ์ นอกจากนี้ กองทัพนครราชสีมาได้ทำสงครามกับญวนในดินแดนเขมร เพื่อขับไล่ญวนออกจากเขมร รวมทั้ง การปราบกบฏนักร้องค้อมที่เมืองพระตะบองและการปราบปรามพวกฮ่อในเมืองหนองคาย เป็นต้น หลังจากกรุงศรีอยุธยาได้เสียแก่พม่า บ้านเมืองในขณะนั้นเกิดความจลาจล ผู้มีกำลังฝีมือต่างต้องการที่จะเป็นใหญ่ในประเทศไทย แต่ไม่นานผู้ต้องการเป็นใหญ่ทั้งหลายต่างถูกปราบปราม โดย สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีและเมืองนครราชสีมาถือเป็นเมืองหนึ่งที่ถูกปราบปรามด้วยเช่นกัน จนทำให้เมืองนครราชสีมากลายเป็นเมืองขึ้นในสมัยกรุงธนบุรี และในสมัยกรุงธนบุรีในขณะนั้นได้มีการทำสงครามและได้ขยายอาณาเขตกรุงธนบุรีออกไปจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุให้เมืองนครราชสีมาได้ปกครองเหล่าหัวเมืองต่างๆที่ได้มาใหม่ ในสมัยนั้นเมืองนครราชสีมาจึงถือว่าเป็นจุดศูนย์กลางและมีความสำคัญเป็นอย่างมากเรื่อยมา จนกระทั่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 ได้ยกเมืองนครราชสีมาเป็นเมืองเอกและมีเจ้าพระยาเป็นผู้ปกครองเมือง รวมทั้งในรัชกาลนี้ได้มีการนำช้างเผือก 2 เชือกขึ้นน้อมเกล้าถวายและได้โปรดเกล้าถวายฯให้ขึ้นระวางเป็นพระอินทไอยรา และพระเทพกุญชรช้าง

ในรัชกาลที่ 3 ถือเป็นวีรกรรมของชาวเมืองนครราชสีมาที่ได้กอบกู้เมืองนครราชสีมาได้สำเร็จจากกบฏเจ้าอนุวงศ์ ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ที่ได้ยกกองทัพลงมาตีกรุงเทพมหานคร จนมาถึงเมืองนครราชสีมาได้โจมตีและเข้ากวาดต้อนพลเมืองทั้งชายและหญิงเป็นเชลย ซึ่งเชลยหนึ่งในนั้นคือ คุณหญิงโม ภรรยาพระปลัด ผู้ออกอุบายให้ชาวบ้านทำให้ทหารไว้วางใจและพยายามถ่วงเวลาในการเดินทาง จากนั้นลอบส่งข่าวถึงเจ้าเมืองนครราชสีมา จนมาถึงทุ่งสัมฤทธิ์ เมืองพิมาย คุณหญิงโมได้วางแผนอีกครั้งหนึ่งโดยการนำอาหารและสุราไปเลี้ยงทหารจนเมาไม่ได้สติจึงทำให้คุณหญิงโมและพลเมืองชาวนครราชสีมาสู้รบกับกองทัพทหารเวียงจันทน์ได้สำเร็จ จากวีรกรรมการสู้รบดังกล่าวจึงทำให้คุณหญิงโมได้รับการสถาปนาฐานันดรศักดิ์เป็นท้าวสุรนารีและพระราชทานเครื่องยศทองคำประดับเกียรติ จาก พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้นมาเมืองนครราชสีมาได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมืองในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยได้เริ่มมีการปกครองแบบมณฑลเมื่อ พ.ศ.2434 ในรัชกาลที่ 5 ทรงได้โปรดฯให้รวบรวมหัวเมืองในเขตที่ราบสูงเป็น 3 มณฑล คือ

1. มณฑลลาวพวน หรือเรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ มณฑลอุดร (เมืองหนองคายเป็นที่ว่าการมณฑล)
2. มณฑลลาวกาว หรือเรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ มณฑลร้อยเอ็ดและมณฑลอุบล (เมืองนครจำปาศักดิ์เป็นที่ว่าการมณฑล)
3. มณฑลลาวกลาง หรือเรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ มณฑลนครราชสีมา (เมืองนครราชสีมาเป็นที่ว่าการมณฑล)

จนกระทั่งในปี พ.ศ.2476 การปกครองเมืองแบบมณฑลได้ถูกยกเลิกใช้และได้มีการจัดระเบียบบริหารส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัดและอำเภอ ปัจจุบัน จังหวัดนครราชสีมาแบ่งการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ดังนี้

1. อำเภอเมืองนครราชสีมา
2. โชกชัย
3. เสิงสาง
4. ปากช่อง
5. ด่านขุนทด
6. ขามทะเลสอ

7. ขามสะแกแสง
8. บัวใหญ่
9. คง
10. ห้วยแถลง
11. ครบุรี
12. ปักธงชัย
13. สีคิ้ว
14. สูงเนิน
15. โนนไทย
16. โนนสูง
17. ประทาย
18. พیمาย
19. ชุมพวง
20. จักรราช
21. กิ่งอำเภอบ้านเหลื่อม
22. กิ่งอำเภอหนองบุญนาค

สภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14-16 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก ลักษณะของพื้นที่จะมีลักษณะการลาดเทจากทางด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ลงสู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมาอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 เมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 20,493.96 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 12.12 ของพื้นที่ทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจากการวัดจากขนาดของพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาจึงถือเป็นจังหวัดที่มีขนาดของพื้นที่จำนวนมากเป็นอันดับ 1 ของภูมิภาค และเป็นอันดับ 2 ของประเทศ จาก นครราชสีมา โคราชของเรา (2542) ด้วยอาณาเขตที่กว้างขวางของพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาและเป็นเมืองหน้าด่านสู่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้จังหวัดนครราชสีมา ถือเป็นถนนสายหลักในการคมนาคมสู่จังหวัดอื่นๆ โดยจังหวัดนครราชสีมามีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ สระบุรีและลพบุรี

การปกครอง

จังหวัดนครราชสีมามีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การบริหารราชการส่วนกลาง มีหน่วยงานราชการทั้งระดับเขต ภาค และรัฐวิสาหกิจ ภายในจังหวัด ประมาณ 170 หน่วย รวมทั้ง หน่วยงานอิสระและองค์การรัฐวิสาหกิจ 18 หน่วยงาน อาทิเช่น กองทัพอากาศที่ 2 กองบัญชาการมณฑลทหารบกที่ 3 กองบัญชาการกองพลที่ 3 ศาลจังหวัด และศาลแขวง

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ 6 กิ่งอำเภอ 287 ตำบล 3,326 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมือง ขามทะเลสอ ขามสะแกแสง คง ครบุรี จักราช ชุมพวง โชคชัย ด่านขุนทด โนนสูง โนนไทย บ้านเหลื่อม บัวใหญ่ ปักธงชัย ประทาย ปากช่อง พิมาย สีคิ้ว สูงเนิน เสงิสาง หนองบุญนาถ ห้วยแถลง โนนแดง แก้งสนามนาง วังน้ำเขียว เฉลิมพระเกียรติ กิ่งอำเภอเทพารักษ์ กิ่งอำเภอเมืองยาง กิ่งอำเภอพระทองคำ กิ่งอำเภอลำทะเมนชัย กิ่งอำเภอบัวลาย และกิ่งอำเภอสีดา

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมาได้แบ่งการบริหารราชการท้องถิ่น โดยการมอบอำนาจให้คณะหรือบุคคลในท้องถิ่นทำการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้บริหารราชการท้องถิ่น การบริหารราชการท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาได้แบ่งสัดส่วนการบริหาร ดังนี้

3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง

3.2 เทศบาล 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครราชสีมา เทศบาลตำบลโนนสูง เทศบาลตำบลบัวใหญ่ และเทศบาลตำบลปากช่อง

3.3 สุขาภิบาล 42 แห่ง

3.4 องค์การบริหารส่วนตำบล 267 แห่ง

ประชากร

จังหวัดนครราชสีมา มีประชากรรวมทั้งสิ้น 2,506,964 คน เป็นชาย 1,247,345 คน เป็นหญิง 1,259,619 คน อำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมือง ปากช่อง และอำเภอพิมาย รวมทั้งสิ้น 581,850 หลังคาเรือน

การคมนาคม

เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมา ถือเป็นศูนย์กลางในการคมนาคมสู่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงสามารถเลือกหลากหลายช่องทางการเดินทาง โดยสามารถแบ่งเส้นทางการเดินทาง 2 เส้นทาง ดังนี้

1. การเดินทางระหว่างกรุงเทพมหานครมุ่งสู่จังหวัดนครราชสีมา มีหลายวิธีในการเดินทาง ได้แก่ การเดินทางโดยรถยนต์ ทางรถไฟ เครื่องบิน และรถโดยสารประจำทาง โดยการเดินทางโดยรถยนต์ หากเดินทางโดยใช้เส้นทางจากกรุงเทพมหานครเพื่อมุ่งสู่จังหวัดนครราชสีมา สามารถใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) มุ่งเข้าสู่แยกทางหลวงหมายเลข 2 ถนนมิตรภาพ จังหวัดสระบุรี รวมระยะทางจากกรุงเทพมหานครสู่จังหวัดนครราชสีมา 259 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังสามารถใช้เส้นทางทางหลวงหมายเลข 304 ผ่านจังหวัดมีนบุรี ระยอง เพชรบูรณ์ พนมสารคาม กบินทร์บุรี และปักธงชัย รวมระยะทางทั้งสิ้น 273 กิโลเมตร ในขณะที่ การเดินทางโดยรถไฟและเครื่องบิน มีเที่ยวบินและตารางการเดินทางสายรถไฟไปยังจังหวัดนครราชสีมาทุกวัน ส่วนการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง มีทั้งรถโดยสารแบบธรรมดาและปรับอากาศเพื่อเดินทางไปสู่จังหวัดนครราชสีมาทุกวัน โดยสามารถขึ้นรถได้ที่สถานีขนส่งหมอชิตสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถนนกำแพงเพชร 2 หากประสงค์เดินทางจากจังหวัดนครราชสีมามุ่งสู่กรุงเทพมหานคร สามารถขึ้นรถได้ที่ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครราชสีมา 2 แห่ง ได้แก่ สถานีขนส่งถนนบูรินทร์ อำเภอเมืองนครราชสีมา และสถานีขนส่ง ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา

2. การเดินทางระหว่างจังหวัดนครราชสีมาสู่จังหวัดอื่นๆใกล้เคียง สามารถเดินทางได้ทั้งทางรถยนต์ และรถโดยสาร โดยใช้ถนนสายมิตรภาพ-ขอนแก่น ซึ่งถนนเส้นนี้ถือเป็นถนนสายหลักที่สามารถมุ่งสู่จังหวัดต่างๆในภาคอีสานและจังหวัดในภูมิภาคอื่นๆ ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย นครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี บุรีรัมย์ สุรินทร์ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี พัทยา ระยอง จันทบุรี ตพบุรี สิงห์บุรี นครสวรรค์ พิษณุโลก เชียงใหม่และเชียงราย

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีความน่าสนใจที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้งสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน หัตถกรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี วัดศาลาลอย วัดป่าศาลวัน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมหาวิรุณ เมืองโบราณที่อำเภอสูงเนิน วัดหน้าพระธาตุ ปราสาทหินพนมวัน ปราสาทหินนางรำ หมู่บ้านด่านเกวียน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน เป็นต้น (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เขต 1 จังหวัดนครราชสีมา อ้างใน สุวัจน์ ลิปตพัลลภ, 2542)

วัฒนธรรมของชาวไทยโคราช

พชร สุวรรณภาชนะ (2543) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมของชาวไทยโคราชมีความใกล้เคียงกับวัฒนธรรมของชาวไทยภาคกลาง แต่เนื่องจากปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ ความหลากหลายของจำนวนประชากรที่มีการอพยพจากต่างถิ่น จึงทำให้มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ รวมทั้งปัจจัยด้านการปกครอง สังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิม สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมของชาวไทยโคราชมีความแตกต่างและเป็นเอกลักษณ์ประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตนหลายประการ ดังนี้

ภาษาไทยถิ่นโคราช ชาวไทยโคราชเป็นกลุ่มที่ใช้ภาษาไทยภาคกลางและมีคำภาษาลาวปะปนอยู่บ้าง แต่มีสำเนียงที่แตกต่างจากภาษาไทยภาคกลางโดยทั่วไป ซึ่งจะมีสำเนียงเพี้ยนเหนือน้ำเสียงค่อนข้างห้วนและสั้น เช่น อ้าย (อะไร) คูถั่ว (คูเถิดวะ) ไปดา (ไปด้วย) เป็นต้น

การตั้งหมู่บ้าน ชาวโคราชจะยึดหลักเกณฑ์ จาริตประเพณีการตั้งหมู่บ้านแบบเดียวกันกับชาวภาคกลาง โดยมักจะชอบอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มตามบริเวณลำแม่น้ำลี้วัดเป็นเสมือนศูนย์กลางของชุมชน

การสร้างบ้านเรือน ชาวโคราชในอดีตจะนิยมสร้างบ้านเรือนแบบใต้ถุนสูง หน้าจั่วแบบเรือนไทย ส่วนฝาเรือนสร้างโดยการใช้ฝากระดานกั้นด้านตั้ง แล้วใช้ไม้กระดานแผ่นเล็กๆ ปิดทับรอยต่อของฝากระดาน ส่วนในเขตชุมชนเมืองนิยมสร้างบ้านแบบตึกดิน โดยใช้โครงไม้ แต่ฝาเรือนใช้ดินดิบก่อเรียงกัน ในปัจจุบันไม่ค่อยพบการสร้างบ้านเรือนแบบชาวโคราชในอดีตแล้ว

การแต่งกาย ชาวโคราชนิยมแต่งกายแบบไทย โดยผู้ชายจะนุ่งโจงกระเบน หรือผ้าขาวม้า กับเสื้อคอกลม ส่วนผู้หญิงจะนุ่งผ้าโจงกระเบน กับเสื้อแขนกระบอกพร้อมกับห่มสไบทับเสื้อ หากอยู่บ้านจะใช้ผ้าผืนเดียวคาดอก ปัจจุบันชาวโคราชแต่งตัวตามสมัยนิยม มีส่วนน้อยที่ยังคงแต่งตัวตามแบบดั้งเดิม

อาหาร ชาวโคราชรับประทานข้าวเจ้าเป็นหลัก และอาหารหลักที่นิยมรับประทาน คือ น้ำพริก

วัฒนธรรมดนตรี เพลงโคราช ถือเป็นเพลงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวโคราช ส่วนดนตรี ชาวโคราชนิยมเล่นวงปี่พาทย์ มโหรีโคราช วงกลองยาว มหรสพนิยมนาพยนตร์ และลิเก

จากประวัติความเป็นมา สภาพทั่วไป ทั้งอาณาเขตและที่ตั้ง รวมทั้ง วัฒนธรรมของชาวไทยโคราช ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้เห็นว่าจังหวัดนครราชสีมาถือเป็นจังหวัดหนึ่งในราชอาณาจักรไทยที่มีความเก่าแก่และมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน รวมทั้ง การศึกษาประวัติศาสตร์ในอดีตสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงของจังหวัดนครราชสีมาในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นได้จากความหลากหลายของวัฒนธรรมจากอดีตในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้มีการอพยพของประชากรทั้งขุนนาง ทหารและครอบครัวมาอาศัยอยู่ในเมืองนครราชสีมาเป็นจำนวนมาก จากสาเหตุความหลากหลายของประชากรในแต่ละถิ่นที่อยู่จึงทำให้จังหวัดนครราชสีมามีการผสมผสานวัฒนธรรมที่หลากหลายเข้าด้วยกันจนทำให้จังหวัดนครราชสีมามีทั้งภาษาและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ภาษาโคราช เพลงโคราช เป็นต้น นอกจากนี้ จังหวัดนครราชสีมาถือเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางด้านการเมืองการปกครอง ท่าเลที่ตั้งที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ในการทำสงครามและศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

จากประวัติความเป็นมาของจังหวัดนครราชสีมาที่ได้กล่าวมานั้นได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดนครราชสีมาที่ได้เขียนบรรยายให้เห็นถึงข้อมูลความรู้ทางประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นข้อมูลภูมิหลังที่สำคัญต่อการศึกษาและการให้เหตุผลเบื้องต้นต่องานวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานต่อการทำความเข้าใจในความเป็นจังหวัดนครราชสีมาได้อย่างแท้จริง เพื่อเป็นหนทางเชื่อมโยงไปสู่การศึกษาวิจัยในเรื่อง การเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่น โคราชของประชากรชาวไทยโคราชได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

ประวัติความเป็นมาของอำเภอเมืองนครราชสีมา

อำเภอเมืองนครราชสีมา หรือมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ “เมืองนครราชสีมา” แต่คนโคราชส่วนใหญ่นิยมเรียกว่า “เมืองโคราช” ความเป็นมาของชื่อเรียกทั้งสองชื่อนี้มีความเป็นมาตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นพบ คือ ในอดีตพื้นที่ตั้งของอำเภอเมืองนครราชสีมาในปัจจุบันแต่เดิมเป็นพื้นที่ที่กว้างเปล่า จนกระทั่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยาได้ทรงโปรดให้สร้างเมืองโคราชขึ้นใหม่โดยย้ายจากเมืองเก่ามาสร้างเมืองใหม่ หรือเมืองนครราชสีมาในปัจจุบัน ซึ่งเมืองเก่าแก่โบราณในที่นี้ คือ “เมืองเสมา” เป็นเมืองที่ตั้งอยู่บริเวณฝั่งซ้ายของลำตะคอง และ “เมืองโคราฆะปุระ” ตั้งอยู่บริเวณฝั่งขวาของลำตะคอง ซึ่งทั้งสองเมืองได้ตั้งอยู่บริเวณอำเภอสูงเนินในปัจจุบัน จากสาเหตุการสร้างเมืองโคราชขึ้นใหม่ โดยการย้ายเมืองเสมาและเมืองโคราฆะปุระ มาสร้างในบริเวณอำเภอเมืองนครราชสีมาในปัจจุบัน จึงทำให้มีการตั้งชื่อเมืองใหม่ โดยการรวมชื่อเดิมจากทั้งสองเมืองรวมกัน ระหว่าง เมืองเสมา และเมืองโคราฆะปุระ จนกลายเป็นชื่อเมืองใหม่ที่ถือเป็นชื่อเรียกที่เป็นทางการที่ใช้เรียกกันจนถึงปัจจุบันนี้ คือ “เมืองนครราชสีมา”

ลักษณะภูมิศาสตร์

พื้นที่ภายในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา มีทั้งหมด 765.35 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภออื่นๆภายในจังหวัดนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอโนนไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอบัวชุมและอำเภอโชคชัย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตอำเภอโนนสูงและอำเภอจักราช
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอขามทะเลสอและอำเภอสูงเนิน

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดนครราชสีมาตั้งอยู่บนที่ราบสูง โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่เป็นภูเขาที่ลาดจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ จากลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวจึงทำให้ฤดูฝนได้รับอิทธิพลลมมรสุมจากทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ โดยพัดผ่านจากเทือกเขาแดงพญาเย็น และถูกสกัดกั้นปริมาณน้ำฝนตามแนวเทือกเขาบรรทัด จึงเป็นสาเหตุให้มีปริมาณฝนตกน้อยและทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่แห้งแล้ง ทางด้านสภาพของดินเป็นดินร่วนปนทรายแต่ในพื้นที่ลุ่มสภาพของดินส่วนใหญ่เป็น

ดินเหนียว จึงเหมาะแก่การทำนา ส่วนลำน้ำที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตและการเกษตรกรรม ได้แก่ ลำตะคอง ลำปาวบุรีรัมย์ และลำเชียงไกร

การคมนาคม

ในส่วนของการคมนาคมในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมาจะมีการใช้ถนนเป็นสายหลักในการคมนาคม โดยการคมนาคมทางถนนภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมาถือเป็นถนนเส้นหลักในการคมนาคมติดต่อกับจังหวัดอื่นๆ

ถนนสายนครราชสีมา – กรุงเทพมหานคร	255 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – หนองคาย	414 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – อุบลราชธานี	355 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – ปราจีนบุรี	198 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – ฉะเชิงเทรา	248 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – จันทบุรี	298 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – ระยอง	328 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – ชัยภูมิ	120 กิโลเมตร
ถนนสายนครราชสีมา – สระบุรี	140 กิโลเมตร

ประชากร

ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา มีทั้งหมด 235,758 คน โดยแบ่งเป็นเพศชายทั้งหมด 117,233 คน และแบ่งเป็นเพศหญิงทั้งหมด 118,525 คน โดยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการค้า อุตสาหกรรม การบริหาร ทำไร่มันสำปะหลัง ปลูกปอ และปลูกข้าวโพด ส่วนการนับถือศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

การปกครอง

การปกครองในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา แบ่งการบริหารออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีทั้งหมด 17 ตำบล 231 หมู่บ้าน
2. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีเทศบาลเมือง 1 แห่ง สุขาภิบาล 2 แห่ง

การศึกษา

การศึกษาระดับวิทยาลัย มีจำนวน 4 แห่ง

โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา มีจำนวน 6 แห่ง

โรงเรียนสังกัดส่วนการประถมศึกษาอำเภอ มีจำนวน 75 แห่ง

โรงเรียนราษฎร์ มีจำนวน 29 แห่ง

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

สถานที่ท่องเที่ยวภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมีความน่าสนใจที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้งสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานมากมาย ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ชุมประตูลุมพล ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ศาลเจ้าพ่อช้างเผือก วัดศาลาลอย ปราสาทหินวัดพนมวัน และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เป็นต้น

ที่มา: ประวัตินครราชสีมาส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา (2526)

ประวัติความเป็นมาของอำเภอพิมาย

อำเภอพิมาย เดิมมีฐานะเป็นเมืองพิมายซึ่งมีหลักฐานจารึกอยู่ในศิลาจารึก เรียกว่า “วิมาย” หรือ “วิมายะปุระ” อำเภอพิมายแต่เดิมเคยอยู่ในอาณาเขตชั้นรัชสีมาของอาณาจักร โคตรบูรณของ ขอม โดยในสมัยพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ได้ยกทัพไปตีอาณาจักรขอมและได้รับชัยชนะ จึงทำให้ได้ขอมเป็นเมืองขึ้นและทำให้อำเภอพิมายเคยอยู่ในอาณาจักรขอมตั้งแต่นั้นมา ต่อมาใน สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชได้ทรงมีการปรับปรุงการปกครองและมีการสร้างเมือง นครราชสีมาขึ้นใหม่ จึงได้มีการจัดระบบการปกครองโดยเมืองนครราชสีมานั้นมีเมืองในความ รับผิดชอบทั้งหมด 4 เมือง คือ เมืองจันทัก เมืองชัยภูมิ เมืองพิมาย และเมืองบุรีรัมย์ จนกระทั่งถึงรัช สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.5 เมืองนครราชสีมาได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการ ปกครองที่สำคัญอีกครั้งหนึ่ง โดยการปรับปรุงรูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคขึ้นใหม่ โดยการยก ฐานะเมืองนครราชสีมาขึ้นเป็นมณฑล และต่อมาในปี พ.ศ. 2460 เมืองพิมายได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบ การปกครองอีกครั้งหนึ่งโดยการยกฐานะจากอำเภอเมืองพิมาย กลายมาเป็นอำเภอพิมาย ซึ่งได้ใช้ชื่อ เรียกนี้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ลักษณะภูมิศาสตร์

อำเภอพิมายมีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 881.17 ตารางกิโลเมตร โดยในแต่ละพื้นที่มีอาณาเขต ติดต่อกับอำเภอต่างๆภายในจังหวัดนครราชสีมา ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอประทาย อำเภอโนนสูง และอำเภอคง
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอจักราชและอำเภอห้วยแถลง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตอำเภอชุมพวง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตอำเภอโนนสูงและอำเภอจักราช

ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอพิมายตั้งอยู่บนพื้นที่ราบและเป็นป่าโคก โดย ทางด้านทิศเหนือเป็นที่ราบลุ่มและมีลำน้ำมูลที่สำคัญในพื้นที่ในการชลประทานและเกษตรกรรม คือ ลำน้ำมูลและลำน้ำเค็ม นอกจากนี้ ลำน้ำมูลและลำน้ำเค็มจะเป็นลำน้ำที่สำคัญในการชลประทานและการเกษตรกรรมแล้วนั้น ยังมีลำน้ำที่สำคัญอีกหลายสายที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการเกษตรกรรมภายในอำเภอพิมาย โดยมีลำน้ำที่สำคัญ ดังนี้ ลำน้ำนาง เจริญ ลำน้ำสะแก ลำน้ำสระจันทร์ ลำน้ำวังหิน ลำน้ำตลาด ลำน้ำละลอก ลำน้ำจักราช และลำน้ำมาน

การคมนาคม

ในเขตพื้นที่อำเภอพิมายมีการใช้ถนนเป็นสายหลักในการคมนาคมติดต่อกับอำเภอและจังหวัดอื่นๆใกล้เคียง ซึ่งอำเภอพิมายนั้นห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 60 กิโลเมตร

ประชากร

ประชากรในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย มีทั้งหมด 129,899 คน โดยแบ่งเป็นเพศชายทั้งหมด 64,066 คน และแบ่งเป็นเพศหญิงทั้งหมด 65,833 คน โดยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา อดสาหกรรม การบริหาร ทำไร่มันสำปะหลัง และปลูกปอ ส่วนการนับถือศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ

การปกครอง

การปกครองในเขตพื้นที่อำเภอพิมายมีทั้งหมด 9 ตำบล 125 หมู่บ้าน และมีพื้นที่ในการปกครองทั้งหมด 334.90- ตารางกิโลเมตร

การศึกษา

โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา มีจำนวน 3 แห่ง

โรงเรียนสังกัดการประถมศึกษาอำเภอ มีจำนวน 60 แห่ง

โรงเรียนราษฎร์ มีจำนวน 1 แห่ง

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

สถานที่ท่องเที่ยวภายในเขตพื้นที่อำเภอพิมายมีความน่าสนใจที่หลากหลาย ซึ่งมีทั้งสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ได้แก่ ปราสาทหินพิมาย หุ่นสัมฤทธิ์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพิมาย และไทรงาม

ที่มา: ประวัตินครไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา (2526)

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนสุนนารีวิทยา

โรงเรียนสุนนารีวิทยา ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ.2468 แต่เดิมโรงเรียนสุนนารีวิทยา มีชื่อเดิมว่า “โรงเรียนประจำจังหวัด” ตั้งอยู่บริเวณวัดสุทธจินดา มีการเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในสมัยนั้นเมื่อเรียนได้เลื่อนชั้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนชายจะถูกแยกไปเรียนที่โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ต่อมาในปี พ.ศ.2475 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนจากเดิม กลายมาเป็น “โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด” จนกระทั่งในปี พ.ศ.2477 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่และถูกเรียกขานจนถึงปัจจุบัน จากการนำเสนอทางราชการโดย ขุนคงฤทธิ์ ศึกษากร ศึกษาธิการประจำจังหวัด และถือว่าเป็นชื่อโรงเรียนใหม่ที่เกิดจากการเกื้อหนุนเกียรติกุณของท่านวีรสตรีท้าวสุนนารี นั่นคือ “โรงเรียนสุนนารีวิทยา” และในปี พ.ศ.2493 โรงเรียนสุนนารีวิทยาได้ย้ายและก่อตั้งขึ้นใหม่ ซึ่งเป็นที่ตั้งโรงเรียนในปัจจุบัน โดยโรงเรียนมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 53 ไร่ 2 งาน 96 ตารางวา และในปี พ.ศ.2493 โรงเรียนสุนนารีวิทยา ถือเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดส่วนกลาง กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

ต่อไปในปี พ.ศ.2495 ทางกรมได้แต่งตั้งให้ นางสาวลาวัลย์ ถนองจันทร์ มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนสุนนารีวิทยา ซึ่งท่านได้รับความชื่นชมจากทั้ง ครู นักเรียน และประชาชนชาวนครราชสีมา ถือเป็นผู้บริหารเพียงคนเดียวของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งหลายหน้าที่ภายในโรงเรียน ทั้งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน โดยรวมระยะเวลาการทำงาน รวมทั้งสิ้น 24 ปีเศษ และถือเป็นท่านหนึ่งที่น่าพาการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่ดีสู่โรงเรียนสุนนารีวิทยา ทั้งในเรื่องของการปรับภูมิทัศน์ที่ดีแก่โรงเรียนและการพัฒนาการศึกษา โดยการทดลองการเรียนการสอนแบบหลักสูตรกว้าง (มัธยมแบบประสม) โดยเป็นความร่วมมือครั้งแรกของประเทศไทยกับ คณะกรรมการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถือเป็นการทดลองการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จจากผลสำเร็จจากการทดลองการเรียนการสอนแบบประสมจึงทำให้ ในปี พ.ศ.2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบประสมของโรงเรียนสุนนารีวิทยา นอกจากนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินมาโรงเรียนสุนนารีวิทยาหลายครั้ง เพื่อทอดพระเนตรนิทรรศการและทรงเปิดอาคารอเนกประสงค์ ซึ่งมีรายละเอียดจำแนกตามรายปี ดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ.2524 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารอเนกประสงค์และพระราชทานนามอาคารว่า “วิทยาสมาคร” พร้อมทั้งทอดพระเนตรงานนิทรรศการ ครั้งที่ 36

ปี พ.ศ.2543 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “อาคารเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ เฉลิมพระชนมพรรษา”

ปี พ.ศ.2550 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “ศาลาเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา” และเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการทางวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 ณ โรงเรียนสุรนารีวิทยา

ปัจจุบัน โรงเรียนสุรนารีวิทยา ถือเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีนายวิวัฒน์ชัย เศรษฐชัย เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีจำนวนนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 4,722 คน ประกอบด้วย จำนวนนักเรียนระดับชั้น ม.1- ม.6 รวม 4,399 คน ผู้บริหารโรงเรียนและครู รวม 222 คน บุคลากรทางการศึกษา 1 คน พนักงานราชการ 1 คน ครูพิเศษ 20 คน ลูกจ้างประจำ 18 คน ลูกจ้างชั่วคราว 27 คน และคนงาน 34 คน จำนวนห้องเรียนมีทั้งหมด 99 ห้องเรียน นักเรียนโดยส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ในเมืองและพื้นที่ใกล้เคียง ตำบลในเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยเขตพื้นที่ที่นักเรียนอาศัยอยู่มีทั้งหมด 12 ตำบล ตามการรายงานของงานทะเบียน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ.2557 ประกอบด้วย ตำบลบ้านเกาะ หมื่นไวย หนองจะบก ประใหญ่ บ้านใหม่ โลกกรด สุรนารี โพธิ์กลาง หนองไผ่ล้อม จอหอ หนองกระทุ่ม และในเมือง

นอกจากนี้ โรงเรียนสุรนารีวิทยามีเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีทักษะการคิด แก้ปัญหา รวมทั้ง ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมต่อตนเองและสังคม ในส่วนของครูและบุคลากรต่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จากเป้าหมายดังกล่าวเพื่อนำพาโรงเรียนสุรนารีวิทยามุ่งสู่ความสำเร็จและทำให้ทุกคนภายในโรงเรียนเป็นอันหนึ่งอันเดียว พร้อมทั้งมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ทางโรงเรียนจึงมีการกำหนดเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ค่านิยม ปรัชญา วัฒนธรรม และคำขวัญประจำโรงเรียน ดังต่อไปนี้

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

“เน้นวิชาการเป็นเลิศ”

อัตลักษณ์ของโรงเรียน

“ประพุดดี มีวิชา สามัคคี มีวินัย”

ค่านิยมของโรงเรียน

“ความมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อพัฒนานักเรียน”

ปรัชญาของโรงเรียน

“โรงเรียนสุนารีวิทยา ประพุดดี มีวิชา สามัคคี มีวินัย”

วัฒนธรรมของโรงเรียน

“รุ่นน้องต้องให้ความเคารพรุ่นพี่ รวมทั้ง ครูและนักเรียน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความ
รับผิดชอบในการทำงาน มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรักสถาบัน”

คำขวัญประจำโรงเรียน

“ประพุดดี มีวิชา สามัคคี มีวินัย”

ในแง่ของผลงานล่าสุดที่ทำชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนสุนารีวิทยาและเป็นผลงานที่สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่ต้องการมีความเป็นเลิศทางวิชาการและมีทักษะการคิดแก้ปัญหา รวมทั้ง ครูถือเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนให้มีความสามารถ ประสพผลสำเร็จในการเรียน นั่นคือ ผลงาน THE BEST OF BEST PRACTICES โดย ดร.จันทร ดิยะวงศ์ ซึ่งโรงเรียนสุนารีวิทยามีผลงานที่แสดงถึงเกียรติคุณแก่โรงเรียนจำนวนมากและเป็น ผลงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนและเอกลักษณ์ของโรงเรียน แต่ผลงานล่าสุดที่กล่าว ข้างต้น ถือเป็นผลงานในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญที่มีผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (OIGOCATECATR MODEL) โดยเจ้าของผลงานชิ้นนี้ คือ ดร.จันทร ดิยะวงศ์ เป็นผู้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ต่อที่ ประชุมสภาการศึกษาและได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มครูแห่งชาติและครูต้นแบบอีสาน โดยข้อมูลนี้ ได้ถูกตีพิมพ์ใน (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คอลัมน์ “รู้เหนือ รู้ได้” ฉบับวันอังคาร ที่ 2 ตุลาคม พ.ศ.2555) โรงเรียนสุนารีวิทยาได้ใช้เทคนิคการเรียนการสอน ด้วยแนวทางเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตามรูปแบบของ ดร.จันทร์ ผลที่ออกมา พบว่า ผู้เรียนมีเกรดดีมาก เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ทางสถิติได้เกิน 75% ซึ่งได้ทั้งความรู้ กระบวนการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในส่วนของความพึงพอใจ ผู้เรียนมีความชื่นชอบในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้ และเป็นวิธีการสอนหนึ่งที่สามารถทำให้นักเรียนรู้จักคิดแก้ปัญหา ทุกคนมีส่วนร่วม มีความกระตือรือร้น รวมทั้ง เป็นเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำไปแก้ปัญหาคณาภพการศึกษาในอนาคตของประเทศได้ จากผลงานดังกล่าวจึงสามารถสะท้อนให้เห็นว่า โรงเรียนสุนารีวิทยา เน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีทักษะการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้ง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ จริยธรรมต่อตนเองและสังคม บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดย การจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว โดยครูผู้ซึ่งมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป จึงทำให้โรงเรียนสุนารีวิทยามีคุณภาพทางการศึกษา จากการประเมินรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ) รวมทั้ง การประเมินโรงเรียนพระราชทาน จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่ยืนยันได้ว่า โรงเรียนสุนารีวิทยามีการจัดระบบบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากลและทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงรอบด้านมาจนถึงปัจจุบันนี้

ทำเนียบชื่อผู้อำนวยการโรงเรียนสุนารีวิทยา

รายนามผู้อำนวยการโรงเรียนสุนารีวิทยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. ขุนสุภงษศึกษากร (นาค สุภงษ) ดำรงตำแหน่ง วันที่ 18 พฤษภาคม 2468-15 สิงหาคม 2477
2. นายสมบุญ ดวงจันทร์ ดำรงตำแหน่ง วันที่ 16 สิงหาคม 2477- 23 พฤษภาคม 2478
3. นางสาวเทียบจุฬา ฤกษ์สาร ดำรงตำแหน่ง วันที่ 24 พฤษภาคม 2478- 26 กรกฎาคม 2480
4. นางสาวบุญเครือ กรลักษ์ณ์ ดำรงตำแหน่ง วันที่ 27 กรกฎาคม 2480- 19 ธันวาคม 2484
5. นางสาวละม่อม วงศ์ทองเหลือ ดำรงตำแหน่ง วันที่ 20 ธันวาคม 2484- 30 มิถุนายน 2489
6. นางสาวดวงรัษฎ์ ศะสนาวิน ดำรงตำแหน่ง วันที่ 1 กรกฎาคม 2489- 20 พฤษภาคม 2490
7. นางสาวจรัสสม ปุณณะหิตานนท์ ดำรงตำแหน่ง วันที่ 21 พฤษภาคม 2490- 6 กรกฎาคม 2492
8. ศาสตราจารย์ ดร.อุบล เรียงสุวรรณ (สิทธิวงศ์) ดำรงตำแหน่ง วันที่ 7 กรกฎาคม 2492- 13 สิงหาคม 2494
9. นางสาวฉวีวรรณ ดุลยจินดา ดำรงตำแหน่ง วันที่ 14 สิงหาคม 2494- 30 ตุลาคม 2494
10. นางสาวฉวีลวดิ โขไชย ดำรงตำแหน่ง วันที่ 31 ตุลาคม 2494- 8 กรกฎาคม 2495
11. คุณลาวัลย์ ถนองจันทร์ ดำรงตำแหน่ง วันที่ 9 กรกฎาคม 2495- 4 สิงหาคม 2519

12. นางฉวี ถีระวงษ์ ดำรงตำแหน่ง วันที่ 5 สิงหาคม 2519- 30 กันยายน 2528
13. นางสาวพงษ์ ศิริวัฒน์ ดำรงตำแหน่ง วันที่ 1 ตุลาคม 2528- 30 กันยายน 2537
14. นางสาวสมจิตต์ บุตรดีมี ดำรงตำแหน่ง 1 ตุลาคม 2537- 30 กันยายน 2542
15. นายศิลปะสิทธิ์ ทับทิมธงไชย ดำรงตำแหน่ง 18 พฤศจิกายน 2542- 22 กันยายน 2547
16. นายชนศักดิ์ กระต่ายทอง ดำรงตำแหน่ง 23 กันยายน 2547- 27 พฤศจิกายน 2549
17. นายศิลปะสิทธิ์ ทับทิมธงไชย ดำรงตำแหน่ง 27 พฤศจิกายน 2549- 30 กันยายน 2554
18. นายวิวัฒน์ชัย เศรษฐชัย ดำรงตำแหน่ง 1 ตุลาคม 2554- ถึงปัจจุบัน

ที่มา: (โรงเรียนสุนารีวิทยา, ม.ป.ป.)

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพิมายวิทยา

โรงเรียนพิมายวิทยา ถือเป็นโรงเรียนประจำอำเภอพิมาย ซึ่งในปีการศึกษา พ.ศ.2526 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการให้ยุบรวมโรงเรียนพิมายและโรงเรียนประจักษ์พิมาย จนกระทั่งได้ชื่อโรงเรียนใหม่ว่า โรงเรียนพิมายวิทยา จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนพิมาย ตั้งอยู่บริเวณบ้านสระแก้ว หมู่ที่ 1 ถนนอนันตจินดา ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยพื้นที่โรงเรียนแต่เดิมประชาชนทั่วไปนิยมเรียกว่า “วังเก่า” เนื่องจากสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรีพระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยเสด็จมาประทับแรม เมื่อปี พ.ศ.2445 เป็นเวลา 1 คืน โรงเรียนพิมายวิทยาก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ.2492 โดยมี นายไพ สันธุมมา เป็นรักษาการในตำแหน่งครูใหญ่คนแรก จากนั้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2492 นายเชื้อม เจริญการ ได้รับการแต่งตั้งดำรงตำแหน่งครูใหญ่ และปัจจุบัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนพิมาย วิทยา คือ นายประจักษ์ ชีรพงษ์พร ส่วนทางด้าน การเปิดรับนักเรียนในสมัยนั้นมีการเปิดรับนักเรียน ชั้น ม.1 จำนวน 1 ห้องเรียน ต่อมาในปีการศึกษา 2495-2496 ได้เริ่มมีการเปิดรับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเปิดสอนระดับชั้น ม.4-ม.6 ปีการศึกษา 2508-2510 ได้เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และปีการศึกษา 2511-2512 กรมสามัญศึกษาได้รับ โรงเรียนพิมายวิทยาเข้าในโครงการ คมช. รุ่นที่ 5 และ คมช.2 จึงทำให้ได้รับอุปกรณ์การเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระ ได้แก่ กลุ่มสาระ วิทยาศาสตร์ ห้องสมุด อุตสาหกรรมศิลป์ และเกษตรกรรมศิลป์ รวมทั้ง ได้มีการขยายขนาดพื้นที่ของ โรงเรียนและสร้างอาคารเรียนเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันโรงเรียนพิมายวิทยา มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 189 ไร่ 11ตารางวา จนกระทั่งในปีการศึกษา 2527 กรมสามัญศึกษาได้อนุมัติให้จัดชั้นเรียนเป็น 66 ห้องเรียน และในปี 2528 ได้จัดชั้นเรียนทั้งหมด 68 ห้องเรียน

ปัจจุบัน โรงเรียนพิมายวิทยา ถือเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการจัดการเรียน การสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีจำนวนนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา รวม ทั้งสิ้น 3,890 คน ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้น ม.1-ม.6 จำนวน 3,683 คน ผู้บริหารโรงเรียนและ ครู 147 คน พนักงานราชการ 16 คน ลูกจ้างประจำ 10 คน ครูอัตราจ้าง 6 คน ลูกจ้างชั่วคราว 22 คน และครูต่างประเทศ 4 คน นอกจากนี้ โรงเรียนพิมายวิทยามีการส่งเสริมให้โรงเรียนดำรงเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ภายในท้องถิ่นของตนและรักความเป็นไทย โดยทางโรงเรียนได้กำหนด เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ คติธรรม ปรัชญา และคำขวัญประจำโรงเรียน ดังต่อไปนี้

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

“โรงเรียนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว”

อัตลักษณ์ของโรงเรียน

“ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย”

คติธรรมประจำโรงเรียน

“โยคา เว ชายเต ฐิริ หมายถึง ปัญญาเกิดจากการปฏิบัติ”

ปรัชญาประจำโรงเรียน

“สร้างคนให้สูงค่า ทั้งปัญญาและคุณธรรม”

คำขวัญประจำโรงเรียน

“วิชาเลิศ เทิดคุณธรรม ก้าวล้ำการกีฬา พัฒนาประชาธิปไตย”

ซึ่งผลงานที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนและสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนที่ต้องการส่งเสริมให้โรงเรียนดำรงเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมภายในท้องถิ่นของตน และมีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย นั่นคือ โครงการยุวมัคคุเทศก์ หรือยุวอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ผู้ก่อตั้งโครงการ คือ คุณครูประนอม ไชยวิชิต และได้รับความร่วมมือระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและเทศบาลตำบลพิมาย โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน รวมทั้งมีความภาคภูมิใจในภูมิศาสตร์ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ภายในท้องถิ่นของตนด้วย ซึ่งยุวมัคคุเทศก์จะเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีส่วนร่วมกับชุมชนในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภายในท้องถิ่นของตน โครงการนี้จึงถือว่าเป็นผลดีทั้งต่อผู้มาเยือนเทศบาลตำบลพิมาย และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ รวมทั้ง ถือเป็นแนวทางหนึ่งต่อเยาวชนในการตระหนักถึงความสำคัญในเอกลักษณ์ วัฒนธรรมภายในถิ่นของตนมากยิ่งขึ้น และการดำรงไว้ซึ่งภาษาและวัฒนธรรมของชาวไทยโคราชให้คงอยู่ต่อไป

ทำเนียบชื่อผู้อำนวยการโรงเรียนพินายวิทยา

รายนามผู้อำนวยการโรงเรียนพินายวิทยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายไพ สิทธิมา รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ.2492
2. นายเชื้อม เจริญการ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2492
3. นายชิต สามัคคี ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เมื่อ พ.ศ.2493
4. นายปรัชญา ไวทยสุวรรณ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ เมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ.2515
5. นายไพบูลย์ ภู่งศ์พันธ์ ผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ.2522
6. นายปราศรัย ชลวาสิน ผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2524
7. นายจารุ โรจนรังสิมันต์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2529
8. นายธนศักดิ์ กระจายทอง ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2532
9. นายวิศิษฎ์ หิรัญโกวิท ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2539
10. นายสมบัติ จันทภูมิ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2541
11. นายมงคล เดชวรรณ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ.2541
12. นายเกษม ประสิทธิ์นอก ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2547
13. นายประจักษ์ ชีรพงศธร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2549

ที่มา: (โรงเรียนพินายวิทยา, ม.ป.ป.)

แบบสอบถามการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติของประชากรที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบในการทำวิจัยเกี่ยวกับการเลือกใช้ภาษาและทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราชของประชากรชาวไทยโคราช โดยนางสาวบุษบา แฝงสาเคน นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงภาษาไทยถิ่นโคราชในปัจจุบันและหาแนวทางในการอนุรักษ์ภาษาไทยถิ่นโคราชให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ในการให้ข้อมูลจะไม่ส่งผลกระทบใดๆทั้งสิ้นต่อผู้ให้ข้อมูลจึงขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่เป็นข้อมูลตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ ปี (กรอกข้อมูลที่เป็นตัวเลข)

3. ภาษาแรกที่พูด

☐ ภาษาไทยถิ่นโคราช

☐ ภาษาไทยถิ่นอีสาน

☐ ไทย

☐ อื่นๆ

4. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าประถมศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

☐ นักเรียน/นักศึกษา

☐ รับราชการ (ครูและบุคลากรทางการศึกษา)

☐ ค้าขาย

☐ นักการภารโรง

☐ อื่นๆ.....

6. ภูมิลำเนา (บ้านเกิด)

ตำบล/แขวง _____

อำเภอ/เขต _____

จังหวัด _____

7. กลุ่มชาติพันธุ์ (เชื้อสาย)

ท่านมีการสืบเชื้อสายมาจากถิ่นใด (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ไทยกลาง
- ☐ ไทยอีสาน
- ☐ ไทยโคราช
- ☐ ไทยเชื้อสายจีน
- ☐ ไทยเชื้อสายเขมร
- ☐ ไทยเชื้อสายเวียดนาม (ญวน)
- ☐ ไทยเชื้อสายลาว (ลาวเวียงจันทร์)
- ☐ ไทยเชื้อสายภูไท
- ☐ อื่นๆ.....

8. คุณสามารถพูดได้กี่ภาษา พูดได้.....ภาษา คือ

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาไทยถิ่นโคราช
- ☐ ภาษาอีสาน
- ☐ อื่นๆ.....

9. ท่านใช้ภาษาใดในชีวิตประจำวันมากที่สุด

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาไทยถิ่นโคราช
- ☐ ภาษาอีสาน
- ☐ อื่นๆ.....

10. ท่านใช้ภาษาใดในชีวิตประจำวันมากเป็นอันดับรองลงมา

- ☐ ภาษาไทย
- ☐ ภาษาไทยถิ่นโคราช
- ☐ ภาษาอีสาน
- ☐ อื่นๆ.....

11. ท่านคิดว่าตนมีความเป็นไทยอีสาน หรือไม่

- ☐ มี
- ☐ ไม่มี
- ☐ อื่นๆ (มีความเป็นไทยถิ่นโคราชเท่านั้น)

12. ท่านคิดว่าตนมีความเป็นไทยภาคกลาง หรือไม่

- ☐ มี
- ☐ ไม่มี
- ☐ อื่นๆ (มีความเป็นไทยถิ่นเท่านั้นโคราช)

13. ท่านคิดว่าภาษาไทยถิ่นโคราชมีความเป็นเอกลักษณ์ทางด้านใด เพราะเหตุใด

- ☐ ทางด้านระบบวรรณยุกต์ เพราะ.....
- ☐ ทางด้านคำศัพท์และความหมาย เพราะ.....
- ☐ ทางด้านการออกเสียง เพราะ.....
- ☐ ทางด้านสำเนียง เพราะ.....
- ☐ อื่นๆ เพราะ.....

14. ท่านทราบความแตกต่างของภาษาไทยถิ่นโคราชหรือไม่ และภาษาไทยถิ่นโคราชมีความแตกต่างอย่างไรจากภาษาไทยถิ่นอื่นๆ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทย

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 การสอบถามข้อมูลในการเลือกใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในแวดวงการใช้ภาษาทั้ง 7 แวดวง
คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับภาษาที่ใช้

2.1 คุณเลือกใช้ภาษาใดในแวดวงหรือสถานการณ์ ดังต่อไปนี้

แวดวง	สถานการณ์	หัวข้อ สนทนา	ภาษาที่ใช้เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
ครอบครัว	- เมื่อคุณพูดกับพ่อ และแม่ที่บ้านของ คุณเกี่ยวกับหัวข้อ สนทนาทั้ง 6 หัวข้อ ที่กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	อาหาร				
		สุขภาพ				
		การศึกษา				
		ชีวิตส่วนตัว				
		การอบรม สั่งสอน				
		นินทา				
	- เมื่อคุณพูดกับ พี่ชาย/พี่สาวที่บ้าน คุณเกี่ยวกับหัวข้อ สนทนาทั้ง 6 หัวข้อ ที่กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	หัวข้อ สนทนา	ภาษาที่ใช้เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		อาหาร				
		สุขภาพ				
		การศึกษา				
		ชีวิตส่วนตัว				
		การอบรม สั่งสอน				
		นินทา				

แฉดว	สธณการณ	หวัซอ สนทน	ภาษาที่เลอกอใช้			
			ภาษาไทย ลันโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ลันอีสาน	อื่่นๆ
ครอบครวั	- เมอื่คุณพุดกับนอองชาย/ นอองสาวที่บ้านของคุณ เกอื่ยวกับหวัซอสนทนทั้ง 6 หวัซอที่กำหนดไว้ คุณ ใช้ภาษาใด?	อาหาร				
		สุขภาพ				
		การศีกษา				
		ชีวิต				
		ส่วนตัว				
		การ อบรมสั่ง สอน				
		นินทา				
	- เมอื่คุณพุดกับลูกชาย/ ลูกสาวที่บ้านของคุณ เกอื่ยวกับหวัซอสนทนทั้ง 6 หวัซอที่กำหนดไว้ คุณ ใช้ภาษาใด? (หากท่านไมม่ี่ลูกชาย หรือลูกสาว ให้สมมติใน กรณีหากท่านม่ี่ลูกจะ เลอกอใช้ภาษาใดสนทน ตามสธณการณและ หวัซอสนทนดั่งกล่าว)	หวัซอ	ภาษาที่เลอกอใช้			
		สนทน	ภาษาไทย ลันโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ลันอีสาน	อื่่นๆ
		อาหาร				
		สุขภาพ				
		การศีกษา				
		ชีวิต				
		ส่วนตัว				
		การ อบรมสั่ง สอน				
		นินทา				

แฉวฉว	สถานการณั้	หัวขอ สนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย อื่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย อื่นอีสาน	อื่นๆ
ญาติพี่น้อง	- เมื่อคุณพุดกับญาติ ผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ (ลุง ป้า น้า อา)ที่บ้านของคุณ เกี่ยวกับหัวขอสนทนา ทั้ง 6 หัวขอที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ชีวิต ครอบครัว				
		สุขภาพ ร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การพักททย				
		นันทา				
	- เมื่อคุณพุดกับญาติ ผู้ใหญ่ฝ่ายแม่ (ลุง ป้า น้า อา)ที่บ้านของคุณ เกี่ยวกับหัวขอสนทนา ทั้ง 6 หัวขอที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	หัวขอ สนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย อื่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย อื่นอีสาน	อื่นๆ
		ชีวิต ครอบครัว				
		สุขภาพ ร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การพักททย				
		นันทา				

แฉวฉว	สถานการณั	หวัข้อ สนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
ญาคีพี น้อง	- เมื้อคุณพุดกับญาคี ผู้น้อยฝ่ายพ่อ (ลูกและ หลานของ ลุง ป้า น้า อา) ที่บ้านของคุณ เกี่ยวกับหวัข้อสนทนา ทั้ง 6 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ชีวิต ครอบครัว				
		สุขภาพ ร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การพักทาย				
		นินทา				
	- เมื้อคุณพุดกับญาคี ผู้น้อยฝ่ายแม่ (ลูกและ หลานของ ลุง ป้า น้า อา) ที่บ้านของคุณ เกี่ยวกับหวัข้อสนทนา ทั้ง 6 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?		ภาษาที่เลือกใช้			
		หวัข้อ สนทนา	ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		ชีวิต ครอบครัว				
		สุขภาพ ร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การพักทาย				
		นินทา				

แอดว	สถานการณ	หัวขอ สนทนา	ภาษาที่เลือกใช			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
ญาติพี่น้อง	- เมื่อคุณพุดกับญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ (ลุง ป้า น้า อา)ที่สถานที่อื่นๆ ภายนอกหมู่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวขอสนทนาทั้ง 6 หัวขอที่กำหนดไว้ คุณใชภาษาใด?	ชีวิตครอบครัว				
		สุขภาพร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การพักทาย				
		นันทา				
	- เมื่อคุณพุดกับญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่ (ลุง ป้า น้า อา)ที่สถานที่อื่นๆ ภายนอกหมู่บ้านของคุณเกี่ยวกับหัวขอสนทนาทั้ง 6 หัวขอที่กำหนดไว้ คุณใชภาษาใด?	ภาษาที่เลือกใช				
		หัวขอสนทนา	ภาษาไทยถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		ชีวิตครอบครัว				
		สุขภาพร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การพักทาย				
		นันทา				

แฉวง	สถานการณั้	หัวข้อ สนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
ญาติพี่ น้อง	เมื่อคุณพุดกับญาติ ผู้น้อยฝ่ายพ่อ (ลูกและ หลานของ ลุง ป้า น้า อา) ที่สถานที่อื่นๆ ภายนอกหมู่บ้าน ของ คุณเกี่ยวกับหัวข้อ สนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่ กำหนดไว้ คุณใช้ภาษา ใด?	ชีวิต ครอบครัว				
		สุขภาพ ร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การทักทาย				
		นินทา				
	- เมื่อคุณพุดกับญาติ ผู้น้อยฝ่ายแม่ (ลูกและ หลานของ ลุง ป้า น้า อา) ที่สถานที่อื่นๆ ภายนอกหมู่บ้าน ของ คุณเกี่ยวกับหัวข้อ สนทนาทั้ง 6 หัวข้อที่ กำหนดไว้ คุณใช้ภาษา ใด?		ภาษาที่เลือกใช้			
		หัวข้อ สนทนา	ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		ชีวิต ครอบครัว				
		สุขภาพ ร่างกาย				
		การศึกษา				
		การทำงาน				
		การทักทาย				
		นินทา				

แฉวง	สฉานการณั้	หวัข้อสนทนนา	ภาษาที่เลือ่กใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
เพื่อน บ้าน	- เมื่อคุณพุดกับ เพื่อนบ้านที่มีอายุ มากกว่า ภายใน หมู่บ้าน ของคุณ เกี่ยวกับหวัข้อ สนทนนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ความเป็นอยู่ ในที่อยู่อาศัย				
		การทักทาย				
		การขอความ ช่วยเหลือ				
		การยืมของ				
		อาหารการกิน				
	- เมื่อคุณพุดกับ เพื่อนบ้านที่มีอายุ น้อยกว่า ภายใน หมู่บ้าน ของคุณ เกี่ยวกับหวัข้อ สนทนนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	หวัข้อสนทนนา	ภาษาที่เลือ่กใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		ความเป็นอยู่ ในที่อยู่อาศัย				
		การทักทาย				
		การขอความ ช่วยเหลือ				
		การยืมของ				
		อาหารการกิน				

แฉวฉวง	สฉานการณั้	หวัฉ้อ สนทนา	ภาษาที่เลือ่กใช้			
			ภาษาไทย ฉึนโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ฉึนอีสาน	อื่ฉๆ
เพื่อน บ้าน	- เมื่อคุณพุดกับเพื่อน บ้านที่มีอายุเท่ากัน ภายในหมู่บ้าน ของคุณ เกี่ยวกับหวัฉ้อสนทนา ทั้ง 5 หวัฉ้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ความเป็นอยู่ ในที่อยู่อาศัย				
		การทักทาย				
		การขอความ ช่วยเหลือ				
		การยืมของ				
		อาหารการ กิน				
	- เมื่อคุณพุดกับเพื่อน บ้านที่มีอายุมากกว่า ภายนอกหมู่บ้าน ของ คุณเกี่ยวกับหวัฉ้อ สนทนาทั้ง 5 หวัฉ้อที่ กำหนดไว้ คุณใช้ภาษา ใด?	หวัฉ้อ สนทนา	ภาษาที่เลือ่กใช้			
			ภาษาไทย ฉึนโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ฉึนอีสาน	อื่ฉๆ
		ความเป็นอยู่ ในที่อยู่อาศัย				
		การทักทาย				
		การขอความ ช่วยเหลือ				
		การยืมของ				
		อาหารการ กิน				

แฉวง	สถานการณั้	หัวข้อสนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
เพื่อน บ้าน	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อน บ้านที่มีอายุน้อยกว่า ภายนอกหมู่บ้าน ของ คุณเกี่ยวกับหัวข้อ สนทนาทั้ง 5 หัวข้อที่ กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	ความเป็นอยู๋ ในที่อยู๋อาศัย				
		การทักทาย				
		การขอความ ช่วยเหลือ				
		การยืมของ				
		อาหารการกิน				
	- เมื่อคุณพูดกับเพื่อน บ้านที่มีอายุเท่ากัน ภายนอกหมู่บ้าน ของ คุณเกี่ยวกับหัวข้อ สนทนาทั้ง 5 หัวข้อที่ กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	หัวข้อสนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		ความเป็นอยู๋ ในที่อยู๋อาศัย				
		การทักทาย				
		การขอความ ช่วยเหลือ				
		การยืมของ				
		อาหารการกิน				

แฉวฉ	สถานการณั	หวัข้อสนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย อื่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย อื่นอีสาน	อื่นๆ
การศึกษา	- เมื่อคุณพูดกับ เพื่อนสนิท ภายใน โรงเรียน ของคุณ เกี่ยวกับหวัข้อ สนทนาทั้ง 5 หวัข้อ ที่กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	การบ้าน				
		งานโรงเรียน (กีฬา ลี งาน ไหว้ครู เป็น ต้น)				
		การทักทาย				
		ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ				
		การขอยืมของ				
		หวัข้อสนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
	- เมื่อคุณพูดกับ เพื่อนสนิท ภายนอกโรงเรียน ของคุณเกี่ยวกับ หวัข้อสนทนาทั้ง 5 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?		ภาษาไทย อื่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย อื่นอีสาน	อื่นๆ
		การบ้าน				
		งานโรงเรียน (กีฬา ลี งาน ไหว้ครู เป็น ต้น)				
		การทักทาย				
		ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ				
		การขอยืมของ				

แฉวง	สถานการณั้	หัวข้อ สนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
การศึกษา	- เมื่อคุณพุดกับครู ภายในโรงเรียน ของคุณเกี่ยวกับ หัวข้อสนทนาทั้ง 5 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	การบ้าน				
		งานโรงเรียน (กีฬา งาน ไหว้ครู เป็น ต้น)				
		การทักทาย				
		ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ				
		การขอข้ม ของ				
	- เมื่อคุณพุดกับครู ภายนอกโรงเรียน ของคุณเกี่ยวกับ หัวข้อสนทนาทั้ง 5 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	หัวข้อ สนทนา	ภาษาที่เลือกใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		การบ้าน				
		งานโรงเรียน (กีฬา งาน ไหว้ครู เป็น ต้น)				
		การทักทาย				
		ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ				
		การขอข้ม ของ				

แถว	สถานการณ์	หัวข้อ สนทนา	ภาษาที่ใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
ศาสนา	- เมื่อคุณพูดกับ พระที่วัด เกี่ยวกับ หัวข้อสนทนาทั้ง 3 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	การสนทนา ธรรมะ (เทศนา)				
		การจัดงาน ต่างๆภายใน วัด (งานบุญ งานศพ เป็น ต้น)				
		การทำบุญตัก บาตร ถวาย ของแด่ พระสงฆ์				
การค้า	- เมื่อคุณพูดกับ พ่อค้า/แม่ค้าที่ ตลาด เกี่ยวกับ หัวข้อสนทนาทั้ง 3 หัวข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	หัวข้อ สนทนา	ภาษาที่ใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
		ถามราคา				
		ชื่อของ				
		ต่อรองราคา				

แฉวง	สฉานการณั้	หวัข้อสนทนา	ภาษาที่เลือ่กใช้			
			ภาษาไทย ถิ่นโคราช	ภาษาไทย	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	อื่นๆ
ราชการ	- เมื่อคุณพุดกับ หมอ/พยาบาลที่ โรงพยาบาล เกี่ยวกับหวัข้อ สนทนา 1 หวัข้อที่ กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	สอบถามอาการ ป่วย				
	- เมื่อคุณพุดกับ เจ้าหน้าที่อำเภอ เกี่ยวกับหวัข้อ สนทนา 1 หวัข้อที่ กำหนดไว้ คุณใช้ ภาษาใด?	การติดต่อ ราชการ (ทำ บัตรประชาชน ติดต่อเรื่อง ที่ดิน เป็นต้น)				
	- เมื่อคุณพุดกับ เจ้าหน้าที่ ไปรษณีย์ เกี่ยวกับ หวัข้อสนทนา 1 หวัข้อที่กำหนดไว้ คุณใช้ภาษาใด?	ส่งจดหมาย/ พัสดุ				

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อภาษา

3.1 คุณคิดว่าจำเป็นหรือไม่ที่ประชากรทุกคนในจังหวัดนครราชสีมาของคุณจะต้องพูดและเรียนรู้ภาษาไทยถิ่นโคราช เพราะเหตุใด

☐ จำเป็น เพราะ

☐ ไม่จำเป็น เพราะ

3.2 หากโรงเรียนมีการเปิดหลักสูตรการสอนภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทย และ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ท่านต้องการเรียนรู้หลักสูตรการสอนภาษาถิ่นหรือไม่ และภาษาถิ่นใดที่ท่านต้องการเรียนรู้มากที่สุด

.....

ให้ประเมินความคิดเห็นของคุณที่มีต่อข้อความต่อไปนี้โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงหรือใกล้เคียงกับความรู้สึกมากที่สุดเพียง 1 ช่องในแต่ละข้อ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. คุณต้องการให้ลูกหลานพูดภาษาไทยถิ่นโคราชได้				
2. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดงอารมณ์ได้ชัดเจน				
3. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไพเราะ				
4. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก				

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่แสดง ความเป็นกันเอง				
6. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ท่านชอบ				
7. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่มีความ จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน				
8. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่เรียบง่าย ต่อการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก ชุมชน				
9. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่สื่อสาร ได้ตรงประเด็น				
10. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ ทันสมัย				
11. เมื่อคุณสนทนากับคนภายใน ครอบครัวทั้งพ่อ/แม่และพี่น้อง เกี่ยวกับ เรื่องภายในครอบครัวหรือเรื่องทั่วไป จะ ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสนทนา				
12. เมื่อคุณไปหาญาติพี่น้องของคุณที่บ้าน เพื่อสนทนาเรื่องทั่วไป จะใช้ภาษาไทยถิ่น โคราชในการสนทนา				
13. เมื่อไปโรงเรียนจะใช้ภาษาไทยถิ่น โคราชในการสนทนากับครูเพื่อสอบถาม การบ้าน หรือปัญหาในการเรียน				
14. ในการซื้อของตามร้านค้า จะใช้ ภาษาไทยถิ่นโคราชในการสื่อสาร				
15. เมื่อพบเจอเพื่อนที่โรงเรียน หรือเพื่อน บ้านที่อยู่ระแวกบ้านเดียวกัน จะใช้ ภาษาไทยถิ่นโคราชสื่อสาร				

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ล้ำสมัย				
17. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่ สุภาพ				
18. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ไม่ ไพเราะ				
19. ภาษาไทยมีประโยชน์ใน ชีวิตประจำวันต่อชีวิตอย่างมาก				
20. ภาษาไทยเป็นภาษาที่สุภาพมากกว่า ภาษาไทยถิ่นโคราช				
21. ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาที่ท่าน รู้สึกอาย หรือไม่สบายใจ เมื่อมีคนได้ยิน คุณพูด				
22. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ท่านต้องการ ถ่ายทอดให้ลูกหลาน				
23. ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติหรือ ภาษาราชการที่ถือเป็นภาษามาตรฐาน เหมาะสมต่อการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและ กัน				
24. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารได้ตรง ประเด็นมากกว่าภาษาไทยถิ่นโคราช				
25. ภาษาไทยเป็นภาษาที่ควรนำมาสอน ภายในโรงเรียน				
26. เมื่อไปติดต่อราชการจะใช้ภาษาไทย เป็นหลัก ในการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่				

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
27. เมื่อไปสนทนารรรมะกับพระสงฆ์ คุณจะใช้ภาษาไทยในการสนทนาเป็น หลัก				
28. เมื่อพบเจอกับคนที่ไม่สนิทคุ้นเคยกัน หรือบุคคลที่แปลกหน้าภายในชุมชนจะ ใช้ภาษาไทยในการสนทนา				
29. หากสนทนาในหัวข้อที่เป็นทางการ เช่น การศึกษา การติดต่อธุรกิจการค้า จะ ใช้ภาษาไทยเป็นหลักในการสื่อสาร				
30. เมื่อไปโรงพยาบาล พบเจอหมอ และ พยาบาล จะใช้ภาษาไทยในการอธิบาย ลักษณะอาการ การเจ็บป่วยเป็นหลัก				

หมายเหตุ: หากท่านอนุญาตให้ผู้วิจัยสามารถติดต่อท่านได้ในกรณีที่ต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมที่
ชัดเจนมากยิ่งขึ้นจากแบบสอบถามข้างต้น กรุณากรอกชื่อ-สกุล และช่องทางการติดต่อ
อื่นๆ

ชื่อ-สกุล _____

E-mail address _____

เบอร์โทรศัพท์ _____

** เพื่อป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลนี้เพื่อวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเท่านั้น
จะไม่นำข้อมูลไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่น และจะไม่เปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลอื่นๆอย่างแน่นอน

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือค่ะ

นางสาวบุษบา แฝงสาเคน ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
(หากมีข้อสงสัยหรือต้องการสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามฉบับนี้ โปรดติดต่อผู้วิจัย)

ผลการทดสอบการวัดค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการเลือกใช้ภาษา

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases	N of Items	Alpha
369.0	131	.9934

ผลการทดสอบการวัดค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาษา

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาษาไทยถิ่นโคราช

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases	N of Items	Alpha
369.0	15	.9594

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อภาษาไทย

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases	N of Items	Alpha
369.0	15	.8472

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยทางสังคม

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุรนารีวิทยา

เพศ

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	83	22.5
หญิง	286	77.5
รวม	369	100

อายุ

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
15-30 ปี	123	33.3
35-50 ปี	123	33.3
55-70 ปี	123	33.3
รวม	369	100

ภาษาแรกที่พูด

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยถิ่นโคราช	94	25.5
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	34	9.2
ภาษาไทย	239	64.8
อื่นๆ	2	5
รวม	369	100

ระดับการศึกษา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	6	1.6
ประถมศึกษา	12	3.3
มัธยมศึกษา	94	25.5
ปริญญาตรี	204	55.3
สูงกว่าปริญญาตรี	53	14.4
รวม	369	100

อาชีพ

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	87	23.6
รับราชการ	203	55.0
ค้าขาย	25	6.8
นักการภารโรง	7	1.9
อื่นๆ	47	12.7
รวม	369	100

ภูมิสำเนา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดนครราชสีมา	300	81.3
ภาคอีสาน 19 จังหวัด	40	10.8
ภาคกลาง	17	4.6
ภาคเหนือ	3	0.8
ภาคใต้	5	1.4
ภาคตะวันออก	4	1.1
ภาคตะวันตก	0	0
รวม	369	100

กลุ่มชาติพันธุ์		
ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ไทยกลาง	28	7.6
ไทยอีสาน	63	17.1
ไทยโคราช	244	66.1
ไทยเชื้อสายจีน	28	7.6
ไทยเชื้อสายเขมร	2	0.5
ไทยเชื้อสายเวียดนาม	0	0
(ญวน)	1	0.3
ไทยเชื้อสายลาว (ลาว	0	0
เวียงจันทร์)	3	0.8
ไทยเชื้อสายภูไท		
อื่นๆ		
รวม	369	100

ความสามารถพูดได้กี่ภาษา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1 ภาษา	91	24.7
2 ภาษา	200	54.2
3 ภาษา	65	17.6
4 ภาษา	12	3.3
รวม	369	100

ใช้ภาษาใดมากที่สุดในชีวิตประจำวัน

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยถิ่นโคราช	56	15.2
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	2	0.5
ภาษาไทย	311	84.3
อื่นๆ	0	0
รวม	369	100

ใช้ภาษาใดในชีวิตประจำวันมากเป็นอันดับรองลงมา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยถิ่นโคราช	182	49.3
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	50	13.6
ภาษาไทย	125	33.9
อื่นๆ	12	3.3
รวม	369	100

มีความเป็นไทยอีสาน หรือไม่

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
มี	209	56.6
ไม่มี	101	27.4
มีความเป็นไทยถิ่น โคราชเท่านั้น	59	16.0
รวม	369	100

มีความเป็นไทยภาคกลาง หรือไม่

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
มี	284	77.0
ไม่มี	52	14.1
มีความเป็นไทยถิ่น โคราชเท่านั้น	33	8.9
รวม	369	100

ภาษาไทยถิ่นโคราชมีเอกลักษณ์ทางด้านใด

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระบบวรรณยุกต์	65	17.6
คำศัพท์และความหมาย	42	11.4
การออกเสียง	91	24.7
สำเนียง	166	45.0
อื่นๆ	5	1.4
รวม	369	100

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

เพศ

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	119	32.8
หญิง	244	67.2
รวม	363	100

อายุ

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
15-30 ปี	121	33.3
35-50 ปี	121	33.3
55-70 ปี	121	33.3
รวม	369	100

ภาษาแรกที่พูด

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยถิ่นโคราช	270	74.4
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	39	10.7
ภาษาไทย	52	14.3
อื่นๆ	2	0.6
รวม	363	100

ระดับการศึกษา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	4	1.1
ประถมศึกษา	35	9.6
มัธยมศึกษา	86	23.7
ปริญญาตรี	221	60.9
สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.7
รวม	363	100

อาชีพ

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	106	29.2
รับราชการ	176	48.5
ค้าขาย	17	4.7
นักการภารโรง	10	2.8
อื่นๆ	54	14.9
รวม	363	100

ภูมิปัญญา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดนครราชสีมา	315	86.8
ภาคอีสาน 19 จังหวัด	41	11.3
ภาคกลาง	3	0.8
ภาคเหนือ	0	0
ภาคใต้	2	0.6
ภาคตะวันออก	2	0.6
ภาคตะวันตก	0	0
รวม	363	100

กลุ่มชาติพันธุ์		
ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ไทยกลาง	8	2.2
ไทยอีสาน	74	20.4
ไทยโคราช	268	73.8
ไทยเชื้อสายจีน	6	1.7
ไทยเชื้อสายเขมร	3	0.8
ไทยเชื้อสายเวียดนาม	0	0
(ญวน)	2	0.6
ไทยเชื้อสายลาว (ลาวเวียง	0	0
จันทว์)	2	0.6
ไทยเชื้อสายภูไท		
อื่นๆ		
รวม	363	100

ความสามารถพูดได้กี่ภาษา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1 ภาษา	37	10.2
2 ภาษา	171	47.1
3 ภาษา	142	39.1
4 ภาษา	12	3.3
รวม	363	100

ใช้ภาษาใดมากที่สุดในชีวิตประจำวัน

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยถิ่นโคราช	174	47.9
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	31	8.5
ภาษาไทย	157	43.3
อื่นๆ	1	0.3
รวม	363	100

ใช้ภาษาใดในชีวิตประจำวันมากเป็นอันดับรองลงมา

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทยถิ่นโคราช	213	58.7
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	42	11.6
ภาษาไทย	106	29.2
อื่นๆ	2	0.6
รวม	363	100

มีความเป็นไทยอีสาน หรือไม่

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
มี	241	66.4
ไม่มี	36	9.9
มีความเป็นไทยถิ่นโคราชเท่านั้น	86	23.7
รวม	363	100

มีความเป็นไทยภาคกลาง หรือไม่

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
มี	152	41.9
ไม่มี	140	38.6
มีความเป็นไทยถิ่นโคราชเท่านั้น	71	19.6
รวม	363	100

ภาษาไทยถิ่นโคราชมีเอกลักษณ์ทางด้านใด

ปัจจัยทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ระบบวรรณยุกต์	49	13.5
คำศัพท์และความหมาย	26	7.2
การออกเสียง	182	50.1
สำเนียง	106	29.2
อื่นๆ	0	0
รวม	363	100

ภาคผนวก ง
สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงของกลุ่มตัวอย่าง
ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย

ตารางที่ 28 สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงของกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่อำเภอเมือง โรงเรียนสุนารีวิทยา

แฉวง		ปัจจัยทางสังคม		กลุ่มช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง		
				15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี
ครอบครัว	พ่อ/แม่	ที่บ้าน	อาหาร	T	T	K/T
	พี่ชาย/พี่สาว		สุขภาพ	T	T	K/T
	น้องชาย/น้องสาว		การศึกษา	T	T	T
	ลูกชาย/ลูกสาว		ชีวิตส่วนตัว	T	T	T
			การอบรมสั่งสอน	T	T	T
			นินทา	T	T	T
ญาติพี่น้อง	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ	ที่บ้าน	ชีวิตครอบครัว	T	T	T
	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่		สุขภาพร่างกาย	T	T	T
	ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อ		การศึกษา	T	T	T
	ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่		การทำงาน	T	T	K/T
	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ	ภายนอกบ้าน	การทักทาย	T	T	K/T
	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่		นินทา	T	T	K/T
	ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อ					
	ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่					

ตารางที่ 28 (ต่อ)

แฉวฉง		ป้ฉงฉงทางสัฉงคค		คูล้ฉงฉงอายุของคูล้ฉงตัวอย่ฉง		
				15-30 ป้	35-50 ป้	55-70 ป้
เพื่ฉฉนบ้าน	เพื่ฉฉนบ้านที่ม่ฉอายุมากกว่า	ภายในห้มู่บ้าน	ความเป็นอยู่ใฉที่อยู่อาศัย	T	T	T
	เพื่ฉฉนบ้านที่ม่ฉอายุน้ฉยกว่า		การทักทาย	T	T	T
	เพื่ฉฉนบ้านที่ม่ฉอายุเท่ากัน		การขอความช่วยเหลือ	T	T	T
	เพื่ฉฉนบ้านที่ม่ฉอายุมากกว่า	ภายนอกห้มู่บ้าน	การข้ฉมของ	T	T	T
	เพื่ฉฉนบ้านที่ม่ฉอายุน้ฉยกว่า		อาหารการกิน	T	T	T
	เพื่ฉฉนบ้านที่ม่ฉอายุเท่ากัน					
การศึกษา	เพื่ฉฉนสนัฉท ครู	ภายในโรงเรฉฉน/	การบ้าน	T	T	T
		ภายนอกโรงเรฉฉน	งานโรงเรฉฉน (กัฟาศี งานห้ฉว้ครู เป็ฉฉฉฉ)	T	T	T
			การทักทาย			
			ข่าวสาร ความรู้ต่างฉ	T	T	T
			การขอข้ฉมของ	T	T	T
				T	T	T
ศาสนา	พระ	ที่วัด	การสนทนาธรรมฉ (เทศนา)	T	T	T
			การจัดงานต่างฉภายในวัด	T	T	T
			การทำบุญตักบาตร ฉวายของแต่้พระสงฆ์	T	T	T

ตารางที่ 28 (ต่อ)

แหวดว		ป้งจ้ยทงส้งคม		กลุ่มช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง		
				15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี
การค้ำ	พ้อค้ำ/แมค้ำ	ที่ตลาด	ถามราคา	T	T	T
			ซื้อของ	T	T	T
			ต่อรองราคา	T	T	T
ราชการ	หมอ/พยาบาล	ที่โรงพยาบาล	สอบถามอาการป่วย	T	T	T
	เจ้าหน้าที่อำเภอ	ที่อำเภอ	การติดต่อราชการ	T	T	T
	เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์	ที่ไปรษณีย์	ส่งจดหมาย/พัสดุ	T	T	T

หมายเหตุ: K= ภาษาไทยถิ่นโคราช; T= ภาษาไทย; K/T= ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย

ตารางที่ 29 สรุปผลการวิเคราะห์การเลือกใช้ภาษาตามแฉวงทั้ง 7 แฉวงของกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่อำเภอพิมาย โรงเรียนพิมายวิทยา

แฉวง		ปัจจัยทางสังคม		กลุ่มช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง		
				15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี
ครอบครัว	พ่อ/แม่	ที่บ้าน	อาหาร	K	K	K
	พี่ชาย/พี่สาว		สุขภาพ	K	K	K
	น้องชาย/น้องสาว		การศึกษา	K	K	K
	ลูกชาย/ลูกสาว		ชีวิตส่วนตัว	K	K	K
			การอบรมสั่งสอน	K	K	K
			นินทา	K	K	K
ญาติพี่น้อง	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ	ที่บ้าน	ชีวิตครอบครัว	K	K	K
	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่		สุขภาพร่างกาย	K	K	K
	ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อ		การศึกษา	K	K	K
	ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่		การทำงาน	K	K	K
	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายพ่อ	ภายนอกบ้าน	การทักทาย	K/T	K	K
	ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายแม่		นินทา	K/T	K	K
	ญาติผู้น้อยฝ่ายพ่อ					
	ญาติผู้น้อยฝ่ายแม่					

ตารางที่ 29 (ต่อ)

แฉก		ปัจจัยทางสังคม		กลุ่มช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง		
				15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี
เพื่อนบ้าน	เพื่อนบ้านที่มีอายุมากกว่า	ภายในหมู่บ้าน	ความเป็นอยู่ในที่อยู่อาศัย	K	K	K
	เพื่อนบ้านที่มีอายุน้อยกว่า		การทักทาย	K	K	K
	เพื่อนบ้านที่มีอายุเท่ากัน		การขอความช่วยเหลือ	K	K	K
	เพื่อนบ้านที่มีอายุมากกว่า	ภายนอกหมู่บ้าน	การขีมือของ	K	K	K
	เพื่อนบ้านที่มีอายุน้อยกว่า		อาหารการกิน	K	K	K
	เพื่อนบ้านที่มีอายุเท่ากัน					
การศึกษา	เพื่อนสนิท	ภายในโรงเรียน/	การบ้าน	K	K	K
	ครู	ภายนอกโรงเรียน	งานโรงเรียน	K	K	K
			การทักทาย	K/T	K/T	K
			ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ	T	K/T	K
			การขอขีมือของ	K/T	T	K
ศาสนา	พระ	ที่วัด	การสนทนาธรรมะ (เทศนา)	T	K	K
			การจัดงานต่างๆภายในวัด	T	K	K
			การทำบุญตักบาตร ถวายของแด่พระสงฆ์	T	K	K

ตารางที่ 29 (ต่อ)

แหวดว		ป้จยัทางสัถคม		กลุ่มช่วอายุของลุ่มตัวย่าง		
				15-30 ปี	35-50 ปี	55-70 ปี
การค้ำ	พ่อค้ำ/แม่ค้ำ	ที่ตลาด	ถามราคา	T	K	K
			ซื้อของ	T	K	K
			ต่อรองราคา	K/T	K	K
ราชการ	หมอ/พยาบาล	ที่โรงพยาบาล	สอบถามอาการป่วย	T	T	T
	เจ้าหน้าที่อำเภอ	ที่อำเภอ	การติดต่อราชการ	T	T	T
	เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์	ที่ไปรษณีย์	ส่งจดหมาย/พัสดุ	T	T	T

หมายเหตุ: K= ภาษาไทยถิ่นโคราช; T= ภาษาไทย; K/T= ทั้งภาษาไทยถิ่นโคราชและภาษาไทย

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – สกุล

นางสาวบุษบา แฝงสาเคน

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 16 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2531

สถานที่เกิด

จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

